

UNIVERSITATEA ECOLOGICĂ DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE MANAGEMENT FINANCIAR

Program de studii universitare de licență: Finanțe și Bănci

Forma de învățământ: învățământ cu frecvență redusă

Suport de curs pentru autoinstruire la disciplina:

AUDIT FINANCIAR

Coordonator de disciplină:

Conf. univ. dr. Antoniadă Ciprian ALEXANDRU

București, 2022

CUPRINS

Introducere	7
a. Date privind coordonatorul de disciplină	7
b. Date despre disciplină	7
c. Obiectivele disciplinei.....	7
d. Competențe acumulate după parcurgerea cursului.....	8
e. Resurse și mijloace de lucru.....	8
f. Cerințe preliminare.....	9
g. Structura cursului	9
h. Durata medie de autoinstruire	10
i. Evaluarea.....	10
Unitatea de învățare 1. NOȚIUNI PRELIMINARE, CONCEPTE, TIPURI DE AUDIT FINANCIAR. NORME PRIVIND AUDITUL FINANCIAR.	11
1.1. Introducere	11
1.2. Obiectivele unității de învățare 1.....	11
1.3. Durata medie de autoinstruire	12
1.4. Conținut.....	12
1.4.1. Cadrul general	12
1.4.2. Concepte, definiții, caracteristici.....	13
1.4.3. Obiectivul general	15
1.4.4. Rolul auditului financiar contabil.....	17
1.4.6. Tipuri de audit	26
1.4.7. Norme privind auditul financiar	27
1.4.8. Norme de referință	28
1.5. Rezumat.....	33
1.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor	34
1.7. Bibliografie recomandată	36
Unitatea de învățare 2. PLANIFICAREA AUDITULUI	37
2.1. Introducere	37
2.2. Obiectivele unității de învățare 2.....	37
2.3. Durata medie de autoinstruire	37
2.4. Conținut.....	38
2.4.1. Noțiuni introductive	38

2.4.2. Orientarea și planificarea auditului	41
2.4.3. Evaluarea controlului intern	53
2.4.4. Controlul conturilor.....	62
2.5. Rezumat.....	64
2.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor	65
2.7. Bibliografie recomandată	66
Unitatea de învățare 3. RESPONSABILITĂȚILE MANAGEMENTULUI ȘI ALE AUDITORULUI.....	67
3.1. Introducere	67
3.2. Obiectivele unității de învățare 3.....	67
3.3. Durata medie de autoinstruire	68
3.4. Conținut.....	68
3.4.1. Responsabilitățile managementului.....	68
3.4.2. Responsabilitățile auditorului.....	68
3.5. Rezumat.....	71
3.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor	72
3.7. Bibliografie recomandată	72
Unitatea de învățare 4. EVALUAREA RISCULUI DE AUDIT.....	73
4.1. Introducere	73
4.2. Obiectivele unității de învățare 4.....	73
4.3. Durata medie de autoinstruire	73
4.4. Conținut.....	73
4.4.1. Riscul de audit.....	74
4.4.2. Riscul inerent.....	75
4.4.3. Riscul de control.....	76
4.4.4. Riscul de nedetectare.....	78
4.5. Rezumat.....	79
4.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor	80
4.7. Bibliografie recomandată	80
4.8. Teme de control.....	80
Unitatea de învățare 5. PRAGUL DE SEMNIFICAȚIE.....	82
5.1. Introducere	82
5.2. Obiectivele unității de învățare 5.....	82
5.3. Durata medie de autoinstruire	82

5.4. Conținut.....	83
5.4.1. Noțiuni și definiții	83
5.4.2. Elementele specifice pragului de semnificație	84
5.4.3. Relația dintre pragul de semnificație și riscul de audit	85
5.4.4. Consecințele pragului de semnificație.....	86
5.5. Rezumat.....	87
5.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor	87
5.7. Bibliografie recomandată	88
5.8. Teme de control.....	88
Unitatea de învățare 6. PROBELE DE AUDIT	89
6.1. Introducere	89
6.2. Obiectivele unității de învățare 6.....	89
6.3. Durata medie de autoinstruire	89
6.4. Conținut.....	90
6.4.1. Noțiuni și definiții	90
6.4.2. Tipuri de probe de audit	90
6.4.3. Cerințele probelor de audit	91
6.4.4. Criterii de evaluare a probelor de audit	92
6.4.5. Nivelul de încredere al probelor de audit	93
6.5. Rezumat.....	95
6.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor	95
6.7. Bibliografie recomandată	97
Unitatea de învățare 7. PROCEDURI DE FOND ȘI PROCEDURI ANALITICE	98
7.1. Introducere	98
7.2. Obiectivele unității de învățare 7.....	98
7.3. Durata medie de autoinstruire	98
7.4. Procedurile de fond	99
7.4.1. Noțiuni și definiții	99
7.4.2. Testele detaliilor tranzacțiilor și soldurilor conturilor.....	99
7.4.3. Procedurile analitice	101
7.5. Rezumat.....	112
7.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor	112
7.7. Bibliografie recomandată	113
Unitatea de învățare 8. OPINIA DE AUDIT	114

8.1. Introducere	114
8.2. Obiectivele unității de învățare 8.....	114
8.3. Durata medie de autoinstruire	114
8.4. Conținut.....	115
8.4.1. Noțiuni și definiții	115
8.4.2. Tipurile de opinie	115
8.5. Rezumat.....	117
8.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor	118
8.7. Bibliografie recomandată	118
Unitatea de învățare 9. RAPORTUL DE AUDIT	119
9.1. Introducere	119
9.2. Obiectivele unității de învățare 9.....	119
9.3. Durata medie de autoinstruire	119
9.4. Conținut.....	120
9.4.1. Noțiuni și definiții	120
9.4.2. Cadrul legal național	120
9.4.3. Cadrul normativ al Standardelor Internaționale de Audit	122
9.4.4. Conținutul raportului de audit	124
8.5. Rezumat.....	127
9.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor	127
9.7. Bibliografie recomandată	127
Unitatea de învățare 10. CONCLUZIILE AUDITULUI ȘI RAPORTAREA.....	128
10.1. Introducere	128
10.2. Obiectivele unității de învățare 10.....	128
10.3. Durata medie de autoinstruire	128
10.4. Conținut.....	129
10.4.1. Noțiuni și definiții	129
10.4.2. Aspecte semnificative.....	130
10.4.3. Aspecte nerezolvate sau litigii.....	131
10.5. Rezumat.....	132
10.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor	132
10.7. Bibliografie recomandată	132
Unitatea de învățare 11. MISIUNI SPECIALE ȘI MISIUNI CONEXE DE AUDIT	133
11.1. Introducere	133

11.2. Obiectivele unității de învățare 11.....	133
11.3. Durata medie de autoinstruire	133
11.4. Conținut.....	134
11.4.1. Noțiuni și definiții	134
11.4.2. Auditul conformității.....	135
11.4.3. Auditul controlului intern.....	136
11.4.4. Auditul performanței	138
11.4.5. Investigarea fraudei și a neregulilor	140
11.5. Rezumat.....	141
11.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor	141
11.7. Bibliografie recomandată	142
Unitatea de învățare 12. NORMELE ETICE ÎN AUDIT. ASIGURAREA CALITĂȚII	143
12.1. Introducere	143
12.2. Obiectivele unității de învățare 12.....	143
12.3. Durata medie de autoinstruire	143
12.4. Conținut.....	144
12.4.1. Introducere	144
12.4.2. Normele etice în audit	144
12.4.3. Standardele de calitate în audit.....	144
12.4.4. Implementarea normelor etice și asigurarea calității.....	144
12.4.5. Beneficiile normelor etice și asigurării calității	145
12.5. Rezumat.....	145
12.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor	145
12.7. Bibliografie recomandată	146
Răspunsuri la testele de autoevaluare a cunoștințelor.....	147

Introducere

Cursul este destinat, în principal, studenților Facultății de Management Financiar din cadrul Universității Ecologice din București – învățământ cu frecvență redusă (IFR), dar poate constitui un util material de studiu și pentru studenții la învățământ cu frecvență (IF).

Acest curs are ca principal obiectiv completarea cunoștințelor studenților cu privire la auditul financiar. În cadrul acestui curs se vor prezenta instituțiile și legislația de reglementare din domeniu, în contextul național și al legăturilor internaționale.

Elaborarea cursului s-a fundamentat pe dezvoltarea fenomenelor economiei de piață în România, fenomene ce determină un anumit comportament al entităților publice și private, în contextul creșterii interacțiunii între acestea, atât pe plan național, cât mai ales internațional.

a. Date privind coordonatorul de disciplină

Nume și prenume:	Conf. univ. dr. Antonia de Ciprian ALEXANDRU
E-mail:	ciprian.alexandru@ueb.education

b. Date despre disciplină

Anul de studiu:	III
Semestrul:	2

c. Obiectivele disciplinei

Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea fundamentelor conceptuale ale auditului financiar-audit statutar; Însușirea metodologiei, tehnicilor, procedurilor de organizare și funcționare a auditului financiar; Dobândirea abilităților de a derula o misiune de audit financiar cu respectarea etapelor acestuia; planificarea, execuția, raportarea și supervizarea.
Obiectivele specifice	Cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice auditului financiar, formele și tipurile de audituri, caracteristicile auditului financiar; Explicarea și interpretarea auditului financiar, planificarea, execuția, raportarea și supervizarea unei misiuni de audit financiar.

d. Competențe acumulate după parcurgerea cursului

Competențe profesionale	C4.1 Identificarea și descrierea operațiunilor și tranzacțiilor financiare C4.2 Explicarea operațiunilor și tranzacțiilor financiare C4.3 Aplicarea cunoștințelor, metodelor, tehnicilor și instrumentelor pentru derularea operațiunilor și tranzacțiilor financiare C4.4 Evaluarea pe baza metodelor standard a calității execuției operațiunilor și tranzacțiilor financiare C5.1 Descrierea planurilor și bugetelor utilizând concepte și metode specifice C5.2 Explicarea planurilor și bugetelor utilizând concepte și metode specifice C5.3 Aplicarea planurilor și bugetelor în cadrul entităților/organizațiilor private și publice C5.4 Evaluarea critică a modalității de aplicare a planurilor și bugetelor C6.1 Descrierea deciziilor financiare C6.2 Explicarea deciziilor financiare în vederea implementării C6.3 Aplicarea deciziilor financiare folosind cunoștințe, metode, tehnici și instrumente specifice C6.4 Evaluarea calității implementării deciziilor financiare C6.5 Realizarea unei lucrări de analiză a procesului de implementare utilizând indicatori financiari
Competențe transversale	CT1. Aplicarea principiilor, normelor și valorilor de etică profesională în cadrul propriei strategii de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă CT2. Identificarea rolurilor și responsabilităților într-o echipă plurispecializată și aplicarea de tehnici de relaționare și muncă eficientă în cadrul echipei. CT3. Identificarea oportunităților de formare continuă și valorificarea eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru propria dezvoltare

e. Resurse și mijloace de lucru

Pentru o pregătire temeinică, vă sugerăm să efectuați toate testele de (auto)evaluare, astfel încât rezultatul pregătirii dumneavoastră să fie cât mai obiectiv. De asemenea, vă sugerăm să vă alcătuiți propriile dumneavoastră planuri și scheme, acestea ajutându-vă la o mai bună sistematizare a cunoștințelor dobândite.

Fiecare unitate de învățare debutează cu prezentarea obiectivelor pe care trebuie să le atingeți – din punctul de vedere al nivelului de cunoștințe – prin studierea temei respective. Vă recomandăm să le citiți cu atenție și apoi, la sfârșitul cursului, să le revedeți pentru a verifica dacă le-ați atins în întregime.

Testele de (auto)evaluare prezente la sfârșitul fiecărui curs vă vor ajuta să verificați modalitatea specifică de învățare și să vă îmbunătățiți cunoștințele. Timpul recomandat rezolvării testelor este de 30 de minute. Rezolvați testele numai după studierea în întregime a unui unități de învățare și nu vă uitați la răspunsuri decât după rezolvarea testului și numai dacă nu reușiți să găsiți răspunsul prin recitirea unității de învățare.

La fiecare unitate de învățare există indicată o bibliografie selectivă pe care vă sfătuim să o parcurgeți. Dacă într-o anumită unitate de învățare se regăsesc referințe către alte resurse și materiale tipărite sau în format electronic, pe Internet, vă recomandăm să le parcurgeți.

f. Cerințe preliminare

Pentru o mai bună înțelegere a materiei, este necesară coroborarea cunoștințelor dobândite în cadrul acestei discipline cu cele acumulate la Contabilitate anul I – sem 2 și Contabilitate financiară anul II, sem 1 - având în vedere că disciplina Audit financiar se studiază în anul III, semestrul 2.

g. Structura cursului

Cursul pentru disciplina *Audit financiar* este alcătuit din 12 unități de învățare (UI), pentru fiecare fiind alocat timpul autoinstruirii:

Unitatea de învățare 1. **Noțiuni preliminare, concepte, tipuri de audit financiar. Norme privind auditul financiar (2 ore)**

Unitatea de învățare 2. **Planificarea auditului (2 ore)**

Unitatea de învățare 3. **Responsabilitățile managementului și ale auditorului (2 ore)**

Unitatea de învățare 4. **Evaluarea riscului de audit (2 ore)**

Unitatea de învățare 5. **Pragul de semnificație (2 ore)**

Unitatea de învățare 6. **Probele de audit (2 ore)**

Unitatea de învățare 7. **Proceduri de fond și proceduri analitice (2 ore)**

Unitatea de învățare 8. **Opinia de audit (2 ore)**

Unitatea de învățare 9. **Raportul de audit (2 ore)**

Unitatea de învățare 10. **Concluziile auditului și raportarea (2 ore)**

Unitatea de învățare 11. **Misiuni speciale și misiuni conexe de audit (2 ore)**

Unitatea de învățare 12. **Normele etice în audit. Asigurarea calității (2 ore)**

La sfârșitul fiecărei unități de învățare beneficiați de modele de teste de (auto)evaluare care vă vor ajuta să stabiliți singuri ritmul de învățare și necesitățile proprii de repetare a unor teme. La sfârșitul suportului de curs sunt prezentate răspunsurile corecte la testele de autoevaluare a cunoștințelor.

Totodată, sunt formulate **2 teme de control**, în vederea evaluării pe parcurs, astfel:

Tema de control 1 – Unitatea de învățare 4: „Realizați un proiect de aproximativ 5 pagini în care să evaluați riscul de audit.”;

Tema de control 2 – Unitatea de învățare 5: „Realizați un proiect de aproximativ 5 pagini în care să evaluați pragul de semnificație.”;

Rezolvarea temelor de control se realizează strict conform indicațiilor cadrului didactic (ca material tehnoredactat computerizat, încărcat pe platforma G Suite for Education) și termenelor propuse în calendarul disciplinei.

Rezultatele obținute la temele de control vor fi transmise în maxim două săptămâni după termenul limită de încărcare a acestora de către studenți pe platforma G Suite for Education.

Rezolvarea și postarea pe platformă a temelor de control este obligatorie, condiționează finalizarea notei, **reprezentând 50% din aceasta.**

Cursul de AUDIT FINANCIAR poate fi studiat atât în întregime, potrivit ordinii prestabilite a unităților de învățare, dar se poate și fragmenta în funcție de interesul propriu mai accentuat pentru anumite teme. Însă, în vederea susținerii examenului este obligatorie parcurgerea tuturor celor 11 unități de învățare și efectuarea testelor prezentate.

h. Durata medie de autoinstruire

Durata medie de învățare estimăm a fi de aproximativ 24 de ore.

Studierea fiecărei unități de învățare necesită un efort estimat la 2 ore (în medie), astfel încât să se fixeze temeinic cunoștințele specifice acestui domeniu.

i. Evaluarea

La încheierea studierii cursului, este obligatorie realizarea celor **două teme de control**.

Înainte de examen este indicat să parcurgeți din nou toată materia, cu atenție, durata estimată pentru această activitate fiind de aproximativ o săptămână.

Forma de evaluare (E-examen, C-colocviu/test final, LP-lucrări de control)		E
Stabilirea notei finale (procentaje)	- evaluarea finală	40%
	- activități aplicative/laborator/lucrări practice/proiect etc.	20%
	- teste pe parcursul semestrului	20%
	- teme de control	20%

Unitatea de învățare 1.

NOȚIUNI PRELIMINARE, CONCEPTE, TIPURI DE AUDIT FINANCIAR. NORME PRIVIND AUDITUL FINANCIAR.

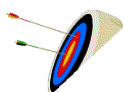
Cuprinsul unității de învățare 1:

- 1.1. Introducere
- 1.2. Obiectivele unității de învățare 1
- 1.3. Durata medie de autoinstruire
- 1.4. Conținut
- 1.5. Rezumat
- 1.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor
- 1.7. Bibliografie recomandată

1.1. Introducere

În cadrul acestei unități de învățare sunt prezentate cunoștințele generale referitoare la principalele concepte și definiții privind auditul financiar și tipologia auditului financiar.

1.2. Obiectivele unității de învățare 1

După parcurgerea unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- *să înțeleagă definiția, esența și caracterul interdisciplinar al conceptului de audit financiar;*
- *să delimiteze tipurile de audit;*
- *să indice rolul și importanța auditului financiar în cadrul firmei moderne.*

1.3. Durata medie de autoinstruire

Durata medie de parcurgere a primei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

1.4. Conținut

1.4.1. Cadrul general

Înțelegerea corectă a ariei de cunoștințe din cadrul disciplinei de audit sau audit financiar depinde de cunoașterea istoriei termenilor, atât din punct de vedere formal, al legiuitorului, cât și al utilizării acestuia în mod liber. Fără pretenția de a face o analiză exhaustivă a acestor termeni în acest curs se vor prezenta elementele necesare și esențiale pentru profesia de economist.

Expresiile auditor sau audit financiar conțin noțiunea de audit, iar acesta este definită în Dicționarul Explicativ al Limbii Române, ca fiind o “examinare profesională a unor informații cu scopul de a exprima o opinie responsabilă și independentă în raport cu un anumit standard. DEX '09 (2009). În această definiție trebuie să acordăm atenție caracterului profesional al examinării, iar de cele mai multe ori aceasta înseamnă că activitatea se desfășoară în cadrul unei profesii, de cele mai multe ori reglementată legal și pusă în aplicare printr-un organism profesional care asigură respectarea acelor norme. Un al aspect de reținut este cel de examinare, iar aici s-au evitat cuvintele de verificare sau control, care sunt utilizate de multe ori în exprimările libere ale persoanelor nefamiliarizate cu diferențele semnificative dintre acestea.

„Termenul vine de la latinescul *auditum* = ascultare. Ca demers de ascultare, apoi de anchetă și, în final, de sugerare de soluții, auditul permite aportul unui raționament motivat și independent. Ca examinare în vederea determinării proprietăților unei reprezentări, auditul s-a aplicat mai întâi reprezentărilor financiare. Teoreticienii auditului susțin că acesta exista deja în anul 500 î.e.n., la Atena, unde 3 consilii se ocupau cu verificarea veniturilor și cheltuielilor cetății. [...] Auditul este procesul prin care persoane competente, independente colectează și evaluează probe pentru a-și forma o opinie asupra gradului de corespondență între cele observate și anumite criterii prestabilite – Wanda Wallace, *Auditing*.” PC World Romania 6/95 p. 48. ♦ „Lucrarea «Procedurile controlului intern și auditul financiar» [a apărut] la editura Gestiunea.” f.d.; v. și auditor (din fr. *audit*; cf. engl. *auditing*)

Activitatea de audit constă în colectarea și evaluarea unor probe privind informațiile, în scopul determinării și raportării gradului de conformitate a informațiilor respective cu o serie de criterii prestabilite. Auditul ar trebuie efectuat de o persoană competentă și independentă.

Auditorul trebuie să dispună de toate calificările necesare pentru a înțelege criteriile utilizate și trebuie să fie suficient de competent pentru a cunoaște tipurile și cantitățile de probe de colectat astfel încât să poată ajunge la o concluzie corectă după ce va fi examinat toate probele. Auditorul trebuie, de asemenea, să dea dovadă de o atitudine psihică independentă. Competența persoanei care efectuează auditul nu are nici o valoare în cazul în care această persoană este părțitoare în colectarea și evaluarea probelor.

Auditorii care întocmesc rapoarte asupra situațiilor financiare ale companiilor sunt deseori numiți auditori independenți.

Etapă finală a activității de audit constă în întocmirea unui raport de audit, prin care auditorul comunică utilizatorilor concluziilor sale. Rapoartele sunt de naturi diferite, însă toate trebuie să informeze deopotrivă utilizatorii despre concordanța dintre informații și criteriile stabilite. Formele pe care le iau rapoartele sunt diverse, de la tipurile foarte tehnice, asociate de obicei cu auditele situațiilor financiare, până la simplele rapoarte orale, în cazul unui audit al eficienței operaționale a unui mic departament.

1.4.2. Concepte, definiții, caracteristici

În prezent asistăm la o abundență de expresii care conțin termenul de audit și domeniul căruia i se aplică acea ascultare sau examinare, audit de mediu, auditul calității, auditul sistemelor informatice, audit intern, auditul raportărilor financiare audit energetic, audit academic.

Evoluția termenilor de audit financiar și de auditor financiar în România a început în mod legal prin Ordonanța de Urgență nr. 75 din 1 iunie 1999 privind activitatea de audit financiar. Astfel, în anul 1999, auditul financiar reprezenta ”activitatea de verificare a situațiilor financiare ale societăților comerciale de către auditori financiari, în conformitate cu standardele de audit internaționale”. Criticile pentru această definiție ar putea fi legate de acțiunea de verificare deoarece auditul cuprinde mai multe acțiuni, printre care și verificarea, fiind o activitate mult mai complexă.

Un alt aspect controversat, care restrânge aria activității de audit este aplicarea doar asupra societăților comerciale, dar situațiile financiare pot fi realizate și de alte tipuri de organizații, putând la rândul lor să fie auditate.

În varianta Ordonanței de Urgență nr. 75/1999 cu modificările realizate până în anul 2003, auditul financiar reprezintă activitatea de examinare, în vederea exprimării de către auditorii

financiari, a unei opinii asupra situațiilor financiare, în conformitate cu standardele de audit, armonizate cu standardele internaționale de audit și adoptate de Camera Auditorilor Financiari din România.

Ultimele modificări aduse OUG nr.75/1999 în anul 2010 sunt mult mai adaptate prezentului, definiția fiind esențial schimbată. Astfel, *auditul financiar* reprezintă activitatea efectuată de auditorii financiari în vederea exprimării unei opinii asupra situațiilor financiare sau a unor componente ale acestora, exercitarea altor misiuni de asigurare și servicii profesionale potrivit standardelor internaționale de audit și altor reglementări adoptate de Camera Auditorilor Financiari din România.

Legea nr.162/2017, publicată în Monitorul Oficial nr.548 din 12 iulie 2017, privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate și de modificare a unor acte normative, nu aduce modificări esențiale definiției din anul 2010, în Art.: „Auditul financiar reprezintă activitatea efectuată de auditorii financiari în vederea exprimării unei opinii asupra situațiilor financiare sau a unor componente ale acestora, exercitarea altor misiuni de asigurare și servicii profesionale, potrivit reglementărilor legale în domeniu.”.

O altă definiție recunoscută de comunitatea investitorilor, în calitate de principali beneficiari ai auditului financiar arată ca auditul este o examinare obiectivă și evaluare a situațiilor financiare ale unei organizații pentru a se asigura că înregistrările sunt o reprezentare corectă și exactă a tranzacțiilor pe care pretind că le reprezintă.

Ca o definiție generalizată a acestor noțiuni despre audit, am putea defini *auditul financiar ca acțiunile întreprinse de auditor în vederea exprimării unei opinii independente și profesioniste asupra situațiilor financiare ale unei entități cu privire la respectarea unor standarde specifice*.

Standardele specifice pot fi internaționale, naționale sau alte referințe bine precizate și recunoscute. Conform Art.3 alin.(1) *auditorul financiar* este persoana fizică sau persoana juridică ce dobândește această calitate în condițiile OUG nr.75/1999.

Trebuie reținut că activitatea de auditor financiar este o profesie reglementată, care poate fi desfășurată doar în condițiile reglementărilor naționale și internaționale.

Conform legislației naționale auditul financiar cuprinde și *auditul statutar*, care este reglementat prin Ordonanța de Urgență nr. 90/2008 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate și supravegherea în interes public a profesiei contabile. Această ordonanță a fost adoptată prin Legea nr. 278/2008 și modificată prin Ordonanța nr.32/2012. Potrivit acestei ordonanțe, auditul statutar reprezintă auditul situațiilor financiare anuale sau al situațiilor financiare anuale consolidate, așa cum este prevăzut de legislația comunitară, transpusă în reglementările naționale.

1.4.3. Obiectivul general

Obiectivul general al unui audit financiar este acela de a furniza asigurarea că situațiile financiare examinate sunt complete și întocmite cu acuratețe, iar operațiile economice s-au efectuat în conformitate cu legile și reglementările relevante în vigoare. Îndeplinirea acestui obiectiv în condiții de certitudine absolută, chiar dacă este posibil de realizat, presupune o activitate costisitoare, atât în ceea ce privește timpul alocat, cât și a resurselor umane utilizate, iar toate acestea se transformă în costuri. Pentru a diminua aceste costuri există însă posibilitatea realizării activității din cadrul misiunilor de audit pe bază de teste. În acest context, auditorii, prin rapoartele lor, caută să ofere o asigurare rezonabilă - nu o asigurare absolută - că situațiile financiare examinate sunt complete și întocmite în conformitate cu prevederile legilor și reglementărilor relevante în vigoare. Spre exemplu, conform principiului bunei practici în domeniu, Curtea de Conturi din România și-a conceput procesul de audit în așa fel încât să obțină un nivel de încredere de 95%, că situațiile financiare auditate nu conțin erori materiale sau neregularități.

Diversitatea activităților economico-financiare, dezvoltarea piețelor de capital, a instituțiilor bancare, etc. au condus la creșterea complexității lucrărilor contabile ce pot atrage erori în prelucrarea datelor, interpretarea și evaluarea lor cu consecințe negative asupra deciziilor utilizatorilor de informații contabile.

Mai mult, producătorii de informații contabile nu sunt neutri față de operațiunile efectuate și, implicit, conturile anuale, ceea ce ridică semne de îndoială cu privire la obiectivitatea profesionistului contabil.

Susceptibilitatea realității informației contabile cuprinse în situațiile financiare anuale poate fi dată și de calitățile moral-profesionale ale producătorilor de informații.

La rândul lor, **utilizatorii informației contabile** „investitorii, salariații, creditorii, furnizorii și alți creditori, clienții, guvernele și administrațiile, publicul“, așa cum îi îndetifică International Accounting Standards Committee (I.A.S.C.)¹, sub influența unor medii economice, culturale, politice și juridice diverse, au interese diferite asupra nevoii de informare. Menționăm că I.A.S.C. a fost înlocuit de la 1 aprilie 2001 de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (International Accounting Standards Board, I.A.S.B. - <http://www.ifrs.org/about-us/our-structure/>).

Comitetul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (I.A.S.C.) a fost constituit în 1973 printr-un acord încheiat de organisme profesionale de contabilitate din Australia, Canada, Franța, Germania, Japonia, Mexic, Țările de Jos, Marea Britanie și Irlanda și Statele Unite ale Americii. În

¹ Comitetul pentru Standarde de Contabilitate Internaționale

anii următori au fost adăugați membri sponsori suplimentari, iar din 1982 "membrii" sponsorizați ai I.A.S.C. cuprind toate organisme profesionale de contabilitate care au fost membre ale Federației Internaționale a Contabililor (International Federation of Accountants - I.F.A.C.)².

De la constituirea sa în 1973 până la o reorganizare globală din 2000, structura de adoptare a Standardelor Internaționale de Contabilitate a fost cunoscută sub denumirea de Comitetul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (I.A.S.C.). Comitetul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate a fost în esență o structură, mai degrabă, decât un comitet în sensul tradițional al unui grup de oameni. Nu exista un "comitet" actual cu acest nume.

Componentele majore ale vechii structuri I.A.S.C. au fost:

- IASC Board (Consiliul consultativ I.A.S.C.) - descris mai jos;
- Grupul consultativ - un organism consultativ care reprezintă o gamă largă de organizații internaționale interesate de contabilitate;
- Comitetul Interpretărilor Permanente (Standing Interpretations Committee - S.I.C.) - a elaborat și a invitat comentarii publice asupra interpretărilor standardelor I.A.S.C., sub rezerva aprobării finale a Consiliului consultativ al IASC;
- Consiliul de supraveghere (în ciuda numelui său, Consiliul consultativ a funcționat mai mult ca un Consiliu de Administrație al actualei Fundații IFRS);
- Comitete de coordonare - grupuri de lucru specializate pentru proiecte individuale din agenda de lucru.

Conflictul de interese între utilizatorii și producătorii de informație contabilă trebuie estompat de activitatea unei elite profesionale în domeniu, reprezentată de auditori care au, prin efectul legii, calitatea de expert contabil, contabil autorizat cu studii economice superioare, societăți de expertiză, cenzori etc., înscriși ca membri în Camera Auditorilor.

Scopul activității auditorilor este acela de a restabili o încredere rezonabilă între producători și utilizatori ai informației contabile. Astfel, auditorii contribuie la protejarea intereselor diferitelor categorii de beneficiari ai informației contabile, atunci când aceștia iau decizii economice.

Standardul Internațional de Contabilitate nr. 1 arată că „informația financiară are ca obiectiv furnizarea unei informații utile în luarea deciziilor economice și financiare”.

Obiectivul de utilitate al informației este preluat în toate cadrele conceptuale de contabilitate.

Deci între producători și beneficiari ai informației contabile se interpune auditorul, în calitatea sa de expert contabil. Expertul contabil este un profesionist de înaltă clasă cu o pregătire teoretică

² Sursa: <https://www.iasplus.com/en/resources/ifrsf/history/resource25>

superioară, cu calități morale și etică profesională, o experiență practică îndelungată, recunoscut în domeniul respectiv ca persoană de mare competență și autoritate.

1.4.4. Rolul auditului financiar contabil

Auditul financiar contabil este orientat spre³:

- a) verificarea respectării cadrului conceptual al contabilității (postulate, principii, norme și reguli de evaluare), general acceptat, a procedurilor interne stabilite de conducerea agentului economic (audit intern sau statutar).

Procedura reprezintă o înlănțuire logică de operațiuni, cu scopul de a atinge un anumit obiectiv.

- b) verificarea și certificarea reflectării în contabilitate a situațiilor financiare, imaginea lor fidelă, clară și completă pe întreg exercițiul financiar.

Legea Contabilității nr. 82/1991 va fi aplicată împreună cu Cadrul general de armonizare a reglementărilor contabile, Cadrul general de întocmire și prezentare a situațiilor financiare elaborat de IASC, Standardele de Contabilitate Internaționale și Naționale.

Auditul trebuie să urmărească dacă procedurile de culegere și prelucrare a datelor sunt bine stabilite și dacă se aplică în permanență.

Câmpul de aplicații nelimitat al contabilității militează în favoarea unei deontologii profesionale care răspunde la trei imperative: prudența, regularitatea și sinceritatea situațiilor financiare. Aceasta presupune o imagine fidelă a patrimoniului, a contului de profit și pierdere și a fluxurilor de trezorerie.

Asigurarea imaginii fidele depinde de respectarea principiilor arătate mai sus.

Regularitatea contabilității presupune respectarea regulilor procedurilor contabile și a principiilor general acceptate prevăzute de Legea Contabilității nr. 82/1991 și de Cadrul general de întocmire și prezentare a situațiilor financiare elaborat de IASC, precum și de Standardele de Contabilitate Internaționale și Naționale. Principiile contabile sunt enunțate și de Standardele Naționale de Contabilitate.

1. Principiul prudenței trebuie să răspundă, potrivit Directivei a IV-a, la două imperative:

- a) Numai beneficiile realizate la data închiderii bilanțului pot fi înscrise în acest cont;

³ Audit financiar - contabil, Prof.univ.dr.Ana STOIAN

b) Trebuie să se țină seama de toate riscurile previzibile și de pierderile eventuale care au apărut în cursul exercițiului sau al unui exercițiu anterior, chiar dacă aceste riscuri sau pierderi nu sunt cunoscute decât între data de închidere a exercițiului și data de întocmire a bilanțului. Trebuie să se țină cont de deprecieri, indiferent dacă exercițiul se încheie cu pierderi sau cu beneficii.

Principiul trebuie aplicat cu bună-credință; el nu admite „supraevaluarea elementelor de activ și a veniturilor, respectiv subevaluarea elementelor de pasiv și a cheltuielilor ținând cont de deprecierea, riscurile și pierderile posibile generate de desfășurarea activității exercițiului financiar curent sau anterior“.

În elaborarea situațiilor financiare pot apărea incertitudini care inevitabil sunt recunoscute prin prezentarea naturii și a valorii lor. De exemplu, încasarea creanțelor incerte și litigioase, durata de viață probabilă a echipamentelor tehnologice, reclamații cu privire la produsele în garanție.

Doar câteva exemple unde prudența înseamnă a lua în calcul un grad de precauție în efectuarea raționamentelor necesare pentru a realiza estimări în condiții de incertitudine, astfel încât activele și veniturile să nu fie supraevaluate, iar datoriile și cheltuielile să nu fie subevaluate.

În același timp, prudența nu permite constituirea de rezerve sau provizioane fără obiect sau supradimensionate, subevaluarea conștientă a activelor sau veniturilor, dar nici supraevaluarea deliberată a datoriilor sau a cheltuielilor. Astfel, situațiile financiare nu mai pot fi credibile.

2. Principiul permanenței metodelor are ca obiect continuitatea aplicării regulilor privind evaluarea, înregistrarea în contabilitate și prezentarea elementelor patrimoniale și a rezultatelor, astfel încât să se asigure comparabilitatea în timp a informațiilor contabile.

3. Principiul continuității activității care presupune că unitatea patrimonială își va continua în mod normal funcționarea într-un viitor previzibil fără a intra în starea de lichidare sau de reducere sensibilă a activității. Astfel, situațiile financiare trebuie să fie întocmite pe o bază diferită de evaluare.

4. Principiul independenței exercițiului se referă la delimitarea în timp a cheltuielilor și veniturilor aferente activității agentului economic pe măsura angajării acestora și a trecerii lor la rezultatul exercițiului la care se referă. „Astfel, efectele tranzacțiilor și ale altor evenimente sunt recunoscute atunci când acestea se produc și nu pe măsură ce numerarul sau echivalentul său este încasat sau plătit și este înregistrat în evidențele contabile și raportat în situațiile financiare ale perioadelor aferente. Situațiile financiare care respectă acest principiu oferă informații utilizatorilor nu numai despre tranzacțiile trecute, care au implicat plăți și încasări, dar și despre obligațiile de plată din viitor și despre resursele privind încasările viitoare“.

5. Principiul intangibilității bilanțului de deschidere a unui exercițiu. Bilanțul de deschidere trebuie să corespundă cu bilanțul de închidere a exercițiului anterior. Orice eroare

constatată în exercițiul curent aferentă exercițiului încheiat se operează fără să se modifice bilanțul din exercițiul anterior.

6. Principiul necompensării (noncompensării). Elementele de activ și de pasiv se evaluează și se înregistrează în contabilitate separat, fără să fie permisă compensarea între posturile de activ și cele de pasiv ale bilanțului, precum și între veniturile și cheltuielile înregistrate în contul de rezultate.

Regulamentul de aplicare a Legii Contabilității nr. 82/1991 este completat cu trei principii potrivit Directivei a IV-a Comunității Economice Europene și cu Cadrul general de întocmire și prezentare a situațiilor financiare.⁷ Aceste principii fac referire la evaluarea separată a elementelor de activ și pasiv, prevalența economicului asupra juridicului și pragul de semnificație.

7. Principiul evaluării separate a elementelor de activ și de pasiv

În vederea stabilirii sumei totale corespunzătoare unei poziții din bilanț, se va determina separat suma sau valoarea corespunzătoare fiecărui element individual de activ sau de pasiv.

8. Principiul prevalenței economicului asupra juridicului

Potrivit acestui principiu, toate informațiile prezentate în situațiile financiare trebuie să reflecte realitatea economică a evenimentelor și tranzacțiilor, nu numai forma lor juridică.

9. Principiul pragului de semnificație. Pragul de semnificație arată valoarea semnificativă a oricărui element și trebuie prezentat separat în cadrul situațiilor financiare. Toate elementele care au valori nesemnificative și sunt de aceeași natură sau au funcții similare sunt consemnate, fără să fie necesară prezentarea lor separată.

În situația în care se fac abateri de la aceste principii în cazuri excepționale, ele vor fi prezentate în notele la conturile anuale. Notele vor fi însoțite de motivațiile acestor abateri, precum și de prezentarea unei evaluări a efectelor lor asupra activelor, datoriilor, poziției financiare și a contului de profit și pierdere.

Sinceritatea urmărește aplicarea cu bună-credință a principiilor și regulilor contabilității. Persoana desemnată cu întocmirea situațiilor financiare este obligată să analizeze operațiunile înregistrate în documentele primare înainte de a fi înregistrate în contabilitate din punct de vedere legal și al eficienței lor.

Pentru auditor, sistemul informațional reprezintă principala sursă de informare, dar și unul dintre obiectivele sale.

Importanța auditului financiar contabil constă în sporirea credibilității informației din situațiile financiare, pentru viitoarele decizii ale utilizatorilor de informații. Faptul că verificarea bilanțului contabil se face de un auditor independent, un bun profesionist, cu calități morale deosebite concură la realizarea uneia dintre calitățile informației contabile, și anume credibilitatea ei.

Pentru o firmă, auditul reprezintă și o vedere critică de ansamblu pentru evaluarea unei situații financiar-contabile determinate. Evaluarea critică a situațiilor financiare se face de un profesionist independent, care trebuie să-și îndeplinească misiunea fără a ține seama de posibile conflicte de interese existente între utilizatorii externi de informație și unitatea auditată.

Utilizatorii de informație contabilă folosesc situațiile financiare pentru deciziile lor viitoare. Adesea, ei au interese diferite față de alții, după cum urmează:

1. Investitorii prezenți și potențiali sunt interesați de riscul inerent al tranzacțiilor și de beneficiul adus de investițiile lor. Ei au nevoie de informații pentru a decide dacă ar trebui să cumpere, să păstreze sau să vândă acțiunile.

Acționarilor nu le este indiferentă informația care le permite să evalueze capacitatea întreprinderii de a plăti dividende. Ei doresc o transparență totală cu privire la situația patrimoniului, mărimea profitului și modul de repartizare a acestuia. Pe de altă parte, obținerea de dividende cât mai mari va reduce sursele de finanțare necesare dezvoltării.

2. Salariații și sindicatele. Personalul angajat și sindicatele sunt interesate de informații privind stabilitatea și profitabilitatea întreprinderii lor. Ei au în vedere informații care le permit să evalueze capacitatea întreprinderii de a oferi remunerații, pensii, oportunități profesionale, specializări etc.

3. Creditorii financiari sunt preocupați de informații care le permit să evalueze dacă întreprinderea are posibilitatea să ramburseze împrumuturile primite și dobânzile aferente la scadență.

4. Furnizorii și alți creditori comerciali sunt interesați de informații care le permit să determine dacă sumele pe care le au de primit vor fi plătite la scadență. Creditorii comerciali sunt interesați pe o perioadă mai scurtă dacă nu sunt dependenți de continuarea activității întreprinderii ca principal client al firmei, interesați dacă își pot încasa sumele avansate.

5. Clienții sunt interesați de informații despre continuitatea activității unei întreprinderi, mai ales când au tranzacții economico-financiare pe termen lung și sunt dependenți de acea firmă.

6. Guvernul și instituțiile sale sunt interesate de alocarea resurselor și de activitatea entităților.

Aceste informații vizează dezvoltarea sau inhibarea unor sectoare de activitate pentru a determina politica fiscală și ca bază pentru calcule macroeconomice în vederea determinării venitului național, a Produsului Intern Brut și a altor indicatori statistici.

7. Publicul este interesat de întreprinderi în ceea ce privește numărul de angajați și colaborarea cu furnizorii locali. Situațiile financiare pot ajuta publicul prin informații despre evoluția în prezent și în viitor a sferei activității întreprinderii, a potențialul ei financiar.

8. Managerii. Responsabilitatea principală de a întocmi și prezenta situațiile financiare ale întreprinderii revine conducerii. Dacă nu sunt acționari principali, ei urmăresc prin situațiile

financiare să arate un rezultat financiar confortabil, astfel ca activitatea lor să fie apreciată pozitiv, dar în același timp, pentru a nu fi distribuite dividende mari, cu scopul de a păstra sursele de autofinanțare.

9. Bancherii. Informațiile din situațiile financiare trebuie să răspundă cerințelor de a evalua rentabilitatea întreprinderii, să diminueze riscurile ce implică creditarea agentului economic care dorește un împrumut. Astfel, întreprinderea trebuie să posede rezultatele curente pozitive, o lichiditate mare și în general o trezorerie netă pozitivă.

Într-o sferă largă de utilizatori care iau decizii economice, obiectivul situațiilor financiare este de a furniza informații despre poziția financiară, performanțele și modificările poziției financiare care satisfac necesitățile economice ale majorității utilizatorilor. Ele reprezintă rezultatele administrării întreprinderii de către conducător, inclusiv modul de gestionare a patrimoniului și a resurselor încredințate. Există utilizatori care doresc să evalueze modul de administrare sau responsabilitatea conducerii pentru a lua decizii economice: „Aceste decizii pot viza, de exemplu, opțiunea de a păstra sau a vinde investiția în întreprinderea respectivă sau înlocuirea ori reconfirmarea conducerii“.

Situațiile financiare nu oferă toate informațiile de care utilizatorii au nevoie pentru luarea deciziilor economice, deoarece, în mare măsură, acestea arată efectele financiare ale unor evenimente trecute și nu oferă, de regulă, informații nefinanciare.

Credibilitatea în imaginea fidelă furnizată de contabilitate este dată de respectarea cadrului conceptual contabil, de aplicarea corectă a calității procedurilor utilizate, de principiile referitoare la regularitate și sinceritate, de calitățile moral-profesionale ale producătorilor de informații contabile.

Auditul este chemat să exprime o opinie independentă asupra situațiilor financiare, menită „să apere în mod egal pe toți utilizatorii de informație contabilă“. Pe baza opiniei lor, utilizatorii iau decizii care necesită evaluarea capacității întreprinderii de a genera fluxuri de numerar pentru a plăti angajații, furnizorii, dobânzile, de a rambursa creditele și de a plăti dividendele. Pentru a evalua capacitatea de a genera numerar, informațiile trebuie sintetizate asupra poziției financiare, performanței și modificările ce sunt posibile să apară cu privire la solvabilitatea și lichiditatea întreprinderii.

Informațiile despre structura financiară sunt utile pentru a anticipa nevoile viitoare de creditare, modul în care beneficiile și fluxurile viitoare de trezorerie vor fi repartizate între cei care au interes față de întreprindere.

Lichiditatea și solvabilitatea sunt utile pentru a previziona capacitatea întreprinderii de a-și onora angajamentele financiare scadente, de a formula raționamente despre eficiența cu care firma poate utiliza noi resurse. Informațiile suplimentare sunt cuprinse în „Note și materiale suplimentare“.

Utilitatea informației oferite de situațiile financiare este dată de caracteristicile calitative: inteligibilitatea, relevanța, credibilitatea și comparabilitatea informațiilor.

a) **Inteligibilitatea.** Informațiile furnizate de situațiile financiare trebuie ușor înțelese de utilizatori, care dispun de cunoștințe suficiente privind activitatea întreprinderii, noțiuni de contabilitate. Chiar dacă informațiile complexe incluse în situațiile financiare prin relevanța lor concură în luarea deciziilor economice și sunt dificil de înțeles pentru anumiți utilizatori, ele nu trebuie omise.

b) **Relevanța.** Informațiile sunt relevante atunci când influențează deciziile utilizatorilor care concură la evaluarea evenimentelor trecute, prezente sau viitoare, corectând sau confirmând evaluările lor anterioare. Convergența rolului de previziune cu cel de confirmare a informațiilor este evident. Astfel, informațiile despre structura activelor și pasivelor au valoare pentru utilizatori atunci când previzionează capacitatea întreprinderii de a profita de oportunități și de a elimina riscurile potențiale. Aceleași informații au rolul de a confirma previziunile anterioare și rezultatele activităților planificate.

Informațiile cu privire la poziția financiară și performanțele precedente sunt frecvent utilizate pentru deciziile viitoare: plata dividendelor și a salariilor, evoluția prețurilor privind garanțiile, capacitatea întreprinderii de a-și onora obligațiile scadente.

De asemenea, veniturile și cheltuielile cu caracter accidental, excesive sau anormale trebuie evidențiate distinct în „Note și materiale suplimentare“.

Natura informației și pragul de semnificație influențează relevanța informației. Există situații când natura informației este suficientă pentru a determina relevanța sa. Spre exemplu, dezvoltarea unei secții de producție poate evalua riscurile și oportunitățile întreprinderii cu privire la concurența furnizorilor în achiziția necesarului de materii prime, piața potențială a clienților interesați să cumpere produsele fabricate, prețurile pieței și concurența cu privire la desfacerea stocurilor de produse.

În alte situații, natura și pragul de semnificație ale informației sunt necesare. Spre exemplu, o pondere mare a materiilor prime în structura produsului finit trebuie avută în vedere pentru a previziona stocurile de materii prime pentru a avea o activitate continuă. Informațiile sunt semnificative dacă omisiunea sau informația eronată ar putea influența deciziile economice ale utilizatorilor care le iau pe baza situațiilor financiare.

Pragul de semnificație este dependent de mărimea elementului sau a erorii analizate prin prisma omisiunii sau a unei părți a situațiilor financiare greșite. Pragul de semnificație reprezintă o limită peste care valoarea erorii prezentate în situațiile financiare poate influența negativ decizia utilizatorilor.

c) **Credibilitatea.** Informația prezentată în situațiile financiare are calitatea de a fi credibilă atunci când nu conține erori semnificative, iar utilizatorii au încredere că reprezintă corect ceea ce se așteaptă în mod rezonabil să reprezinte.

Informația, chiar dacă este relevantă și nu este credibilă, recunoașterea ei poate conduce la decizii eronate. De exemplu, dacă un client are un litigiu cu un furnizor pentru neplata facturilor emise și ar fi foarte aproape ca acest litigiu să se termine în avantajul clientului, nu ar fi cea mai bună soluție pentru creanța întreprinderii să înregistreze în bilanț întreaga valoare. Cel mai bine ar fi ca valoarea debitului solicitat și a conflictului existent să fie prezentată într-o notă a situațiilor financiare.

Pentru a fi credibilă, informația trebuie să aibă în vedere reprezentarea fidelă a tranzacțiilor și evenimentelor care se concretizează în active, obligații (datorii), capitalul propriu ca sursa proprie de finanțare, ce trebuie să îndeplinească criteriile de recunoaștere.

Informațiile financiare sunt supuse unui anumit risc de a avea mai puțină credibilitate decât ar trebui. Dificultățile existente pentru identificarea tranzacțiilor, alte elemente patrimoniale ce urmează să fie evaluate, conceperea și aplicarea tehnicilor de evaluare și prezentare pot atrage riscul ca informația să nu fie credibilă.

Pentru a minimaliza riscul cu privire la credibilitatea informației, se are în vedere ca tranzacțiile și evenimentele prezentate de informația contabilă să fie în concordanță cu realitatea economică și nu doar cu forma lor juridică. Prevalența economicului asupra juridicului influențează informația pentru a atinge credibilitatea sa. În același timp, informația cuprinsă în situațiile financiare trebuie să fie neutră, lipsită de influențe.

Selectarea și prezentarea informației, pentru a satisface un obiectiv dinainte stabilit, afectează neutralitatea sa.

Credibilitatea informației nu poate fi realizată dacă există influențe din interiorul întreprinderii sau din afară.

De asemenea, persoana însărcinată cu elaborarea situațiilor financiare trebuie să includă un grad de precauție pentru evaluarea activelor și veniturilor în condiții de incertitudine. Prudența nu permite subevaluarea datoriilor și a cheltuielilor și supraevaluarea activelor și a veniturilor. În același timp, prudența nu permite constituirea de provizioane fără obiect sau subevaluarea voită a activelor sau a veniturilor. În astfel de cazuri, situațiile financiare nu mai sunt neutre și nu mai pot fi credibile dacă prudența nu este aplicată corect.

Informațiile din situațiile financiare trebuie să fie transparente, complete în limitele rezonabile ale pragului de semnificație în strânsă corelație cu costul obținerii acelei informații.

O omisiune sau eroare a cărei semnificație este importantă conduce la o informație falsă, lipsită de credibilitate.

d) **Comparabilitatea.** Nevoia de comparabilitate nu este rutină, pentru a deveni un impediment în introducerea de standarde de contabilitate care să ofere o mai bună imagine fidelă a situațiilor financiare. Evidențierea în contabilitate în mod unitar a unei tranzacții economico-financiare sau eveniment este dăunătoare dacă metoda respectivă nu menține caracteristicile calitative de relevanță și credibilitate. Politica contabilă trebuie schimbată dacă există alte alternative mai relevante și credibile.

Utilizatorii trebuie să fie capabili să identifice diferențele între politicile contabile pentru tranzacții și alte evenimente utilizate atât de aceeași întreprindere de la o perioadă la alta, cât și de diferite unități. Prezentarea politicilor contabile utilizate de întreprindere concură la realizarea comparabilității.

Compararea situațiilor financiare în timp de către utilizatori conduce la identificarea tendințelor în poziția financiară și performanțele întreprinderii.

Structurile bilanțului, legate direct de evaluarea poziției financiare, sunt activele, datoriile și capitalul propriu. Structura contului de profit și pierdere, legată în mod direct de evaluarea performanței, o constituie veniturile și cheltuielile.

O informație relevantă și credibilă are și limite. Este vorba de oportunitatea raportărilor financiare, raportul cost – beneficiu și echilibrul între caracteristicile calitative ale informației contabile.

Standardele Internaționale de Contabilitate precizează că întârzierea exagerată în raportarea informației conduce la pierderea relevanței informației. Conducerea este nevoită în astfel de situații să selecteze între valoarea relativă a raportării la un moment dat și furnizarea de informații credibile.

Pentru a realiza un echilibru între relevanță și credibilitate, elementul fundamental este satisfacerea adecvată a necesităților utilizatorilor în procesul de luare a deciziilor economice.

Într-o raportare se poate realiza relevanța, dar aceasta să nu fie credibilă. Astfel, o informație oportună conduce la raportarea tuturor aspectelor unei tranzacții sau a unor evenimente, fără ca acestea să fie cunoscute afectându-se astfel credibilitatea.

Pe de altă parte, dacă raportarea este permanent întârziată până când sunt cunoscute toate detaliile legate de acea tranzacție, informația este credibilă, dar numai prezintă relevanța așteptată. Ea este de utilitate redusă pentru utilizatori care între timp au trebuit să ia deja decizii.

Raportul cost – beneficiu al informației este mai degrabă o limită sau o constrângere decât o caracteristică calitativă. De regulă, beneficiile rezultate din informații trebuie să depășească costul furnizării acestora. Evaluarea profiturilor și a costurilor reprezintă un raționament profesional. Costurile nu sunt suportate în totalitate de utilizatorii care au beneficii de pe urma informațiilor.

De regulă, informația este pregătită pentru un utilizator, iar alții pot obține beneficii și se pot bucura; spre exemplu, de furnizarea informațiilor suplimentare, creditorii pot reduce costurile îndatorării firmei. În practica economică relația cost-beneficiu este greu de aplicat cazurilor particulare.

Echilibrul între caracteristici calitative este necesar pentru a satisface obiectivul situațiilor financiare.

Situațiile financiare sunt adesea analizate, validate ca prezentând o imagine fidelă a poziției financiare (activele, datoriile și capitalul propriu), performanța (profitul ca bază de referință pentru alți indicatori: rentabilitatea investiției sau rezultatul pe o acțiune) și modificările poziției financiare a unei întreprinderi.

În elaborarea situațiilor financiare, majoritatea întreprinderilor adoptă conceptul financiar al capitalului (banii investiți sau puterea de cumpărare investită). Selectarea de către o întreprindere a celui mai bun concept privind capitalul trebuie să aibă la bază necesitățile utilizatorilor de informații prezentate în situații financiare. Dacă utilizatorii sunt preocupați de menținerea capitalului nominal investit sau a puterii de cumpărare a capitalului investit, întreprinderea va adopta conceptul financiar al capitalului. Dacă utilizatorii sunt preocupați de capacitatea de exploatare a întreprinderii, va trebui utilizat conceptul fizic al capitalului. Funcție de conceptul ales, se tinde către realizarea obiectivului urmărit în determinarea profitului.

Menținerea capitalului financiar are loc atunci când profitul se obține în condițiile în care valoarea financiară sau monetară a activelor nete la sfârșitul exercițiului financiar este mai mare decât valoarea financiară sau monetară a activelor nete de la începutul perioadei.

Menținerea capitalului fizic are loc atunci când profitul se obține în condițiile în care capacitatea fizică productivă sau capacitatea de exploatare a întreprinderii la sfârșitul perioadei este mai mare decât capacitatea fizică productivă de la începutul perioadei.

Conceptul de menținere a capitalului oferă punctul de referință pentru măsurarea profitului. Profitul este valoarea care rămâne după ce cheltuielile au fost deduse din venituri. Dacă cheltuielile depășesc veniturile, valoarea reziduală este o pierdere netă.

Alegerea bazelor de evaluare și a conceptului de menținere a nivelului capitalului determină modelul contabil utilizat pentru elaborarea situațiilor financiare.

Există modele contabile diferite care prezintă un anumit grad de relevanță și credibilitate, iar managementul trebuie să găsească un echilibru între relevanță și credibilitate.

Sintetizând cele prezentate mai sus, auditul trebuie să restabilească o încredere rezonabilă între producătorii și utilizatorii de informație contabilă.

Rolul lor de a asigura utilizatorii de informații că s-au respectat principiile contabile general acceptate și procedurile interne stabilite de conducerea întreprinderii, precum și reflectarea imaginii fidele a situațiilor financiare reprezintă cheia succesului în menirea pe care o au.

1.4.6. Tipuri de audit

Auditorii financiari care au dobândit această calitate și sunt membri ai Camerei, în exercitarea independentă a profesiei, desfășoară, în principal, următoarele activități:

- a) *auditul statutar* al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate, în condițiile legii;
- b) *auditul situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate*, în măsura în care acesta nu constituie un audit statutar, conform legii;
- c) *misiuni de revizuire* a situațiilor financiare anuale, a situațiilor financiare consolidate, precum și a situațiilor financiare interimare;
- d) *misiuni de asigurare* și alte misiuni și servicii profesionale, în conformitate cu standardele internaționale în domeniu și cu alte reglementări adoptate de Cameră;
- e) *audit intern*, altul decât auditul public intern, auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate, în situațiile prevăzute de lege;

Din clasificarea de mai sus rezultă că sintagma "audit financiar" este mult mai cuprinzătoare decât cea de "audit statutar". Reglementarea europeană (Directiva a VIII-a) și reglementările naționale se referă numai la auditul statutar, adică auditul asupra situațiilor financiare ale entității.

Auditorii financiari pot desfășura și alte activități, precum:

- a) consultanță financiar-contabilă;
 - b) management financiar-contabil;
 - c) pregătire profesională de specialitate în domeniu;
 - d) expertiză contabilă, evaluare, reorganizare judiciară și lichidare, precum și consultanță fiscală.
- Persoanele fizice și juridice care au calitatea de auditor financiar pot efectua activitățile de expertiză contabilă, evaluare, reorganizare judiciară și lichidare, precum și consultanță fiscală, numai după dobândirea, în condițiile legii, a calității de expert contabil, evaluator, practician în insolvență sau consultant fiscal, după caz, și înscrierea ca membri în organizațiile care coordonează profesiile liberale respective.

Auditorii financiari și firmele de audit, în exercitarea independentă a profesiei, trebuie să fie liberi și percepuți a fi liberi de orice constrângere care ar putea aduce atingere principiilor de independență, obiectivitate și integritate profesională.

1.4.7. Norme privind auditul financiar

De regulă, situațiile financiare sunt întocmite conform unui model contabil bazat pe costul istoric recuperabil și pe conceptul de menținere a nivelului capitalului financiar. În acest sens, s-a elaborat „Cadrul general de întocmire și prezentare a situațiilor financiare” elaborat de Comitetul pentru Standarde de Contabilitate Internaționale. Acest cadru poate fi aplicat oricărui model contabil, precum și concepte privind capitalul și menținerea lui, opțiunea pentru tratamente contabile alternative permise de IAS.

„Cadrul general de armonizare a reglementărilor contabile” sprijină auditorii pentru formarea unei opinii asupra situațiilor financiare. Dacă există un conflict între Cadrul general și un Standard de Contabilitate Internațional, cerințele IAS primează asupra acelor din „Cadrul general”. Auditorii trebuie să aibă în vedere, potrivit „Cadrului general”, îndeplinirea obiectivului situațiilor financiare, caracteristicile calitative care determină eficiența informației contabile din situațiile financiare, modul de evaluare a elementelor pe baza cărora sunt întocmite situațiile financiare ca fiind principala sursă de informații a utilizatorilor.

Pentru a se efectua un audit, trebuie să existe informațiile într-o formă verificabilă, precum și o serie de norme și standarde (criterii) în raport cu care auditorul să poată evalua informațiile.

Criteriile de evaluare a informațiilor variază, la rândul lor, în funcție de informațiile auditate. De exemplu, în cadrul unui audit al situațiilor financiare istorice de către firmele de expertiză contabilă, criteriile constau de obicei în principiile contabile general acceptate.

Pentru un program informatic, de exemplu, printre criterii s-ar putea număra absența erorilor de intrare sau ieșire a datelor de sistem.

Situațiile financiare trebuie să furnizeze informații care prezintă fidel rezultatele și poziția financiară a întreprinderii, reflectă realitatea economică a tranzacțiilor realizate, sunt imparțiale, prudente, relevante și credibile.

Pentru realizarea calității informațiilor prezentate în situațiile financiare se vor aplica prevederile Standardelor de Contabilitate Naționale relevante și/sau Standardele de Contabilitate Internaționale pentru a oferi o imagine fidelă a patrimoniului, a profitului (pierderii) și a fluxurilor de trezorerie.

1.4.8. Norme de referință

Pentru a exprima o opinie motivată asupra validității și a corectei aplicări a procedurilor interne stabilite de conducerea întreprinderii, asupra imaginii fidele, clare și complete a situațiilor financiare, auditorul – ca persoană competentă și independentă – utilizează norme de referință cu privire la sistemul de contabilitate utilizat și reguli specifice auditului.

Exercitarea auditului financiar presupune aplicarea a două concepte de bază:

- a) Normalizarea contabilă
- b) Norme specifice auditului, stabilite de asociațiile profesionale.

a) Normalizarea contabilă este stabilită prin Legea contabilității nr.82/1991 cu modificările ulterioare, Regulamentul de aplicare a Legii contabilității nr. 82/1991, prin H.G. nr.704/1993, Reglementările contabile armonizate cu Directiva a IV-a a Comunității Economice Europene și cu Standardele Internaționale de Contabilitate.

b) În România, activitatea de audit a fost reglementată printr-o serie de acte normative care privesc modul de desfășurare a auditului, persoanele abilitate să desfășoare aceste misiuni, reguli (norme) de conduită și etică profesională etc.:

- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 75/1999 privind activitatea de audit financiar.
- Regulamentul de organizare și funcționare privind Camera Auditorilor din România aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 591/2000.
- Cadrul general privind Normele minimale de audit intern aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 1267/21.09.2000.

Normele specifice pentru desfășurarea unui audit se grupează în două categorii:

b1. Standardele de audit, ca norme profesionale de lucru și de raport a opiniilor asupra situațiilor financiare.

b2. Reguli de comportament profesional stabilite prin „Codul privind conduita etică și profesională în domeniul financiar“.

b1. Standardele de audit. Pentru efectuarea auditului financiar în România, Camera Auditorilor din România, în baza legii, a hotărât aplicarea Cadrului General al Standardelor Internaționale de Audit.

b2) Standardele de audit, în număr de 44, cuprind în mod detaliat Cadrul General al Standardelor de Audit (120)5, responsabilitate ce revine auditorilor, planificarea auditului (300),

evaluarea riscurilor și controlului intern (400), probele de audit (500), procedurile auditorului principal privind competența profesională a utilizării unui alt auditor (600), concluziile auditorului și raportarea asupra situațiilor financiare (700), serviciile conexe privind angajamentele de revizuire a sistemelor financiare (910) și de efectuare a procedurilor agreeate cu privire la informațiile conturilor anuale (920).

Standardul nr.120, „Cadrul general al Standardelor de Audit“, precizează că, pentru a răspunde nevoilor informaționale comune ale utilizatorilor, situațiile financiare reprezintă principala lor sursă informațională. Din acest motiv, situațiile financiare sunt întocmite conform cu Standardele Internaționale de Contabilitate, Standardele Naționale de Contabilitate și/sau cu un Cadru general de raportare financiară obligatoriu, conceput pentru utilizarea raportărilor financiare.

Potrivit acestui standard, „obiectivul unui audit al situațiilor financiare este acela de a da posibilitatea auditorului de a-și exprima opinia, dacă situațiile financiare sunt întocmite, sub toate aspectele semnificative, în conformitate cu un cadru general identificat de raportare financiară“.

Standardul precizează cu exactitate și termenii ce trebuie utilizați pentru exprimarea opiniei auditorului: „oferă o imagine fidelă“ sau „prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative“.

Codul privind conduita etică și profesională precizează că obiectivele profesiei de auditor financiar le reprezintă activitățile desfășurate la cele mai înalte standarde de profesionalism „cu scopul de“ a îndeplini cerințele interesului public „prin cel mai înalt nivel de performanță“. Pentru a realiza aceste obiective, trebuie duse la îndeplinire patru cerințe:

- credibilitatea informațiilor pentru a lua decizii;
- profesionalismul;
- calitatea serviciilor;
- încrederea utilizatorilor în serviciile furnizate de auditorii financiari profesioniști.

Principiile fundamentale ale auditorilor financiari profesioniști:

- *Independență*: Factorii care pot afecta independența unui auditor financiar profesionist de practică publică sunt multipli. Potrivit Codului de Conduită Etică și Profesională, factorii care pot pune la îndoială independența unui auditor financiar profesionist de practică publică sunt:
 - a) legăturile financiare cu clienții sau cu afacerile acestora;
 - b) funcții pe care auditorii le au sau le-au avut în cadrul societăților;
 - c) alte servicii aduse clienților de audit;
 - d) relațiile personale și de familie;
 - e) onorarii și/sau onorarii condiționate;

- f) litigii în desfășurare sau în curs de desfășurare;
- g) asocierea pe termen lung a personalului cu experiență, cu clienții de audit.
- *Integritatea auditorilor*: Cinste, probitate, incoruptibilitate, direct și onest – în desfășurarea activității de audit;
- *Obiectivitate*: Corectitudine, eliminarea prejudecăților, a conflictelor de interese și a influențelor externe;
- *Competență profesională și atenția cuvenită*: Serviciile auditorului profesionist bazate pe:
 - atenția cuvenită;
 - competența bazată pe cele mai noi aspecte de teorie, practică, legislații, tehnici;
 - aptitudini profesionale.
- *Confidențialitate*: Informațiile obținute în timpul auditului sunt secrete fără autorizare, excepție: dacă există o obligație legală sau profesională care impune dezvăluirea lor.
- *Conduita profesională*: Față de public (clienți, creditori, guverne, angajatori și salariați, investitori, alte entități, care se bazează pe integritatea și obiectivitatea auditorilor financiari), auditorul financiar profesionist trebuie să acționeze corespunzător reputației profesiei;
- *Standardele tehnice*: Serviciile auditorului financiar au la bază: standarde profesionale relevante și standarde tehnice promulgate de IFAC, organisme profesionale membre sau cu atribuții de reglementare, legislații relevante.

Auditorii independenți furnizează informații și fac recomandări pentru menținerea integrității și eficienței situațiilor financiare utilizate de instituții financiare pentru solicitări de credit și acționarilor pentru obținerea de capital.

a) *Legăturile financiare cu clienții* sau cu afacerile acestora pot afecta independența auditorilor financiari de practică publică.

Pentru ca independența auditorului să nu fie afectată, acesta trebuie să evite următoarele situații:

- interesele financiare directe cu clienții sau interese indirecte cu clienții;
- credite date clientului sau luate de la acesta sau de la orice angajat, investitor principal al firmei clientului;
- să dețină un interes financiar în asociere cu un client sau cu salariații clientului;
- să dețină un interes financiar față de o filială, sucursală care nu este client, dar are o relație de investitor cu clientul sau o relație cu o filială aflată în zona de influență semnificativă.

b) *Independența* auditorilor financiari de practică publică este afectată când dețin funcții în cadrul societăților auditate. Independența nu permite ca auditorul să fie sau să fi fost pe perioada auditată sau imediat anterioară membru al Consiliului de Administrație, funcționari, angajați ai clientului auditat sau asociați ai unui membru al consiliului sau angajați ai unei societăți ori în serviciul unuia dintre aceștia.

În asemenea situații, auditorului nu-i este permis să accepte un angajament de audit care automat implică asumarea unei opinii responsabile. Dacă auditorul se află în una dintre situațiile de mai sus, perioada imediat precedentă angajamentului de audit nu trebuie să fie mai mică de doi ani.

c) Serviciile profesionale necesită *aptitudini contabile sau conexe* efectuate de auditori financiari profesioniști ce includ contabilitate, audit, consultanță fiscală și managerială și servicii de management financiar.

În situația în care un auditor financiar profesionist este solicitat să ofere, în afara serviciilor de audit, și alte activități unui client, el trebuie să fie atent să nu execute funcții de conducere sau să ia decizii de conducere, responsabilități ce revin Consiliului de Administrație și conducerii clientului.

Serviciile consultative (manageriale, fiscale) pot fi furnizate de auditori financiari profesioniști de practică publică cu condiția ca aceștia să nu se implice în actul de decizie al clientului. Aceasta presupune „să nu existe nici o implicație în responsabilitatea asumată pentru deciziile de conducere“.

Există societăți mici care nu au personal contabil angajat, iar pregătirea situațiilor financiare este frecvent solicitată de un auditor financiar profesionist de practică publică. Auditorul poate să execute asemenea servicii, dar trebuie să respecte următoarele cerințe pentru a nu afecta integritatea și independența:

1. Lipsa oricărei relații sau asocieri de relații cu clientul pentru evitarea conflictului de interese.
2. Clientul este responsabil pentru situațiile financiare.
3. Auditorul financiar profesionist de practică publică nu trebuie să se confunde cu rolul angajatului sau pe post de conducător coordonând operațiunile unei societăți.
4. Testele de audit trebuie efectuate, chiar dacă auditorul financiar profesionist de practică publică a preluat sau a realizat instrumentarea tehnică contabilă. Este de preferat ca personalul desemnat cu efectuarea formulelor contabile să nu participe la examinarea unor rapoarte sau situații financiare.

d) Independența auditorilor financiari profesioniști de practică publică poate fi afectată dacă există *relații personale și de familie*.

Dacă un auditor își exercită profesia în mod individual sau angajat implicat în auditul unui client este soțul clientului, copilul aflat în întreținerea acestuia sau rudă cu acesta, independența auditorului este afectată.

Trebuie avut în vedere de la bun început că o asemenea relație creează o amenințare „pentru independență“.

e) În situația în care *onorariile* succesive de la un client sau un grup de clienți au o pondere mare a onorariilor brute totale, auditorul financiar de practică publică poate deveni dependent de acel client și poate genera suspiciuni în privința independenței. Este dificil de precizat ce procent din onorariile unui client sau grup de clienți asociați este la limita inacceptabilă din totalul onorariilor.

Auditorul trebuie să ia în considerare dacă acele onorarii nu sunt cu mult peste limita „rezonabilului“ astfel încât să nu-i afecteze independența față de client.

Onorariile încasate în cote procentuale sau similare sunt tratate ca onorarii condiționate. Dacă ele sunt fixate de autoritate publică sau tribunale jurisdicționale, atunci nu sunt onorarii condiționate.

Serviciile profesionale nu se acordă unui client conform unui acord prin care nu se percepe nici un onorariu decât dacă acesta este condiționat de rezultatele serviciilor respective.

Alte elemente care pot afecta independența auditorului financiar profesionist de practică publică sunt bunurile și serviciile acceptate de către soții și copiii aflați în întreținerea lor, cu excepția celor care sunt oferite publicului larg.

De asemenea, proprietatea asupra capitalului trebuie să aparțină în totalitate auditorilor financiari de practică publică. Dacă capitalul sau o parte a acestuia este deținut de terți sau capitalul a fost finanțat de terți, aceștia pot influența auditorii financiari în misiunea pe care o au de realizat.

Participarea altor persoane la capitalul unei societăți de audit este permisă cu condiția ca majoritatea atât a proprietății asupra capitalului, cât și a drepturilor la vot să aparțină numai auditorilor financiari de practică publică.

f) Orice *litigiu* iminent sau în desfășurare, în care sunt implicați auditorii financiari de practică publică și un client, este considerat un obstacol al independenței auditorului. Orice intenție a clientului de a începe acțiunea legală împotriva unui auditor financiar de practică publică poate cauza auditorului financiar de practică publică și firmei un element semnificativ ce poate afecta activitatea auditorului. Intenția unei acțiuni sau iminența unei acțiuni judecătorești din partea auditorului financiar în mod automat conduce la lipsa de disponibilitate a conducerii de a prezenta informații relevante auditorului financiar.

g) *Independența auditorului* financiar profesionist de practică publică poate fi afectată în situația în care este utilizat același personal într-un angajament de audit. Există pericolul „ca o implicare pe termen lung a unui auditor financiar cu un client să conducă la relații strânse care pot fi înțelese ca o subminare a obiectivității și independenței“. Familiaritatea bazată pe o lungă continuitate a activității poate afecta îndeplinirea tuturor procedurilor de audit, precum și utilizarea raționamentelor obiective asupra raportului de audit.

Pentru a preîntâmpina efectele negative asupra independenței și obiectivității în executarea serviciilor profesionale, auditorul financiar de practică publică trebuie să efectueze o rotație regulată a personalului cu experiență în timpul unui angajament de audit. Rotația personalului este dificilă mai ales în cadrul societăților mici, unde există domenii specializate de audit. Măsurile de siguranță și de stabilire permanentă a consultanței externe cu auditori financiari experimentați sau din organizațiile profesionale disponibile (Camera Auditorilor) nu trebuie să fie ocolite.

Exprimarea opiniei nu se face decât dacă auditorul are probe de audit relevante, evaluarea lor ca rezultat al procedurilor aplicate astfel încât să-i confirme un nivel înalt de asigurare, dar nu absolut, că situațiile financiare nu conțin erori semnificative.

Să ne reamintim

-
1. Care sunt utilizatorii informației contabile?
 2. Enumerați principiile contabile enunțate de Standardele Naționale de Contabilitate.
 3. Care sunt caracteristicile calitative ale situațiilor financiare privind utilitatea informației?
 4. Care sunt tipurile de audit financiar?
 5. Care sunt conceptele de bază necesare pentru exercitarea auditului financiar?
 6. Care sunt principiile fundamentale ale auditorilor financiari profesioniști?

1.5. Rezumat

Definim auditul financiar ca fiind acțiunile întreprinse de auditor în vederea exprimării unei opinii independente și profesioniste asupra situațiilor financiare ale unei entități cu privire la respectarea unor standarde specifice.

Utilizatorii informației contabile sunt investitorii, salariații, creditorii, furnizorii și alți creditori, clienții, guvernele și administrațiile, publicul, managerii, bancherii.

Principiile contabile enunțate de Standardele Naționale de Contabilitate sunt: principiul prudenței, principiul permanenței metodelor, principiul continuității activității, principiul independenței exercițiului, principiul intangibilității bilanțului de deschidere, principiul necompensării, principiul evaluării separate a elementelor de activ și de pasiv, principiul prevalenței economicului asupra juridicului, principiul pragului de semnificație.

Caracteristicile calitative ale situațiilor financiare privind utilitatea informației sunt: inteligibilitatea, relevanța, credibilitatea și comparabilitatea informațiilor.

Tipurile de audit financiar sunt următoarele: auditul statutar; auditul situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate; misiunile de revizuire a situațiilor financiare anuale; misiuni de asigurare și alte misiuni și servicii profesionale; auditul intern.

Exercitarea auditului financiar presupune aplicarea a două concepte de bază:

- a) Normalizarea contabilă
- b) Norme specifice auditului, stabilite de asociațiile profesionale.

Principiile fundamentale ale auditorilor financiar profesioniști sunt:

- Independență
- Integritatea auditorilor
- Obiectivitate
- Competență profesională
- Confidențialitate
- Conduita profesională
- Standardele tehnice

1.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) NU sunt utilizatori ai informației contabile:

- a. investitorii, salariații;
- b. creditorii, furnizorii și alți creditori, clienții;
- c. guvernele și administrațiile;
- d. publicul, managerii, bancherii;
- e. studenții din domeniul financiar.

2) Care dintre următoarele variante de răspuns NU include principii contabile enunțate de Standardele Naționale de Contabilitate:

- a. principiul prudenței, principiul permanenței metodelor, principiul continuității activității, principiul independenței exercițiului;

- b. principiul prezumției de nevinovăție;
- c. principiul prevalenței economicului asupra juridicului, principiul pragului de semnificație;
- d. principiul evaluării separate a elementelor de activ și de pasiv;
- e. principiul intangibilității bilanțului de deschidere, principiul necompensării.

3) Caracteristicile calitative ale situațiilor financiare privind utilitatea informației sunt:

- a. inteligibilitatea, credibilitatea și comparabilitatea informațiilor;
- b. inteligibilitatea, relevanța și comparabilitatea informațiilor;
- c. relevanța, credibilitatea și comparabilitatea informațiilor;
- d. credibilitatea și comparabilitatea informațiilor;
- e. inteligibilitatea, relevanța, credibilitatea și comparabilitatea informațiilor.

4) Care dintre variantele de răspuns de mai jos NU face parte din tipurile de audit financiar?

- a. auditul statutar; auditul situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate;
- b. misiunile de revizuire a situațiilor financiare anuale;
- c. misiuni de asigurare și alte misiuni și servicii profesionale;
- d. auditul conturilor;
- e. auditul intern.

5) Exercițarea auditului financiar presupune aplicarea a următoarelor concepte de bază:

- a. normalizarea contabilă
- b. norme specifice auditului, stabilite de asociațiile profesionale
- c. normalizarea contabilă și norme specifice auditului, stabilite de asociațiile profesionale
- d. nici o variantă nu este corectă
- e. implicarea în elaborarea situațiilor financiare

6) Principiile fundamentale ale auditorilor financiari profesioniști sunt:

- a. Independență; Integritatea auditorilor; Obiectivitate; Competență profesională; Confidențialitate; Conduita profesională; Standardele tehnice;
- b. Independența financiară; Integritatea auditorilor; Obiectivitate; Competență profesională; Confidențialitate; Conduita profesională; Standardele tehnice;

- c. Independență; Integritatea managerilor; Obiectivitate; Competență profesională; Confidențialitate; Conduita profesională; Standardele tehnice;
- d. Independență; Integritatea auditorilor; Subiectivitate; Competență profesională; Confidențialitate; Conduita profesională; Standardele tehnice;
- e. Independență; Integritatea auditorilor; Obiectivitate; Competență profesională; Confidențialitate; Conduita politică.

1.7. Bibliografie recomandată

Ciprian ALEXANDRU (2017), Audit financiar, Suport de curs, eBiblioteca, Google Classroom

Munteanu V. (2016), Audit financiar-contabil. Concepte, metodologie, reglementări, cazuri practice, Editura Universitară, București

Unitatea de învățare 2.

PLANIFICAREA AUDITULUI

Cuprinsul unității de învățare 2:

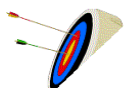
- 2.1. Introducere
- 2.2. Obiectivele unității de învățare 1
- 2.3. Durata medie de autoinstruire
- 2.4. Conținut
- 2.5. Rezumat
- 2.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor
- 2.7. Bibliografie recomandată

2.1. Introducere

În cuprinsul acestei unități de învățare sunt prezentate cunoștințele generale referitoare la:

- Planificarea auditului

2.2. Obiectivele unității de învățare 2

După parcurgerea unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- să înțeleagă importanța planificării auditului;
- să delimiteze etapele planificării misiunii de audit;
- să indice rolul și importanța planificării în cadrul unei misiuni de audit.

2.3. Durata medie de autoinstruire

Durata medie de parcurgere a acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

2.4. Conținut

2.4.1. Noțiuni introductive

Posibilitatea auditorului de a exprima o opinie privind întocmirea situațiilor financiare sub toate aspectele semnificative, conform cu un cadru general de raportare financiară, implică parcurgerea mai multor etape:

1. Acceptarea angajamentului de audit;
2. Orientarea și planificarea auditului;
3. Aprecierea controlului intern;
4. Controlul conturilor;
5. Controlul situațiilor financiare;
6. Concluziile auditului și raportarea.

Înainte de a accepta mandatul, specialistul contabil trebuie să aprecieze posibilitatea de a îndeplini această misiune ținând seama de regulile profesionale și deontologice care guvernează activitatea de audit. Principalele aspecte ale acestei etape a auditului financiar-contabil sunt reglementate în Normele de audit financiar și certificare a bilanțului contabil nr. 1/1995 ale Corpului Experților Contabili și Experților Autorizați din România. Acțiunile întreprinse în această etapă se referă la:

- a) cunoașterea globală a întreprinderii;
- b) aprecieri cu privire la independența și la absența incompatibilităților;
- c) examenul de competență corespunzătoare specificului întreprinderii;
- d) contactul cu auditorul anterior;
- e) decizia de acceptare a mandatului;
- f) respectarea altor obligații profesionale;
- g) întocmirea unei fișe de acceptare a mandatului.

- a) Cunoașterea globală a întreprinderii

În afara elementelor de identificare a întreprinderii, auditorul caută informații care să îi permită aprecierea celor mai importante riscuri, reținând observații cum ar fi:

- controlul intern insuficient sau cu carențe notabile;
- contabilitatea neținută corect și la timp;

- atitudinea conducătorilor față de respectarea legii și a organelor administrative;
- personal incompetent;
- rotația cadrelor prea mare și anormală;
- dezechilibre financiare, pierderi mari, activități în declin, ceea ce compromite viitorul firmei;
- riscuri fiscale; conflicte sociale; riscuri juridice;
- independența exercițiilor nerespectată;
- situații conflictuale între conducători, acționari etc.;
- cazuri de limitare a auditului financiar;
- onorarii insuficiente;
- alte constatări care ar putea influența decizia de acceptare a mandatului;
- existența riscurilor nu înseamnă că auditorul refuză mandatul. Decizia de acceptare este luată în cunoștință de cauză, auditorul urmând să ia toate măsurile necesare în consecință.

b) Aprecieri cu privire la independența și la absența incompatibilităților;

Orice nou mandat trebuie să fie examinat în raport cu regulile de independență și de incompatibilitate fixate prin normele interne ale profesiei. Auditorul trebuie să examineze:

- lista clienților săi sau ai societății de expertiză în care lucrează, pentru a se asigura că nu există deja o activitate remunerată din partea întreprinderii respective;
- situația sa și a membrilor de familie în legătură cu eventualele interese în întreprinderea auditată.

c) Examenul de competență corespunzătoare specificului întreprinderii

Lipsa experienței în anumite sectoare poate face dificilă misiunea auditorului. El trebuie să se asigure că propriile competențe, ale personalului său salariat sau ale colaboratorilor folosiți sunt suficiente pentru executarea misiunii.

d) Contactul cu auditorul anterior

Auditorul trebuie să se informeze în legătură cu motivele demisiei sau refuzului de reînnoire a mandatului fostului auditor sau cenzor și, mai ales, dacă nu cumva au fost dezacorduri în ceea ce privește respectarea normelor legale, aplicarea măsurilor stabilite, stabilirea onorariilor etc.

e) Decizia de acceptare a angajamentului

După analiza factorilor de risc, auditorul poate lua următoarele decizii:

- acceptă un angajament fără riscuri aparente;

- acceptă angajamentul, însă va necesita o mai mare supraveghere și măsuri particulare;
- refuză angajamentul.

f) Respectarea altor obligații profesionale

Atunci când misiunea urmează a se desfășura la o întreprindere care se găsește pe raza teritorială a altei filiale decât aceea din tabloul din cadrul căruia face parte auditorul, acesta este obligat să ia contact cu filiala.

g) Întocmirea fișei de acceptare a mandatului

O astfel de fișă poate servi ca act motivat al deciziei de acceptare a misiunii.

Ea are ca obiective:

- posibilitatea de a colecta informațiile de bază pentru identificarea întreprinderii, a conducerii sale, a obiectului de activitate, a taliei sale etc.;
- de a materializa lucrările efectuate înaintea acceptării:
 - analiza situației întreprinderii și a riscurilor sale;
 - contactele cu predecesorul în profesie;
 - vizitarea întreprinderii și contacte cu conducerea;
- de a indica bugetul necesar;
- de a formaliza procedurile de acceptare;
- de a asigura îndeplinirea obligațiilor profesionale care decurg dintr-o astfel de acceptare:
 - scrisoare către conducerea societății;
 - scrisoare către un coleg (dacă e cazul);
 - scrisoare de acceptare a mandatului (dacă s-a decis astfel) și încheierea contractului de audit.

Normele legale românești prevăd obligația ca activitatea experților contabili și a contabililor autorizați să se desfășoare pe bază de contract, fără a se face distincția între auditul intern (statutar) și cel extern (contractual) pe care urmează să le realizeze un expert contabil sau un contabil autorizat cu studii superioare.

Rezultă că acceptarea oricărei misiuni de audit al conturilor anuale trebuie să fie concretizată într-un contract ce cuprinde următoarele aspecte:

- normele de lucru - se vor menționa intervențiile ce urmează a fi efectuate de către auditor: cunoașterea generală a societății, aprecierea procedurilor de control intern existente, asistență la efectuarea inventarelor fizice, controlul conturilor și al documentelor de sinteză;
- termenele - se vor menționa termenele de depunere a rapoartelor;

- calendarul intervențiilor - se precizează perioadele în care vor avea loc demersurile: cunoașterea generală a societății, aprecierea procedurilor de control intern, asistență la efectuarea inventarelor fizice. controlul conturilor și al documentelor de sinteză;
- onorariile - se are în vedere timpul necesar pentru efectuarea diferitelor lucrări, nivelul de responsabilitate și calificarea profesională a experților sau a persoanelor care vor interveni.

Contractul de prestări de servicii prevăzut de legislația română a se încheia între auditor și client este, prin caracteristicile sale juridice, un contract de mandat prin „care o persoană se obligă de a face ceva pe seama unei alte persoane de la care a primit însărcinare“.

2.4.2. Orientarea și planificarea auditului

Pe baza datelor culese de către auditor în această etapă, se vor determina natura și întinderea intervențiilor ce urmează a fi întreprinse de către auditor pe parcursul misiunii și se vor stabili măsurile organizatorice necesare pentru executarea lucrărilor de auditare cu maximum de eficiență și în cadrul termenelor stabilite.

Standardul de Audit nr. 300 „Planificare“ a activității de audit are ca scop constituirea de către auditor a unei strategii generale detaliate cu privire la natura, durata și gradul de cuprindere a auditului.

O planificare eficientă a activității de audit concură la asigurarea unei atenții corespunzătoare asupra domeniilor importante de audit, identificarea aspectelor potențiale și operativitatea activității. Dobândirea cunoștințelor generale despre activitatea clientului este o parte importantă a planificării activității de audit.

Cunoștințele auditorului cu privire la activitatea clientului contribuie la identificarea domeniilor și a sistemelor semnificative ale tranzacțiilor și operațiunilor economico financiare care pot avea un efect semnificativ asupra situațiilor financiare.

În funcție de mărimea entității, complexitatea auditului, metodologia specifică, auditorul trebuie să elaboreze un plan general de audit prin care să se descrie sfera de cuprindere și desfășurarea auditului.

Planul general de audit trebuie să cuprindă următoarele aspecte esențiale:

- cunoașterea activității clientului;
- sistemul contabil și de control;
- riscul și pragul de semnificație;
- natura, durata și întinderea procedurilor;

- coordonarea, îndrumarea, supervizarea și revizuirea;
- alte aspecte.

Planul general de audit este urmat de programul de audit. Auditorul trebuie să stabilească natura, durata și întinderea procedurilor de audit planificate, pe care le solicită planul general de audit.

Programul de audit cuprinde un „set de instrucțiuni” utilizate de asistenți implicați în audit cu scopul de a controla desfășurarea activității. Programul de audit stabilește pentru fiecare domeniu timpul necesar aferent procedurilor de audit, evaluările specifice ale riscurilor inerente și de control și nivelul necesar de asigurare garantată de procedurile de fond.

Programul de audit are în vedere și durata testelor de control, a procedurilor de fond, asistența acordată de conducerea firmei, precum și implicarea altor auditori sau experți.

Cele patru faze ale etapei de orientare și planificare a auditului sunt:

- 1) delimitarea caracteristicilor proprii ale întreprinderii;
- 2) se identifică:
 - domeniile semnificative
 - sistemele semnificative
 - riscurile auditului și importanța lor relativă
- 3) pragul de semnificație
- 4) planul general de audit și programul de audit

1) Delimitarea caracteristicilor proprii ale întreprinderii

Caracteristicile întreprinderii sunt: sectorul de activitate a întreprinderii, organizarea și structura întreprinderii, politica generală a întreprinderii, perspectivele de dezvoltare a întreprinderii, organizarea administrativă și contabilă a întreprinderii și principiile contabile utilizate.

Acestea sunt evidențiate de auditor în „Dosarul permanent” (P), secțiunea „Generalități” (A). Sinteza cuprinde:

A. Caracteristicile generale ale întreprinderii

- Denumirea societății
- Forma capitalului
- Capitalul social și deținătorii de capital
- Data constituirii
- Numărul de înregistrare la Oficiul Registrului Comerțului
- Codul fiscal
- Sediul social: adresă, telefon, fax, telex
- Sedii secundare, sucursale, filiale, subunități etc.

- Cifra de afaceri pe sectoare de activitate
- Contractul colectiv de muncă
- Număr de salariați
- Conducătorii întreprinderii
- Consultanți externi
- Cenzori

B. Prezentarea întreprinderii

- Istoricul întreprinderii
- Activități desfășurate: descriere și producție, desfacere, stocare, finanțare, credite etc.)
- Conjunctura, perspectivele de dezvoltare, rentabilitatea
- Poziția pe piață și concurența
- Clienții principali
- Furnizorii principali
- Participații: valoare, pondere în capitalul social, sectoare de activitate etc.
- Responsabilii la nivelul funcțiilor întreprinderii: direcția generală, direcția economică, comercial, producție, personal, control intern etc. Pentru direcția economică, se prezintă responsabilii pe secțiuni ale contabilității.
- Politica întreprinderii;
- Politica generală de prezentare a structurii organizatorice, a politicii generale de dezvoltare și perfecționare a acesteia;
- Politica comercială: produse, piețe, clienți, concurență, garanții, preț, credite comerciale etc.
- Politica de aprovizionare: structura și sursele de aprovizionare, alegerea furnizorilor, plata furnizorilor, securitatea aprovizionărilor;
- Politica de producție: capacități de producție, tehnologii folosite, calitatea produselor, productivitatea muncii, investiții;
- Politica de personal: efectiv, calificare, cursuri de calificare, salarizare;
- Particularități legislative ale sectorului de activitate respectiv;
- Structura controlului intern și legătura acestuia cu cenzorii;
- Organizarea contabilității;
- Planul de conturi: deschiderea de noi conturi, contabilitatea financiară, contabilitatea de gestiune;
- Tratarea automată a datelor: dotarea cu tehnică de calcul. programe utilizate, listări (editări), volumul de înregistrări, realitatea datelor și a informațiilor;
- Jurnale (registre) utilizate;

- Reguli și procedee contabile folosite în special pentru evaluarea stocurilor, a amortizărilor și provizioanelor;
- Controlul bugetului de venituri și cheltuieli;
- Gestiunea imobilizărilor, stocurilor, terților, trezoreriei etc.
- Arhivarea provizorie și definitivă;
- Probleme deosebite constatate în exercițiile precedente;
- Actualizări anuale.

C. Lista documentelor ce trebuie obținute de la întreprindere

- Contractul de societate și actele adiționale;
- Statutul societății;
- Documente privind numirea organelor de conducere și a cenzorilor;
- Garanții de la administratori și cenzori;
- Certificat de înmatriculare și cod fiscal;
- Procese-verbale ale adunării generale a acționarilor și ale consiliului de administrație pe ultimele trei exerciții;
- Procese-verbale ale controalelor financiare și sociale;
- Organigrama întreprinderii, Regulamentul de organizare și funcționare, regulamentul de ordine interioară, Fișele posturilor;
- Manualul de proceduri contabile (instrucțiuni de lucru);
- Acte de proprietate;
- Brevete, licențe, know-how-uri, mărci de fabrică și de comerț, alte drepturi și valori asimilate;
- Contracte de asigurare, de închiriere, de împrumut, de muncă etc.

Potrivit Standardelor de Audit nr. 310, „Cunoașterea clientului“, la efectuarea unui audit al situațiilor financiare auditorul trebuie să dețină cunoștințe suficiente despre client, astfel încât să-i permită să identifice și să înțeleagă toate tranzacțiile și practicile care, potrivit raționamentului său, pot avea un efect semnificativ asupra situațiilor financiare, asupra examinării ori a raportului de audit.

Este important ca, înainte de acceptarea angajamentului, auditorul să obțină detalii preliminare despre sectorul, structura proprietății, despre conducere, precum și despre operațiunile firmei ce va fi audiată.

Utilizarea eficientă a cunoștințelor despre client (afacere) are în vedere modul în care acestea afectează situațiile financiare privite ca un întreg.

2) Identificarea domeniilor, a sistemelor semnificative și a riscurilor

Pentru o mai bună orientare și planificare a eforturilor, pentru evitarea lucrărilor inutile și pentru planificarea deciziei cu privire la opinia emisă, auditorul trebuie să identifice domeniile semnificative, sistemele semnificative, riscurile auditului și să stabilească importanța lor relativă.

2.1.) Identificarea domeniilor semnificative

Domeniile semnificative nu sunt aceleași la toate întreprinderile, dar în principal se referă la:

- cumpărări (furnizori, stocuri, disponibilități);
- vânzări (clienți, stocuri, venituri, disponibilități);
- personal (plăți, cheltuieli, disponibilități);
- producție (stocuri, cheltuieli, venituri);
- trezorerie (încasări, plăți, venituri, cheltuieli);
- imobilizări etc.

Fiecare dintre aceste domenii trebuie analizate în funcție de caracteristicile proprii ale întreprinderii, deoarece aceste domenii nu sunt semnificative în fiecare întreprindere. În întreprinderile din sfera comerțului producția nu este un domeniu semnificativ, tot așa cum în centralele hidroenergetice stocurile nu sunt un domeniu semnificativ.

2.2. Identificarea sistemelor semnificative

Ciclul contabil manual sau informatizat care cuprinde toate operațiunile economico financiare poate avea pentru auditor o importanță semnificativă asupra situațiilor financiare.

Identificarea sistemelor semnificative permite auditorului stabilirea operațiunilor contabile și a instrumentării tehnice, care face obiectul aprecierii contractului intern, precum și necesitatea sau nu a unor eventuale colaborări cu experții în informatică.

Pentru o înțelegere cât mai bună a sistemelor semnificative, auditorul ia cunoștință cu următoarele aspecte:

- locul unde se întocmesc documentele și au loc operațiunile economico financiare;
- sursele de date și circuitul documentelor;
- tehnica contabilă și prelucrarea datelor;
- identificarea zonelor de risc și a posibilităților de apariție a erorilor semnificative în situațiile financiare.

Auditul prezintă și riscul ca unele omisiuni, erori să nu fie descoperite, deoarece el se bazează pe proceduri de fond, proceduri analitice, pe teste și sondaje. În situația în care auditorul constată că unele inexactități și erori pot fi semnificative (nerespectarea principiilor contabile, operațiuni

contabile omise sau unele înregistrate dublu), el are obligația să extindă procedurile de verificare ținând cont de importanța lor relativă și de pragul de semnificație.

În cadrul sistemelor semnificative, auditul trebuie să se asigure că riscul legat de controlul intern este cât mai mic cu putință. Un sistem de control intern eficient, pe care entitatea l-a avut în vedere, este un avantaj pentru auditor în ceea ce privește riscurile legate de această activitate.

2.3. Riscurile auditului

Pentru informarea cu privire la situațiile financiare, auditorul utilizează proceduri care îi permit să obțină un grad rezonabil de certitudine că acestea au fost corect întocmite în toate punctele lor esențiale.

Având în vedere existența unor limite inerente auditului, precum și a oricărui sistem de audit intern, există riscul inevitabil ca unele inexactități semnificative să nu fie descoperite. Atunci când auditorul are indicii că ar exista fraude sau erori care conduc la apariția unor inexactități semnificative, el trebuie să-și extindă procedurile de control în scopul confirmării sau infirmării dubiilor sale.

Conform Normelor de audit nr. 1/1995 ale Corpului Experților Contabili și Contabililor Autorizați din România, „controlul obiectivelor în cadrul unui audit financiar este planificat în funcție de factorii de risc și de importanța relativă a acestora, care diferă de la o întreprindere la alta“.

Din punctul de vedere al probabilității realizării lor, riscurile sunt potențiale și posibile.

1) Riscurile potențiale sunt „cele care sunt susceptibile, teoretic, de a se produce dacă nici un control nu este exercitat pentru a le preveni sau pentru a detecta și corecta erorile care ar putea să se producă; aceste riscuri sunt comune tuturor întreprinderilor“.

2) Riscurile posibile sunt acele riscuri „împotriva cărora întreprinderea, în general, nu dispune de mijloace pentru a le limita; Când astfel de mijloace lipsesc, există o mare probabilitate ca anumite erori să se producă fără să fie detectate sau corectate de întreprindere. În exercitarea misiunii sale de audit, auditorul se confruntă, într-o întreprindere, cu următoarele tipuri de riscuri:

A. Riscuri generale specifice întreprinderii - sunt acele riscuri care influențează ansamblul operațiunilor întreprinderii.

Fiecare întreprindere, în funcție de sectorul în care își desfășoară activitatea, de structuri, talie și organizare, are unele caracteristici care pot face mai mult sau mai puțin probabilă concretizarea riscurilor potențiale. Auditorul trebuie să cunoască caracteristicile proprii ale întreprinderii pentru a efectua un control corect. Pentru aceasta, el trebuie să cerceteze următoarele informații:

activitatea întreprinderii și sectorul din care face parte - pentru aceasta el analizează:

- obiectul de activitate al întreprinderii (comerț, prestări de servicii etc.), pentru că evaluarea elementelor patrimoniale se face diferit;
 - dacă întreprinderea face parte dintr-un sector în expansiune sau, dimpotrivă, în declin, aceasta implică niște riscuri de încetare a activității diferite;
 - dacă există reglementări speciale ale sectorului (formarea prețurilor, finanțări, vânzări etc.);
- organizarea și structura întreprinderii:
- dacă întreprinderea este parte componentă a unui grup sau nu;
 - dacă activitățile se desfășoară într-una sau în mai multe localități;
 - dacă organigrama este bine stabilită sau responsabilitățile sunt defectuos programate;
- politicile generale ale întreprinderii: financiare, comerciale și sociale;
- perspectivele de dezvoltare a întreprinderii;
- organizarea administrativă și contabilă:
- existența sistemului informatic;
 - existența unui serviciu de control intern;
 - existența unei proceduri administrative și contabile;
 - politicile contabile ale întreprinderii;
- care sunt principiile contabile aplicate și de ce sunt aplicate aceste principii.

Pe scurt, informațiile de mai sus prevăd următoarele categorii de riscuri:

- 1) riscuri legate de situația economică a întreprinderii (acele elemente care ar putea pune în discuție continuitatea întreprinderii);
- 2) riscuri legate de organizarea generală (absența, respectiv excesul de proceduri);
- 3) riscuri legate de atitudinea conducerii (dacă conducerea prezintă mai multă preocupare pentru producție și comercializare sau pentru probleme legate de controlul intern și de calitatea informației financiare).

B. Riscuri legate de natura operațiunilor tratate

Datele prezentate în contabilitate pot fi împărțite în trei categorii, fiecare fiind purtătoare de riscuri particulare:

- date repetitive - rezultă din activitatea obișnuită a agentului economic (de exemplu: salarii, vânzări, producție etc.)
- date punctuale - sunt acele date complementare celor repetitive și pot apărea la intervale de timp mai mult sau mai puțin regulate: evaluări la sfârșitul exercițiului, inventariere etc. Aceste date pot purta riscuri semnificative dacă erorile nu se descoperă la timp.

- date excepționale - apar în operațiuni de natură excepțională (de exemplu: fuziuni, lichidare, reevaluări etc.). Nu există personal suficient de bine pregătit pentru aceste situații sau nu s-a confruntat încă cu această situație și nu există elemente comparative, deci există riscul apariției unor erori.

Erorile apărute în cadrul datelor repetitive, punctuale sau excepționale pot avea influențe semnificative asupra conturilor anuale.

C. Riscuri legate de concepția și funcționarea sistemului

Sistemele trebuie să prevină, să descopere și să corecteze erorile survenite în timpul executării operațiunilor. Riscurile pot fi mai ușor limitate în cazul datelor repetitive dacă sistemul de culegere și prelucrare a lor a fost conceput fiabil.

Uneori este însă nevoie ca și sistemul să fie controlat pentru a descoperi eventuale defecțiuni.

D. Riscul de nedescoperire cu ocazia auditului

În cazul oricărui agent economic, oricâte controale interne ar exista și oricum ar alege auditorul tehnicile de control al conturilor anuale, nu există totuși siguranța absolută că în bilanțul contabil nu există erori.

Riscul de audit se referă la posibilitatea că erori semnificative există în conturile anuale și auditorul poate emite o opinie eronată. Auditorul trebuie să limiteze riscul de audit la un nivel minim.

Cunoașterea acestor factori de risc îi dă posibilitatea auditorului să-și orienteze procedurile de control asupra zonelor de control unde erorile sunt cele mai probabile.

Dintre toate categoriile de riscuri prezentate anterior, cea mai complexă este aceea a riscurilor generale:

Riscurile generale ale întreprinderii sunt exemplificate astfel:

a) Riscuri legate de situația economică a întreprinderii. Acestea pot fi cauzate de:

- factori externi întreprinderii (mediul economic), de exemplu: restrângerea pieței de desfacere a întreprinderii din cauza lipsei de solvabilitate a unor clienți externi;

- factori interni: existența unor reguli economice, juridice, fiscale etc. specifice unui sector implică riscuri ce trebuie înregistrate ca atare. De asemenea, tot un factor intern este și reacția managerilor în legătură cu situația economică a întreprinderii. Astfel, atunci când este o întreprindere în dificultate, ei pot avea anumite reacții dăunătoare (de exemplu, operațiuni ilegale, credite periculoase etc.). În acest sens, auditorii trebuie să intre în contact direct cu managerii pentru a afla părerea lor privind situația economică a întreprinderii.

b) Riscuri legate de organizarea generală a întreprinderii. Apar din cauza:

- politicilor alese de manager – se referă la aspectele vieții întreprinderii: comercial, financiar, social, cercetare-dezvoltare etc.

- structurii întreprinderii: dacă este o întreprindere-fică (o altă întreprindere a participat la formarea capitalului social) va avea avantaje față de altă întreprindere independentă (credite ușor de obținut), dar vor exista și anumite condiții impuse de întreprinderea-mamă (vânzări în condiții impuse etc.).

c) Riscuri legate de concepția și funcționarea sistemelor, cauzate de:

- natura și complexitatea metodelor; evaluarea stocurilor la întreprinderile cu ciclu lung de fabricație e mai dificilă decât la societățile comerciale;

- auditul intern – sistemul greșit conceput sau aplicat poate deteriora informația sau o parte din ea;

- atitudinea managerilor – de exemplu, un manager urmărește calitatea informațiilor sistemelor și eficiența serviciilor, în timp ce un altul prea încrezător nu poate descoperi ineficiența sistemelor sale, deoarece nu le urmărește.

Constatarea și aprecierea riscurilor sunt profund subiective, dar este esențial pentru auditor să le identifice și să le evalueze.

2.4. Importanța relativă a riscurilor de erori

Un factor important care permite auditorilor să aprecieze amploarea riscurilor amintite îl constituie „importanța relativă” care se definește în raport cu valoarea sau cu natura unei iregularități sau inexactități figurând în informația financiară (inclusiv o omisiune), care, singură sau adăugată altora, ținând seama de circumstanțele speței, ar avea probabil drept consecință influențarea raționamentului sau deciziei unei persoane rezonabile care se sprijină pe această informație.

Iregularitățile sunt acele acțiuni sau omisiuni care încalcă:

- 1) legea sau alte reglementări privind societățile comerciale;
- 2) principiile și procedurile contabile;
- 3) dispozițiile statutare;
- 4) hotărâri ale Adunării Generale;
- 5) deciziile Consiliului de Administrație.

Inexactitățile sunt prelucrările și interpretările contabile sau juridice ale unui fapt, în neconcordanță cu realitatea, cum ar fi:

- 1) erori de calcul;
- 2) erori de înregistrare;
- 3) inexactități de prezentare a conturilor anuale (cifre inexacte).

Auditorul are obligația să aducă la cunoștința administratorului aceste erori dacă au o importanță relativă suficientă și, bineînțeles, dacă se referă la obiectul misiunii sale sau sunt legate de Legea societăților comerciale nr. 31/1990, ca și cele legate de obligațiile contabile.

Aprecierea importanței relative de către auditor se face ținând cont de domeniile semnificative specifice unității patrimoniale auditate:

- 1) Sistemele semnificative, în cadrul cărora este necesar să se asigure că riscul legat de audit intern este cât mai mic cu putință;
- 2) Conturile cu semnificație valorică, pe care le va examina cu mai multă atenție decât pe celelalte;
- 3) Pragul de semnificație, care îi va permite auditorului să aprecieze dacă erorile sau inexactitățile constatate trebuie corectate sau nu, putând în consecință să emită opinia corespunzătoare (cu sau fără rezerve).

Încă din faza cunoașterii particularităților agentului economic, auditorul trebuie să identifice orice element/grup de elemente care ar putea avea influență semnificativă asupra conturilor anuale.

1) Sistemele semnificative

Sistemul este în unitatea patrimonială când asigură înregistrarea și transcrierea operațiunilor repetitive, când valoarea cumulată a acestora este ea însăși semnificativă în raport cu valoarea conturilor anuale. Aceste sisteme sunt reprezentate din orice ciclu contabil manual sau informatizat care tratează date ce pot avea o incidență semnificativă asupra conturilor anuale.

Sistemele semnificative sunt comune tuturor unităților patrimoniale. Acestea se referă la: cumpărări – furnizori; vânzări – clienți; plăți – personal; trezorerie; producție – stocuri (în condițiile utilizării inventarului permanent).

Auditorul trebuie să cerceteze acele sisteme semnificative cele mai importante pentru unitatea respectivă și, mai ales, să cerceteze procedurile aplicate de unitate în sistemele semnificative respective.

Procedurile de auditare alese de auditor în vederea controlării sistemelor semnificative trebuie să asigure faptul că riscul legat de sistemele respective care vor fi controlate este cât mai mic cu putință.

- 2) Conturile semnificative se definesc ca „acele conturi a căror valoare reprezintă o parte importantă din conturile anuale sau cele care prin natura lor ar putea reprezenta o parte importantă din acestea și care pot ascunde erori sau inexactități semnificative a căror importanță relativă e direct legată de regularitatea contabilității, influențând semnificativ conturile anuale“.

Determinarea conturilor semnificative se face ținându-se seama de următoarele:

- conturile care prezintă anomalii (de exemplu, solduri cu sens anormal, variație inexplicată în raport cu perioada precedentă) sunt conturi semnificative;
- dacă producția în curs are în timpul anului valori mari, iar la sfârșitul exercițiului valori mici, ea poate fi inclusă în categoria conturilor semnificative;
- conturile care sunt purtătoare de riscuri (conturile supuse modificărilor legislative și conturile de regularizare);
- conturile de provizioane sunt conturi semnificative, pentru că ele sunt influențate de aprecierile conducerii (ele pot fi subevaluate pentru a se proteja rezultatele exercițiului).

Auditorul are obligația să sesizeze posibilitatea apariției unor erori în conturile semnificative pe parcursul anului sau în studiile de pregătire a conturilor anuale: evaluare, prezentare sau verificare. Astfel, el poate face:

a) Constatări referitoare la conținutul unei evaluări determinate din care rezultă:

- calcule eronate de date (inventarierea dublă a unui lot);
- existența unor divergențe privind aprecierea evaluării unor date (divergențe între conducere și auditor privind mărimea unor provizioane);
- aplicarea unor proceduri contabile neconforme cu principiile contabile (evaluarea unor stocuri la prețul de vânzare).

b) Constatări referitoare la prezentarea unui element patrimonial oarecare:

- utilizarea unor denumiri ambigue (o parte componentă a profitului excepțional nu a fost separată de profitul din exploatare);
- omisiunea unor informații (gajuri acordate de întreprindere înscrise în clasa a 8-a);
- gruparea în mod greșit a unor informații.

c) Constatări cu privire la examinarea unui element se fac în cazul când auditorul apreciază ca insuficient controlul intern sau când documentele justificative nu sunt suficient de clare și de aceea auditorul nu poate declara satisfăcătoare verificările sale asupra unui post bilanțier.

Auditorul trebuie să cuantifice influența acestor factori, iar dacă nu poate, trebuie să fixeze niște limite peste care influența acestor factori este semnificativă.

Există unele consecințe nedeterminate asupra bilanțului contabil, provenite, de regulă, din activități excepționale. De exemplu, nu se poate aprecia pierderea suferită dacă unele dintre contractele de distribuție ale unei întreprinderi sunt declarate nule (constatări de natură juridică) sau dacă întreprinderea a pierdut un client foarte important (constatări privind viitorul întreprinderii). Identificarea sistemelor semnificative, a riscurilor auditului, precum și stabilirea importanței lor relative concură la obiectivul auditului financiar contabil.

După ce se vor identifica de către auditor domeniile semnificative și riscurile auditului și se stabilește importanța lor relativă, pentru fundamentarea deciziei auditorului de acceptare sau menținere a mandatului și pentru definitivarea planului de muncă este necesară sintetizarea riscurilor.

3) Pragul de semnificație în audit

Prin prag de semnificație se înțelege „nivelul, mărimea unei sume, peste care auditorul consideră că o eroare, o inexactitate sau o omisiune poate afecta atât regularitatea și sinceritatea conturilor anuale, cât și imaginea fidelă a rezultatului, a situației financiare și a patrimoniului întreprinderii“.

Există o corelație strânsă între pragul de semnificație și riscul de audit.

4) Planificarea auditului financiar contabil

Obiectivele planului misiunii sunt de a sintetiza informațiile obținute și de a orienta și coordona întreaga activitate de audit.

Redactarea planului general de audit presupune:

- 1) alegerea membrilor echipei în funcție de experiența și specializarea lor în sectorul de activitate al unității respective, ținându-se seama de gradul de încărcare a acestora și de necesitatea respectării regulilor de etică profesională cu privire la integritatea, obiectivitatea și independența auditorilor;
- 2) repartizarea lucrărilor pe oameni în timp și în spațiu (pe subunități);
- 3) stabilirea modului în care auditul se poate sprijini pe controlul intern;
- 4) coordonarea cu cenzorii și cu alți auditori externi;
- 5) solicitarea sau colaborarea cu alți specialiști din domeniul informaticii, juridic, fiscal, tehnic etc.;
- 6) stabilirea modului de utilizare a registrelor de ședință ale Adunării Generale a Acționarilor și ale Consiliului de Administrație;
- 7) fixarea termenului de depunere a raportului de audit.

Planul de audit cuprinde informații cu privire la:

- 1) Prezentarea întreprinderii: denumirea, sediul social, capitalul social, înregistrare, scurt istoric, considerații succinte privind obiectul de activitate, piața, concurența;
- 2) Informații contabile: principiile contabile utilizate, bugete și conturi previzionate, particularitățile sistemului contabil, compararea pe mai mulți ani a conturilor anuale;
- 3) Definirea misiunii: natura misiunii (certificarea de conturi anuale, de conturi consolidate, atestarea unor situații particulare etc.), alți auditori, experți sau cenzori cu misiuni în întreprindere;

- 4) Sisteme și domenii semnificative pragul de semnificație funcții și conturi semnificative, zone de risc identificate, controale semnificative pe care se pot sprijini auditorii;
- 5) Orientarea programului de lucru: aprecierea controlului intern, lucrări deosebite, confirmări de obținut (interne și externe), inventare fizice, asistență de specialitate necesară (informatică, fiscalitate etc.), documente de obținut;
- 6) Echipa și bugetul
- 7) Planificarea lucrărilor, repartizarea lucrărilor, datele intervențiilor pe etape, lista raporturilor, a scrisorilor de confirmare și a altor documente ce urmează a fi emise (datele-limită ale acestor rapoarte).

Planul de audit urmărește să stabilească următoarele:

- lucrările care trebuie să fie efectuate de către auditor, data efectuării lor și succesiunea în care urmează să fie efectuate;
- rapoartele și relațiile pe care auditorul trebuie să le stabilească cu cenzorii, cu auditorii precedenți, cu specialiști din alte domenii, cu conducerea unității etc.
- mijloacele de care are nevoie auditorul și costul misiunii.

2.4.3. Evaluarea controlului intern

Sistemul de contabilitate și controlul intern

Standardul de Audit nr. 400, „Evaluarea riscurilor și controlului intern“, oferă norme pentru înțelegerea sistemului de contabilitate aplicat de societatea auditată și a procedurilor de control intern aplicate. Cunoașterea de către auditor a sistemului de contabilitate și a controlului intern oferă o planificare și o dezvoltare eficiente ale auditului în evaluarea riscului de audit și a procedurilor ce vor fi utilizate cu scopul de a se asigura că riscul la un nivel minim acceptat este redus.

Sistemul contabil reprezintă ansamblul de axiome, principii, norme și reguli de evaluare a unei unități prin care operațiunile economico-financiare sunt prelucrate prin instrumentări tehnice contabile. Sistemul contabil identifică, corelează, calculează, analizează, înregistrează și oferă toate informațiile cu privire la tranzacțiile sau evenimentele care au avut loc în unitate într-o perioadă determinată de timp.

Controlul intern reprezintă politicile adoptate de conducerea unei firme cu scopul de a asigura obiectivele manageriale privind asigurarea sistematică și eficientă a activității, inclusiv protecția activelor, prevenirea și descoperirea erorilor și a fraudelor, acuratețea și realitatea instrumentării tehnice contabile, astfel încât informațiile financiare să fie credibile.

Controlul intern are o sferă largă de cuprindere și include:

a) „mediul de control“ dat de atitudinea generală și de acțiunile întreprinse de conducere privind sistemul intern de control, cu efecte asupra procedurilor de control aplicate.

Mediul de control eficient presupune:

- funcționarea Consiliului de Administrație;
- abilitatea managerială și modul ei de operare;
- structura organizatorică a firmei și modul de desemnare a responsabilității persoanelor implicate în activitatea economică;
- auditul intern, politicile de personal și separarea funcțiilor și a îndatoririlor.

b) „procedurile de control“ pe care unitatea le-a stabilit prin conducere, cu scopul de a atinge obiectivele manageriale, includ:

- verificarea instrumentării înregistrărilor atât sub aspect tehnic, cât și din punctul de vedere al calculului;
- controlul sistemului informatic privind schimburile din programe și accesul la fișierele de date;
- verificarea conturilor de control și a balanțelor contabile;
- controlul documentelor și aprobarea lor;
- analiza datelor interne cu sursele de informații externe;
- comparații ale rezultatelor inventarierii tuturor activelor cu modul de înregistrare în contabilitate;
- comparații ale valorilor previzionate cu rezultatele financiare obținute.

Auditorul trebuie să vizualizeze politicile și procedurile din Codul sistemului de contabilitate și control intern, care sunt relevante pentru aserțiunile care fac referire la situațiile financiare.

Ansamblul de aserțiuni care sunt înglobate în situațiile financiare se referă la:

- existența unui activ sau a unei obligații pe perioada analizată;
- drepturi și obligații, în sensul că activul sau obligația constatată aparține entității la perioada analizată;
- perioada în care o tranzacție sau un eveniment privește unitatea în cauză;
- exhaustivitate, prin aceea că toate activele, obligațiile sau evenimentele sunt înregistrate în contabilitate.
- evaluarea oricărui activ sau obligație înregistrate la valoarea contabilă justă;
- prezentarea situațiilor financiare în care un element este clasificat și descris în concordanță cu cadrul general de raportare financiară adecvat.

Aspectele relevante ale sistemului de contabilitate și de control intern cu evaluarea riscului inerent și de control vor permite auditorului să identifice informațiile eronate sau care influențează în mod semnificativ situațiile financiare, să stabilească proceduri de audit adecvate, să considere factorii de risc ai informațiilor eronate semnificativi.

Evaluarea preliminară a riscului de control este necesară pentru a determina riscul de nedetectare la acele aserțiuni din situațiile financiare.

Natura, durata și întinderea procedurilor efectuate de auditor, pentru a obține înțelegerea sistemelor de contabilitate și de control intern, depind de o serie de factori cum sunt:

- complexitatea firmei, mărimea și sistemul informatic;
- tipul de control intern implicat;
- documentele firmei privind controlul intern specific;
- evaluarea riscului inherent de către auditor.

În programul de audit, auditorul planifică o evaluare a soldurilor conturilor semnificative și a principalelor tranzacții la nivelul fiecărei aserțiuni sau presupune că riscul inherent poate fi ridicat.

Conturile din situațiile financiare pot fi susceptibile de o evaluare eronată, ca, de exemplu, conturi ce trebuie ajustate în perioadele anterioare sau care, implicit, prezintă un grad ridicat de estimare.

Complexitatea evidențierii operațiunilor economico-financiare poate necesita utilizarea serviciilor unui expert la nivelul unor tranzacții care nu se derulează în mod curent.

Pentru evaluarea riscului inherent, auditorul trebuie să utilizeze raționamentul profesional pentru aprecierea integrității conducerii. Managementul conducerii, schimbările în cursul perioadei pot afecta întocmirea situațiilor financiare ale unității.

Presiunile asupra conducerii sau factorii ce pot afecta domeniul de activitate, condițiile economice și concurența, progresul tehnic, care presupune o înnoire permanentă a capitalului fix ca activ imobilizat prin resurse financiare insuficiente, pot avea influență asupra situațiilor financiare.

Controlul intern privind sistemul contabil are următoarele obiective de realizat:

- toate tranzacțiile economice sunt autorizate de conducerea societății;
- toate operațiunile sunt înregistrate corect ca sumă și în conturi adecvate, în perioada contabilă adecvată, astfel încât situațiile financiare să fie întocmite conform cu un cadru de raportare financiară identificat.
- accesul la documente și înregistrări să fie permis cu acordul conducerii;
- activele entității sunt comparate cu activele existente la intervale stabilite, iar orice diferențe constatate să fie analizate și să se ia măsurile necesare;

Sistemul de contabilitate și de control intern nu poate oferi probe concludente datorită limitărilor inerente date de:

- costul controlului intern, care trebuie să fie eficient, în sensul că beneficiile previzionate a rezulta din acesta să acopere cheltuielile rezultate cu această activitate;

- controlul intern poate fi orientat mai degrabă spre operațiunile economico- financiare uzuale, decât spre cele accidentale sau neobișnuite;
- există riscul apariției erorilor datorate necunoașterii, neatenției, raționamentele neprofesionale sau neînțelegerii normelor sau regulilor contabile;
- abuzul persoanei desemnate cu exercitarea controlului intern față de responsabilitatea legală pe care o are;
- sustragerea de la efectuarea controlului intern prin înțelegeri tacite cu persoane din afara sau din interiorul firmei.

Auditorul trebuie să evalueze atitudinea managerilor, a directorilor și toate acțiunile legate de controlul intern și importanța lor pentru entitate. Pentru înțelegerea procedurilor de control, auditorul trebuie să cunoască mediul de control și sistemul de contabilitate utilizat de unitatea patrimonială.

Procesul de evaluare a eficienței sistemului de contabilitate și control intern al entității dă auditorului posibilitatea de apreciere a riscului de control, de prevenire și descoperire a erorilor semnificative. O evaluare preliminară a riscului de control pentru fiecare sold sau tranzacții semnificative este necesar a fi făcută de către auditor.

Eficiența sistemului de contabilitate și de control intern se realizează prin testele de control efectuate pentru a obține proba de audit.

Verificarea documentelor justificative ale principalelor tranzacții și modul lor de autorizare, investigarea și observarea controlului intern de către persoanele autorizate să-l exercite, reconcilierea conturilor de lichidități sunt teste de control pentru auditor.

Obiectivele testelor de control trebuie orientate și asupra sistemului de contabilitate computerizat.

Rezultatele testelor de control evaluează dacă controlul intern este proiectat și operează la nivelul impus de conducerea firmei.

Auditorul poate obține probe de audit credibile despre modul de separare adecvată a sarcinilor prin observarea persoanelor care aplică o procedură de control sau prin investigarea salariaților.

Procedurile de fond, testele de control obținute de auditor îi permit să considere dacă evaluarea riscului de control este conformată.

În baza tuturor probelor de audit, auditorul conștientizează carențele sistemului de contabilitate și de control intern și aduce la cunoștință conducerii erorile semnificative pe care le-a depistat. De regulă, carențele constatate de auditor trebuie să se facă cunoscute în scris.

Rolul, sfera și conținutul controlului intern

Pentru ca informațiile contabile să fie fidele, în cadrul fiecărei întreprinderi trebuie să existe un control intern conceput rațional și aplicat corect. Auditorul trebuie să analizeze elementele de bază ale controlului intern. Evaluarea riscului de control este o etapă distinctă a auditului și un complex de lucrări ce trebuie executate în cadrul auditului.

Controlul intern presupune:

- o structură organizatorică ierarhizată și delimitată, care să asigure separarea sarcinilor și supervizarea activităților;
- un manual de proceduri interne (instrucțiuni și norme interne de lucru);
- un sistem informațional corespunzător.

Obiectivele auditorului privind aprecierea controlului intern

Testele de control efectuate privind controlul intern îi permit auditorului să analizeze:

- măsurile organizatorice, cu scopul de a se asigura gestiunea eficientă a patrimoniului, realitatea elementelor patrimoniale fizic și valoric și corecta lor evidență;
- existența sau nu a personalului competent și dacă activitatea acestuia este în permanență verificată;
- modul de întocmire, prelucrare și arhivare a datelor prin sistem computerizat sau manual.

1. Cu privire la organizarea controlului intern, auditorul trebuie să valideze:

- dacă sarcinile de serviciu sunt precis definite și delimitate pe compartimente și salariați;
- responsabilitățile sunt riguros stabilite prin decizii date de conducere și fișa postului.

2. Personalul competent și integru. Auditorul verifică dacă deciziile luate la nivelul conducerii influențează comportamentul întregului personal din subordine.

Auditorul trebuie să analizeze în ce măsură obligațiile de serviciu ale personalului sunt îndeplinite și dacă sunt efectuate controale ierarhice și reciproce.

Cu privire la controlul ierarhic, auditorul urmărește:

- procedurile de aprobare și verificare a activității personalului din subordine;
- salariații care au ca obligații mișcarea activelor patrimoniale și modul de acces la active;
- care este managementul firmei în politica de angajare a personalului.

Controlul reciproc presupune separarea funcțiilor (sarcinilor) de serviciu prin obiectivele compartimentului producție, personal, calitatea serviciilor și a producției și comercializarea lor.

Integritatea patrimoniului este urmărită de auditor prin sarcinile privind depozitarea, gestionarea bunurilor și a numerarului; este realizată de personalul desemnat de conducere.

Personalul desemnat pentru conducerea contabilității financiare și de gestiune verifică și analizează cheltuielile și veniturile unității.

O eroare sau o fraudă între compartimente determină conturi eronate și, implicit, influențează situațiile financiare.

Separarea sarcinilor pe persoane este necesară deoarece același salariat, care emite o comandă de aprovizionare, recepționează și depozitează bunurile, efectuează și plata furnizorului, este tentat să sustragă sau să achiziționeze bunuri în cantități prea mari sau de calitate îndoielnică.

Verificările cu exigență, obiectivitate și responsabilitate ale auditorului cu privire la persoanele împuternicite pentru prelucrarea datelor cu ajutorul calculatorului, accesul la date, manipularea programelor reprezintă un atu în diminuarea riscului de control.

Auditorul urmărește dacă în cadrul întreprinderii există documente legale corespunzător și dacă toate operațiunile sunt verificate și centralizate corect.

Obiectivele auditorului privind controlul intern au la bază:

- Exhaustivitatea și integritatea înregistrărilor, fără omisiune și fără ca aceeași operațiune să fie repetată. Aceasta se poate verifica prin „Fișa de magazie a formularelor cu regim special“.

Ținerea la zi și arhivarea fișelor de cont sintetice și analitice, analiza soldurilor cu valori semnificative, scadențele de plăți și încasări completează criteriile auditului.

- Realitatea înregistrărilor (întocmirea documentelor primare, înregistrarea lor în contabilitate, observația fizică, controlul fizic prin inventariere, confirmări primite de la terți, dacă veniturile și cheltuielile aparțin firmei).

- Exactitatea înregistrărilor, în care auditorul urmărește dacă perioada este corectă, dacă se respectă principiul independenței exercițiului. Pentru aceasta, el utilizează diverse tehnici de control: modul de delimitare a veniturilor și cheltuielilor, provizioanele constituite, repartizarea diferențelor de preț, calculul diferențelor de curs valutar, modul de evaluare a diferitelor structuri de activ și pasiv.

Analizele globale și aritmetice realizate de auditor îl ajută să se convingă că nu sunt erori valorice în contabilizarea sumelor.

Insuficiența controlului intern poate conduce la transmiterea unor date eronate în contabilitate. Astfel, există posibilitatea ca auditorul să nu detecteze erorile care automat afectează situațiile financiare și se impune, în asemenea condiții, o opinie cu rezerve sau refuzul de a valida conturile anuale.

În schimb, dacă în unitate controlul intern este bine conceput și funcționează corect, auditorul își poate reduce propriile validări asupra soldurilor conturilor.

Lucrările desfășurate de auditor în evaluarea controlului intern au ca obiectiv deciziile viitoare asupra controlului conturilor. Evaluarea controlului intern reprezintă un mijloc a cărui finalitate este controlul situațiilor financiare.

Activitățile auditorului în evaluarea controlului intern

Pentru a evalua corect controlul intern, auditorul trebuie să facă o serie de investigații:

a) Descrierea procedurilor în sistemul de culegere și prelucrare a datelor, cu scopul de a stabili, pentru fiecare domeniu semnificativ (achiziții de bunuri și servicii, stocări, producție, vânzări), care sunt procedurile folosite de societate pentru culegerea informațiilor, întocmirea registrelor, prelucrarea datelor, înregistrarea operațiunilor din contabilitatea sintetică și analitică, în evidența cronologică și sistematică.

Descrierea procedurilor presupune cunoașterea de către auditor a documentelor primare unde sunt consemnate operațiunile economico-financiare.

Modul lor de întocmire, verificare, de prelucrare a circulației și de arhivare are efecte asupra exactității, realității și integrității întregului sistem de evidențe dintr-o unitate patrimonială.

Standardele Național de Contabilitate precizează: „Documentele justificative care stau la baza înregistrărilor în contabilitate angajează răspunderea persoanelor care le-au întocmit, vizat, aprobat sau înregistrat în contabilitate“.

Semnarea acestor documente de către persoane care au participat la desfășurarea operațiunilor economico-financiare asigură premisele pentru atragerea răspunderii dacă nu s-au desfășurat conform cerințelor.

Ce formă de contabilitate utilizează societatea (maestru șah, pe jurnale multiple, mixtă), cum este organizată evidența analitică a capitalului fix, a stocurilor (inventarul permanent sau intermitent), cum este organizată evidența cheltuielilor de producție și ce metode de calculație se folosesc (standard cost, pe comenzi, pe faze etc.), dacă se fac lucrări cu calculatorul sau manual – iată un șir de acțiuni ale auditorului pentru a descrie procedurile utilizate de firmă, cu scopul de a răspunde care sunt riscurile de erori și/sau fraude care pot afecta situațiile financiare.

Procedurile descriptive se bazează pe manualul de proceduri interne și chestionare de control intern la care răspund persoanele implicate din întreprindere, iar răspunsurile se înscriu în „Foile de lucru“.

b) Testele de conformitate

Testele de conformitate au rolul de a stabili dacă procedurile descrise mai sus există, indiferent dacă ele se aplică sau nu. În această etapă nu se pune problema descoperirii erorilor în funcționarea sistemului, ci numai de a stabili dacă sistemul descris este, bine înțeles, cel real.

Testele de conformitate se realizează concomitent cu descrierea sistemului, asupra unui număr limitat de operațiuni, prin intermediul:

- observației directe asupra modului de lucru;
- confirmărilor verbale date de către cei care utilizează aceste proceduri;
- mijloacelor specifice utilizate pentru confirmarea efectuării operațiunii respective: aplicarea pe documente a unor vize sau ștampile, înregistrarea documentelor respective într-un fișier (evidență operativă) etc.;
- observației ulterioare, care constă în reluarea circuitului unor documente începând cu originea lor, cu scopul de a testa drumul parcurs;
- jocurilor de încercare.

c) Evaluarea preliminară (a riscului de erori)

După ce s-a obținut o descriere corespunzătoare a sistemului de culegere și prelucrare a datelor contabile, se procedează la o evaluare preliminară a fiabilității acestei organizări pentru a putea pune în evidență punctele forte și punctele slabe ale procedurilor sistemului contabil.

În această etapă se analizează dacă sistemul este bine conceput, pentru a pune în evidență riscurile de concepție, urmând ca în etapa următoare să se verifice modul de funcționare a acestui sistem.

Punctele forte sunt constituite din controale plasate în fluxul de prelucrare a datelor, care garantează o corectă contabilizare a acestora.

Punctele slabe sunt reprezentate de deficiențe ale sistemului, care pot da naștere unor riscuri de erori sau fraude.

Pentru evaluarea preliminară a punctelor forte și a punctelor slabe ale sistemului, auditorul procedează la:

- examinarea sistemului descris mai sus, pentru a pune în evidență ceea ce are bun sistemul și limitele acestuia. Această examinare comportă riscul ca unele aspecte să fie omise sau uitate;
- punerea unor întrebări executanților. Aceste întrebări se formalizează din timp sub forma „chestionarelor de control intern“. Aceste chestionare permit compararea controlului intern teoretic descris în manualele de proceduri cu cel existent în întreprindere. Întrebările se adresează pe sectoare de activitate și urmăresc dacă controalele există, sunt cunoscute de executanți și dacă absența acestor controale influențează calitatea informațiilor.

d) Teste de permanență

Urmăresc dacă procedurile sunt aplicate într-o manieră permanentă fără defecțiuni. Aceste teste trebuie să fie suficient de mari pentru a oferi certitudini asupra modului de funcționare a sistemului.

Pentru depistarea riscurilor în funcționarea sistemului se procedează la analiza controalelor de prevenire și a controalelor de detectare prevăzute de întreprindere.

Controalele de prevenire se realizează în timpul derulării operațiunilor înainte de a se trece la faza următoare și, de regulă, înaintea înregistrării operațiunii respective.

Aceste controale se materializează într-o semnătură sau viză pe documente.

Controalele de detectare sunt efectuate asupra unui grup de operațiuni de aceeași natură (prin sondaj) cu scopul de a descoperi anomalii în funcționarea sistemului sau al asigurării că aceste anomalii nu există.

Pentru verificarea modului de funcționare a controlului intern, auditorul dispune de mai multe tehnici, cum sunt:

Urmărirea evidenței controalelor efectuate de către întreprindere. Cu ajutorul acestei tehnici se asigură realizarea unor sondaje foarte mari într-un timp foarte scurt. Astfel, se analizează existența unor vize de control pe documente, existența confruntărilor lunare într-o evidență operativă, contabilitatea analitică și sintetică etc.;

Repetarea controalelor. Auditorul poate efectua personal unele controale reciproce și încrucișate pentru a se convinge asupra manierei în care acestea au fost efectuate de către întreprindere;

Observarea executării unor controale. Aceasta permite auditorului să înțeleagă modalitatea în care se realizează aceste verificări de către întreprindere și să aprecieze eficiența lor. Pentru această, auditorul urmărește nemijlocit (observă) maniera în care firma efectuează aceste controale.

e) Evaluarea definitivă și redactarea raportului de sinteză

În această etapă a ACI, auditorul determină:

1. Dacă dispozitivele de control ale întreprinderii sunt efective și permanente (realitatea punctelor forte);
2. Care sunt punctele slabe datorate conceperii defectuoase a sistemului;
3. Care sunt punctele slabe datorate aplicării greșite a procedurilor (funcționării sistemului).

Riscurile identificate de către auditor pot fi recapitulate pe o foaie de lucru intitulată „Sinteza aprecierii controlului intern” cu ajutorul căreia se scot în evidență:

slăbiciunile sistemului, care pot antrena riscuri de erori;
incidența acestora asupra conturilor anuale;
incidența acestora asupra programului de lucru.

Auditorul semnaleză conducerii întreprinderii observațiile sale asupra controlului intern și poate, după caz, să organizeze propriile sale controale, pentru asigurarea fiabilității conturilor, sau poate refuza certificarea situațiilor financiare sau să acorde o certificare cu rezerve.

Comunicarea observațiilor în urma ACI poate fi făcută printr-un „Raport asupra controlului intern“, care are următoarea structură:

1. Notă de introducere și sinteză. În această parte a raportului se arată condițiile în care s-a executat ACI, metodele folosite și concluziile la care s-a ajuns, făcându-se trimiteri la partea de detaliere a raportului.

Nota de introducere și sinteză permite conducerii întreprinderii să cunoască rapid concluziile la care a ajuns auditorul.

2. Sumarul raportului face o recapitulare a diferitelor titluri și puncte care vor fi prezentate în partea „detalii“ sau se face o reluare rapidă a tuturor punctelor slabe.

3. Detaliile raportului sunt structurate în funcție de sumarul raportului, fără să se reia concluziile prezentate în prima parte a raportului (sinteză). La prezentarea detaliilor se au în vedere următoarele principii:

Prezentarea problemelor în ordinea importanței lor;

Se fac recapitulații ale problemelor pe secțiuni, funcții sau grupe de conturi;

Se grupează distinct sfaturile de mai mică importanță;

Se grupează distinct riscurile de eroare care pot avea o incidență asupra certificării conturilor anuale;

Se reiau sfaturile date în cursul exercițiilor precedente cărora nu li s-a dat curs.

2.4.4. Controlul conturilor

Controlul conturilor este o etapă succesivă sau concomitentă cu controlul intern, funcție de experiența auditorului.

Concluziile rezonabile pe care se bazează opinia trebuie să fie fundamentate cu probe de audit suficiente, prin combinarea testelor de control și a procedurilor de fond.

Testele de control privind modul de funcționare a cadrului contabil conceptual și a controlului intern, precum și a testelor efectuate cu scopul de a depista erori semnificative din situațiile financiare (proceduri de fond) contribuie la ansamblul probelor de audit.

Sistemul contabil și cel de control intern au ca scop prevenirea, detectarea și corectarea erorilor semnificative.

Etapă precedentă, privind obiectivele și evaluarea controlului intern, riscurile acestuia, reprezintă pentru auditor un pas important în controlul conturilor.

Probele de audit trebuie realizate pentru fiecare aserțiune a conducerii cu privire la situațiile financiare.

Ansamblul de aserțiuni ale conducerii înglobate în situațiile financiare sunt clasificate astfel:

- existența: un activ sau o obligație există la o anumită dată;
- drepturi și obligații: un activ sau o obligație aparține entității la o anumită dată;
- apariție: o tranzacție sau un eveniment a avut loc pe durata unei perioade și este legat de entitatea respectivă;
- exhaustivitatea: nu există active, obligații, tranzacții sau evenimente neînregistrate sau elemente neprezentate;
- evaluarea: un activ sau o datorie este înregistrată la o valoare contabilă adecvată;
- comensurarea: o tranzacție sau un eveniment este înregistrat la valoarea corespunzătoare și venitul sau cheltuiala este alocată perioadei corespunzătoare;
- prezentarea informațiilor: un element este prezentat, clasificat și descris în conformitate cu cadrul general de raportare financiară adecvat.

Auditorul trebuie să se asigure că îi sunt confirmate exigențele cu privire la credibilitatea unei aserțiuni a conducerii, prezentată în situațiile financiare.

Credibilitatea probelor de audit depinde de proveniența sursei, internă sau externă, și de natura sa: documentară, orală, constatarea efectivă prin vizualizare de către auditor. Atunci când sistemul contabil și controlul intern sunt funcționale, probele de audit intern sunt mai credibile decât cele externe; după cum confirmarea primită de la un terț ca sursă externă este mai credibilă decât cea internă.

Obiectivul principal al auditorului pentru „Controlul conturilor“ îl constituie obținerea elementelor probante adecvate pentru a emite opinia motivată și responsabilă asupra modului de reflectare a situațiilor financiare.

Această etapă are ca obiectiv reunirea elementelor probante suficiente și juste pentru a putea exprima o opinie motivată asupra situațiilor financiare, ceea ce presupune asigurarea respectării regulilor legale și regulamentare de către întreprindere:

- regulile referitoare la inventarieri;
- existența activelor și faptul că acestea aparțin întreprinderii;
- regulile de ținere a registrelor și a contabilității;
- estimările contabile și de evaluare stipulate în normele legale și cele profesionale sau în absența acestora;
- principiile contabilității: prudența, permanența metodei, continuitatea activității, independența exercițiului, intangibilitatea bilanțului de deschidere, necompensarea;

- pasivele patrimoniale, veniturile și cheltuielile privesc întreprinderea în cauză.

Pentru a imprima acestei etape a auditului un caracter organizat, pentru prevenirea suprapunerilor și a repetărilor inutile între etapele auditului, pentru evitarea omisiunilor se întocmește „Programul de control al conturilor“. Acest program are la bază informațiile cuprinse în „Planul de audit“ și în „Sinteza aprecierii controlului intern“.

Între eficiența controlului intern într-o întreprindere și mărimea efortului depus de către auditor cu ocazia controlului conturilor există o relație invers proporțională. De aceea, programele de control al conturilor pot să varieze între o limită minimă și una maximă.

Programele minime sau restrânse de control al conturilor se elaborează atunci când, în urma aprecierii controlului intern, se ajunge la concluzia că există un grad rezonabil de asigurare că înregistrările contabile sunt fiabile. În această situație se pot limita sondajele numai la soldul conturilor deoarece funcționarea controlului intern asupra rulajelor a fost urmărită în etapa precedentă a auditului. Totuși, pentru asigurarea coerenței cu etapele precedente ale auditului, rulajele conturilor vor fi verificate cu ocazia examinărilor analitice.

Programele extinse de control al conturilor se elaborează în situația în care, în urma parcurgerii etapelor precedente, se ajunge la concluzia că auditul nu se poate sprijini pe controlul intern din întreprindere. În acest caz, volumul sondajelor este mai mare, întrucât se cuprind în sondaj atât soldurile, cât și rulajele conturilor. Aceste sondaje stabilesc, în funcție de punctele slabe, și riscurile de eroare depistate cu ocazia cunoașterii caracteristicilor proprii ale întreprinderii și cu ocazia evaluării controlului intern.

Programul de control al conturilor se întocmește, de regulă, separat de planul de audit și foaia de sinteză a aprecierii controlului intern, fiind o continuare a acestora.

Să ne reamintim

1. Ce cuprinde planul general de audit?
2. Enumerați etapele care trebuie parcurse pentru exprimarea unei opinii asupra întocmirii situațiilor financiare.

2.5. Rezumat

Exprimarea unei opinii asupra întocmirii situațiilor financiare presupune parcurgerea următoarelor etape:

1. Acceptarea angajamentului de audit;

2. Orientarea și planificarea auditului;
3. Aprecierea controlului intern;
4. Controlul conturilor;
5. Controlul situațiilor financiare;
6. Concluziile auditului și raportarea.

Planul general de audit trebuie să cuprindă următoarele aspecte esențiale:

- cunoașterea activității clientului;
- sistemul contabil și de control;
- riscul și pragul de semnificație;
- natura, durata și întinderea procedurilor;
- coordonarea, îndrumarea, supervizarea și revizuirea;
- alte aspecte.

Obiectivul principal al auditorului pentru „Controlul conturilor“ îl constituie obținerea elementelor probante adecvate pentru a emite opinia motivată și responsabilă asupra modului de reflectare a situațiilor financiare.

2.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Exprimarea unei opinii asupra întocmirii situațiilor financiare presupune parcurgerea următoarelor etape:

- a. Acceptarea angajamentului de audit; Orientarea și planificarea auditului; Controlul situațiilor financiare; Concluziile auditului și raportarea;
- b. Orientarea și planificarea auditului; Controlul situațiilor financiare; Concluziile auditului și raportarea;
- c. Acceptarea angajamentului de audit; Orientarea și planificarea auditului; Aprecierea controlului intern; Controlul conturilor; Controlul situațiilor financiare; Concluziile auditului și raportarea;
- d. Acceptarea angajamentului de audit; Orientarea și planificarea auditului; Aprecierea controlului intern; Controlul conturilor; Controlul situațiilor financiare; Concluziile auditului și raportarea; Încasarea onorariului;

- e. Acceptarea angajamentului de audit; Orientarea și planificarea auditului; Aprecierea controlului intern; Controlul situațiilor financiare; Concluziile auditului și raportarea.

2) Planul general de audit trebuie să cuprindă următoarele aspecte esențiale:

- a. cunoașterea activității clientului; sistemul contabil și de control; riscul și pragul de semnificație;
- b. cunoașterea activității clientului; sistemul contabil și de control; riscul și pragul de semnificație; natura, durata și întinderea procedurilor; alte aspecte;
- c. cunoașterea activității clientului; sistemul contabil și de control; natura, durata și întinderea procedurilor; coordonarea, îndrumarea, supervizarea și revizuirea; alte aspecte;
- d. cunoașterea activității clientului; riscul și pragul de semnificație; natura, durata și întinderea procedurilor; coordonarea, îndrumarea, supervizarea și revizuirea; alte aspecte;
- e. cunoașterea activității clientului; sistemul contabil și de control; riscul și pragul de semnificație; natura, durata și întinderea procedurilor; coordonarea, îndrumarea, supervizarea și revizuirea; alte aspecte.

2.7. Bibliografie recomandată

Ciprian ALEXANDRU (2017), Audit financiar, Suport de curs, eBiblioteca, Google Classroom
Munteanu V. (2016), Audit financiar-contabil. Concepte, metodologie, reglementări, cazuri practice,
Editura Universitară, București

Unitatea de învățare 3.

RESPONSABILITĂȚILE MANAGEMENTULUI ȘI ALE AUDITORULUI

Cuprinsul unității de învățare 3:

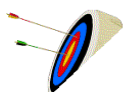
- 3.1. Introducere
- 3.2. Obiectivele unității de învățare 3
- 3.3. Durata medie de autoinstruire
- 3.4. Conținut
- 3.5. Rezumat
- 3.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor
- 3.7. Bibliografie recomandată

3.1. Introducere

În cuprinsul acestei unități de învățare sunt prezentate cunoștințele generale referitoare la:

- Responsabilitățile
 - managementului
 - auditorului

3.2. Obiectivele unității de învățare 3

După parcurgerea unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- *să înțeleagă responsabilitățile managementului și ale auditorului;*
- *să delimiteze responsabilitățile managementului de cele ale auditorului;*
- *să indice rolul și importanța responsabilităților într-o misiune de audit financiar.*

3.3. Durata medie de autoinstruire

Durata medie de parcurgere a acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

3.4. Conținut

3.4.1. Responsabilitățile managementului

Principala responsabilitate pentru prevenirea și detectarea fraudei și erorii revine conducătorului și managementului unei entități.

Prevenirea fraudei implica:

- luarea tuturor măsurilor necesare obținerii unei asigurări rezonabile că activitățile sunt corect realizate, iar activele sunt protejate;
- stabilirea și asigurarea funcționării unor controale interne care să nu permită apariția managementului fraudulos sau incorect;
- asigurarea că informațiile folosite de entitate în raportarea financiară sunt reale și corecte.

Responsabilitatea conducerii entității este de a asigura integritatea sistemelor de raportare financiară și contabilă și existența controalelor corespunzătoare, inclusiv a celor pentru monitorizarea riscului, controlului financiar și respectarea legislației naționale.

Responsabilitatea managementului unei entități este de a stabili mediul de control și de a aplica și menține politici și proceduri adecvate pentru realizarea obiectivelor și conducerii eficiente a activității entității.

Această responsabilitate include implementarea și asigurarea operării continue a sistemelor contabile și de control intern care sunt realizate în vederea prevenirii și detectării fraudei și erorii.

Astfel de sisteme reduc, dar nu elimină în mod absolut posibilitatea apariției fraudei și erorii. În acest caz conducerea entității își va asuma responsabilitatea pentru riscul rămas.

3.4.2. Responsabilitățile auditorului

Activitatea de audit are menirea să ofere asigurarea rezonabilă că situațiile financiare, în ansamblu, nu conțin erori materiale provenite din fraudă sau eroare.

Auditorul trebuie sa planifice, sa aplice procedurile de audit, sa evalueze si sa raporteze rezultatele auditului având în vedere faptul ca fraudă si erorile pot afecta material situatiile financiare.

Auditorul evalueaza, examineaza si raporteaza asupra ariilor în care descopera existenta unui risc de fraudă semnificativ, chiar daca acesta nu afecteaza material situatiile financiare.

Auditorul nu este responsabil pentru prevenirea fraudei si erorii. Faptul ca auditul este efectuat anual, coroborat cu munca auditorului asupra riscurilor specifice poate actiona ca un mod de prevenire sau descurajare a producerii fraudei si erorii.

Pe parcursul efectuării muncii de audit, auditorul trebuie sa aiba în vedere riscul ca fraudă sa fi fost deja produsa. Desi, auditorul nu este responsabil pentru detectarea tuturor fraudelor, procedurile de audit utilizate trebuie sa-i ofere o asigurare rezonabila privind detectarea fraudelor materiale.

Termenul asigurare rezonabila are în vedere atât natura cât si valoarea fraudei.

Auditorul trebuie sa se documenteze asupra procedurilor de control specifice stabilite de entitatea auditata în scopul prevenirii si detectării fraudei si erorii. De asemenea, auditorul trebuie sa evalueze daca aceste proceduri sunt eficiente. Lipsa eficientei procedurilor de control indica adesea un risc marit al aparitiei erorilor materiale ce pot apare ca urmare fraudei sau erorii.

Auditorul trebuie sa investigheze cauzele si natura oricaror erori sau controale nereusite, descoperite în timpul auditului.

Toate erorile sau controalele nereusite sunt importante si nu va fi niciodata suficient a le categorisi sau evalua drept nemateriale fara înțelegerea prealabila a cauzei si modului de aparitie a acestora.

Fara aceasta înțelegere nu numai ca va fi dificila estimarea impactului acestora asupra situatiilor financiare dar si mai important, auditorul nu va putea:

- sa atentioneze entitatea auditata asupra semnificatiei erorii sau ineficientei controalelor interne si sa ofere acesteia recomandari constructive despre modul în care sistemele si procedurile interne pot fi îmbunatatite;
- sa evalueze în mod corespunzator implicatiile acestora asupra auditului realizat.

Doar o investigare completa va permite auditorului sa decida daca eroarea sau ineficienta sistemului de control intern afecteaza, de exemplu, modul în care a fost evaluat riscul sau nivelul de încredere în reprezentantii conducerii entitatii.

Este important ca auditorul sa informeze asupra acestor probleme din momentul descoperirii lor, astfel încât conducerea sa poata întreprinde actiuni imediate în vederea remedierii, iar auditorul sa dispuna de timpul necesar modificării procedurilor de audit (daca acest lucru se dovedeste a fi

necesar).

În procesul de planificare si efectuare a procedurilor de audit, precum si în cel de evaluare si raportare a rezultatelor auditarii, auditorul trebuie sa ia în considerare riscul aparitiei unor erori materiale în situatiile financiare, rezultate ca urmare a fraudei sau erorii.

Limitari inerente ale activitatii de audit

Auditorul nu poate obtine asigurarea absoluta ca erorile materiale din situatiile financiare vor fi detectate. Datorita limitarilor inerente ale auditului, exista riscul inevitabil ca unele erori materiale din situatiile financiare sa nu fie detectate, chiar daca auditul este planificat si efectuat corespunzator si în conformitate cu standardele internationale de audit.

Riscul de a nu detecta erorile materiale rezultate din fraudă este mai mare decât riscul de a nu detecta erorile materiale rezultate din eroare, deoarece fraudă implica scheme atent si sofisticat realizate precum si actiuni ce au ca scop acoperirea acesteia (asocierea în vederea savârșirii fraudelor, falsuri, neînregistrarea deliberata a tranzactiilor sau declaratii incorecte date auditorului).

Procedurile de audit eficace pentru detectarea erorii pot fi ineficace pentru detectarea fraudei. Cu atât mai mult, riscul auditorului de a nu detecta erorile materiale provenite dintr-o fraudă a conducerii este mai mare decât în cazul fraudei salariatilor, deoarece conducerea poate încalca cu usurinta procedurile de control stabilite în mod formal.

Dupa cum s-a mentionat, opinia auditorului asupra situatiilor financiare se bazeaza pe conceptul obtinerii asigurarii rezonabile; deci, într-un audit, auditorul nu garanteaza ca toate erorile materiale rezultate din fraudă si eroare vor fi detectate. Totusi, descoperirea ulterioara a unei erori materiale în situatiile financiare rezultate din fraudă si eroare, nu presupune:

- faptul ca auditul a fost planificat sau realizat necorespunzator;
- lipsa competentei profesionale a auditorului;
- lipsa conformitatii cu standardele internationale de audit.

Factorii riscului de fraudă

În aprecierea riscului de a exista erori materiale rezultate din fraudă, auditorul trebuie sa tina cont daca factorii riscului de fraudă sunt prezenti si daca acestia indica posibilitatea unor raportari financiare frauduloase sau a deturnarii activelor.

Faptul ca fraudă este în mod frecvent ascunsa face ca detectarea acesteia sa fie aproape imposibila.

Totusi, prin înțelegerea activității entității de către auditor, acesta poate identifica evenimentele sau condițiile care asigură oportunitatea, un motiv sau un mijloc de a se comite fraudă, sau care indică faptul că fraudă s-a produs.

Asemenea evenimente sau condiții sunt cunoscute drept factorii riscului de fraudă.

Factorii riscului de fraudă nu pot fi ușor clasificați în ordinea importanței lor sau combinați în modele predictive. Semnificația acestor factori este foarte variată. Unii dintre acești factori pot apărea în entități unde condițiile specifice nu prezintă riscul existenței erorilor materiale.

Auditorul emite judecăți profesionale atunci când analizează individual sau în combinație factorii de risc de fraudă și când constată existența unor controale specifice care reduc riscul.

Riscul de nedetectare

Pe baza evaluării riscurilor inerente și de control (inclusiv a rezultatelor testelor de control) auditorul trebuie să aleagă proceduri directe de fond care să reducă la un nivel acceptabil riscul de a nu fi detectate erorile materiale din situațiile financiare, rezultate din fraudă sau eroare. În elaborarea procedurilor directe de fond auditorul trebuie să înțeleagă factorii riscului de fraudă pe care acesta i-a identificat ca fiind prezenți.

Evaluarea de către auditor a riscurilor inerente și de control influențează natura, durata și extinderea procedurilor de fond întreprinse cu scopul reducerii riscului de nedetectare la un nivel acceptabil.

În unele cazuri, deși factorii riscului de fraudă au fost identificați ca fiind prezenți, auditorul poate considera procedurile de audit, inclusiv testele de control și procedurile de fond deja planificate ca fiind suficiente pentru a răspunde factorilor de risc de audit.

Să ne reamintim

1. Ce măsuri trebuie să ia managementul unei entități pentru a preveni fraudă?
2. Care sunt limitările inerente ale activității de audit?

3.5. Rezumat

Principala responsabilitate pentru prevenirea și detectarea fraudei și erorii revine conducătorului și managementului unei entități.

Auditorul nu este responsabil pentru prevenirea fraudei si erorii. Faptul ca auditul este efectuat anual, coroborat cu munca auditorului asupra riscurilor specifice poate actiona ca un mod de prevenire sau descurajare a producerii fraudei si erorii.

În procesul de planificare si efectuare a procedurilor de audit, precum si în cel de evaluare si raportare a rezultatelor auditarii, auditorul trebuie sa ia în considerare riscul aparitiei unor erori materiale în situatiile financiare, rezultate ca urmare a fraudei sau erorii.

3.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Cui revine principala responsabilitate pentru prevenirea și detectarea fraudei și erorii?

- a. conducatorului și managementului unei entități;
- b. auditorului;
- c. organelor de control ale statului;
- d. directorului compartimentului financiar-contabil;
- e. sindicatului.

3.7. Bibliografie recomandată

Ciprian ALEXANDRU (2017), Audit financiar, Suport de curs, eBiblioteca, Google Classroom

Munteanu V. (2016), Audit financiar-contabil. Concepte, metodologie, reglementări, cazuri practice, Editura Universitară, București

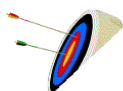
Unitatea de învățare 4.

EVALUAREA RISCULUI DE AUDIT

4.1. Introducere

În cuprinsul acestei unități de învățare sunt prezentate cunoștințele generale referitoare la evaluarea riscului de audit.

4.2. Obiectivele unității de învățare 4

După parcurgerea unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- să înțeleagă riscul de audit;
- să delimiteze riscurile de audit;
- să indice rolul și importanța riscului de audit în succesul misiunii de audit.

4.3. Durata medie de autoinstruire

Durata medie de parcurgere a acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

4.4. Conținut

Activitatea de evaluare a riscului de audit va fi efectuată în primele faze ale procesului de planificare a auditului, după colectarea tuturor informațiilor relevante, referitoare la activitățile entității și sistemul de control intern ale acesteia.

Scopul auditului financiar constă în exprimarea de către auditor a unei opinii de audit, dacă situațiile financiare contin sau nu erori materiale si daca sunt întocmite în conformitate cu prevederile legale privind raportarea financiara. Produsul contabilității îl reprezintă informația contabilă, iar

obiectivul său este obținerea unei imagini fidele a situațiilor financiare anuale care cuprind „bilanțul contabil, contul de profit și pierdere, situația fluxurilor de trezorerie și notele la conturile anuale”.

Aceasta activitate va fi efectuată în primele faze ale procesului de planificare a auditului, după colectarea tuturor informațiilor relevante, referitoare la activitățile entității și sistemul de control intern ale acesteia.

Scopul auditului financiar constă în exprimarea de către auditor a unei opinii de audit, dacă situațiile financiare conțin sau nu erori materiale și dacă sunt întocmite în conformitate cu prevederile legale privind raportarea financiară.

4.4.1. Riscul de audit

Riscul de audit (RA) reprezintă riscul pe care auditorul îl atribuie unei opinii de audit neadecvate, atunci când situațiile financiare conțin informații eronate material.

Nivelul de siguranță constituie încrederea obținută prin aplicarea procedurilor de audit, în sensul că erorile cumulate din situațiile financiare nu vor fi mai mari decât nivelul materialității.

Este necesar ca un auditor să fie încrezător că rezultatele și concluziile formulate la finalul auditului sunt corecte. În general este agreat un nivel acceptabil al riscului de audit existent în timpul efectuării auditului, care se referă la măsura în care auditorul este dispus să accepte că situațiile financiare sunt eronate, după efectuarea auditului.

Nivelul riscului de audit și al asigurării auditului, reprezintă elemente ale politicii Instituțiilor Supreme de Audit, respectiv ale politicii Curții de Conturi a României.

Multe Instituții Supreme de Audit aplică o asigurare de audit în procent de 95% la nivelul cel mai scăzut.

În aceste condiții nivelul cel mai ridicat al riscului de audit este mai mic de 5%.

Dacă auditorul dorește un nivel al riscului de audit scăzut, aceasta înseamnă că dorește să fie cât mai sigur că situațiile financiare nu conțin erori materiale.

Astfel, dacă presupunem că riscul este 0 (nu există risc), asigurarea auditului va fi 100 (situațiile financiare sunt 100% corecte).

Deci, $\text{riscul de audit} + \text{nivelul de siguranță} = 100\%$.

Riscul de audit are trei componente principale: riscul inerent, riscul de control și riscul de nedetectare.

Modelul riscului de audit

Reprezintă o formă cantitativă a relațiilor dintre riscul de audit (RA), riscul inerent (RI), riscul de control (RC) și riscul de nedetectare (RN).

Riscul de audit = riscul inherent x riscul de control x riscul de nedetectare

$$RA = RI \times RC \times RN$$

Auditorul trebuie sa stabileasca riscul de audit pe baza cunoasterii modelului pentru risc, care are la baza conceptia potrivit careia factorii de risc, (componentele riscului), afecteaza sansele ramânerii erorilor materiale în conturi dupa ce auditul a fost încheiat.

4.4.2. Riscul inherent

Riscul inherent (RI) reprezinta susceptibilitatea unui sold al unui cont sau al unei categorii de tranzactii, la informatii eronate care ar putea fi materiale individual, sau atunci când sunt cumulate cu informatii eronate din alte solduri sau tranzactii, presupunând ca nu au existat controale interne corespunzatoare.

În dezvoltarea generala a unui plan de audit, auditorul trebuie sa evalueze riscul inherent. Riscul inherent este masura în care auditorii evalueaza probabilitatea ca unele situatii financiare eronate sa se produca în practica, acestea fiind considerate slabiciuni ale controalelor interne. Daca auditorul ajunge la concluzia ca exista o probabilitate ridicata ca erorile din situatiile financiare sa nu fie depistate de controalele interne, înseamna ca el apreciaza un risc inherent ridicat.

Includerea nivelului riscului inherent în modelul riscului de audit, presupune ca auditorii vor încerca sa previzioneze segmentele din situatiile financiare care prezinta cea mai mica si respectiv, cea mai mare probabilitate de a fi eronate.

Aceste informatii afecteaza dimensiunea probelor de audit necesare a fi colectate de auditor si influenteaza eforturile auditorilor în activitatea alocata colectarii probelor pe parcursul auditului.

Exista de asemenea riscul ca entitatea prin managementul acesteia sa faca unele declaratii eronate, care în mod individual sau cumulate pot conduce la situatii financiare false.

Declaratiile eronate pot fi intentionate sau neintentionate.

Factorii majori care sunt luati în considerare în evaluarea riscului inherent

Riscul inherent reprezinta probabilitatea ca declaratiile sa fie eronate înainte de a lua în considerare controalele interne ale entitatii.

Când evalueaza riscul inherent ,auditorul va lua în considerare urmatorii factori:

- Rezultatele auditurilor precedente;
- Angajamentele initiale, comparativ cu rezultatele;
- Tranzactiile neobisnuite sau complexe;

- Rationamentul profesional avut în vedere la stabilirea soldurilor conturilor si la înregistrarea tranzactiilor;
- Activele care sunt susceptibile la delapidari;
- Formarea populatiei si dimensiunea esantionului;
- Schimbarile în cadrul conducerii si reputatia acesteia;
- Natura activitatii entitatilor, incluzând natura productiei realizate si a serviciilor prestate de aceasta;
- Natura sistemului de procesare al datelor si gradul de utilizare al tehnicilor moderne pentru comunicare.

Evaluarea riscului inherent

Pentru a evalua riscul inherent, auditorii trebuie sa efectueze o analiza a contextului în care functioneaza entitatea auditata, precum si caracteristicile operatiunilor auditate prin interviuri cu conducerea entitatii si cunoasterea activitatii acesteia, obtinuta din rapoartele auditurilor precedente.

Auditorul trebuie sa evalueze factorii de mai sus, pentru a stabili riscul inherent specific fiecarui ciclu de tranzactii, cont si obiectiv al auditului.

Unii factori vor afecta mai multe sau probabil toate clasele de conturi, în timp ce alti factori cum ar fi tranzactiile neobisnuite, vor afecta numai anumite clase de conturi (specifice). Pentru fiecare entitate sau clasa de conturi, decizia de a evalua un risc inherent corespunzator depinde în principal de rationamentul profesional al auditorului. Astfel, multi auditori stabilesc un risc inherent de 50 %, chiar în cele mai bune circumstante si de 100% atunci când exista oricând posibilitatea aparitiei unor erori materiale.

De regula, auditorii recurg la întocmirea si completarea unei liste de întrebări si în functie de raspunsurile primite si pe baza rationamentului profesional, evalueaza riscul inherent ca fiind ridicat, mediu, scazut.

Riscul inherent poate fi exprimat fie în termeni cuantificabili (ex: în procente), fie în termeni necuantificabili (ex: ridicat, mediu, scazut).

Riscul inherent poate fi schimbat din exprimarea în termeni necuantificabili (ridicat, mediu, scazut), în exprimarea în termeni cuantificabili, prin folosirea tabelului de mai jos:

	Ridicat	Mediu	Scăzut
Riscul inherent	60%	50%	40%

4.4.3. Riscul de control

Riscul de control (RC) reprezinta riscul ca o declarare eronata, ce ar putea aparea în soldul unui cont sau într-o categorie de tranzactii si care ar putea fi materiala individual sau atunci când este cumulata cu alte informatii eronate din alte solduri sau categorii de tranzactii, sa nu poata fi prevenita sau detectata si corectata în timp util de catre sistemul contabil si sistemul de control intern.

Cu alte cuvinte, riscul de control este acel risc ca erorile din situatiile financiare sa nu poata fi detectate si corectate de sistemul de control intern.

Sistemul de control intern al entitatii auditate cuprinde doua componente:

- mediul de control;
- procedurile de control intern.

În mod evident, când controalele interne functioneaza si sunt bune, auditorii se vor putea bizui pe ele.

Dimpotriva, daca controalele sunt reduse ca numar si slabe calitativ, auditorii nu se pot bizui pe ele.

Ineficacitatea controalelor interne conduce la cresterea riscului de control si îi va determina pe auditori sa nu aiba încredere în sistemul de control intern.

Evaluarea riscului de control

Evaluarea riscului de control se realizeaza în etapa de planificare a auditului. Auditorul stabileste riscul de control prin evaluarea sistemului de control intern al entitatii auditate si prin determinarea eficacitatii activitatii auditorilor interni. Evaluarea riscului de control se face în etapa de planificare (în baza unor informatii colectate de auditor), urmând a fi confirmata prin teste de control.

Controlul intern al entitatii auditate este conceput pentru asigurarea unei gestionari riguroase si eficiente a activitatii entitatii.

Pentru evaluarea riscului de control, auditorii vor aprofunda înțelegerea structurii sistemului de control intern, prin revizuirea si documentarea functionarii acestuia în practica.

Daca auditorul doreste sa se bazeze pe sistemul de control intern (al entitatii auditate) atunci este necesar ca acesta sa testeze sistemul.

Exista si situatii în care auditorul poate decide sa nu aiba încredere în sistemul de control intern. În astfel de cazuri, el poate aprecia ca nu este necesara efectuarea de teste de control, iar riscul de control va fi evaluat la un nivel ridicat. În mod obisnuit, auditorul trebuie sa testeze sistemul de control intern, sa se asigure daca acesta exista si daca a functionat corespunzator de-a lungul întregului an. Una din metodele frecvent utilizate este metoda chestionarelor.

Evaluarea riscului de control necesita utilizarea rationamentului profesional al auditorului, fapt pentru care, acesta poate fi caracterizat ca un proces subiectiv. Evaluarea poate fi exprimata fie în termeni cuantificabili (ex:procente), fie în termeni necuantificabili (ex: scazut, mediu, ridicat).

Pentru schimbarea din termeni cuatificabili în termeni necuatificabili, de obicei se utilizeaza urmatorul tabel:

	Ridicat	Mediu	Scăzut
Risc de control	80%	50%	20%

Schimbarea exprimarii se utilizeaza atunci când se calculeaza riscul de control prin „modelul riscului de audit”.

Abordarea necesara pentru determinarea numarului de teste cerute pentru evaluarea sistemului de control intern ca scazut, mediu sau ridicat, va fi tratata în Unitatea de învățare privind „Evaluarea controlului intern”.

4.4.4. Riscul de nedetectare

Riscul de nedetectare (RN) reprezinta riscul ca o procedura de fond utilizata de auditor sa nu detecteze o informatie eronata ce exista în soldul unui cont sau categorie de tranzactii care poate fi materiala, în mod individual sau când este cumulata cu informatii eronate din alte solduri sau categorii. Riscul de nedetectare mai este definit ca fiind riscul ca un auditor sa nu descopere acele erori materiale care nu au fost depistate de sistemul de control intern.

Riscul de nedetectare poate fi influentat de catre auditor prin schimbarea naturii, perioadei de timp si extinderea testelor de fond, aplicate asupra soldului unui cont.

Exemplu: Utilizarea unor proceduri mai numeroase si eficace, va avea ca rezultat un nivel mai scazut al riscului de nedetectare, decât atunci când utilizam proceduri mai putin eficace.

Riscul de nedetectare este determinat dupa stabilirea a doua componente ale riscului de audit: riscul inherent si riscul de control.

În determinarea riscului de nedetectare, auditorul va trebui sa ia în considerare, de asemenea, probabilitatea ca acesta a facut o eroare, cum ar fi, neaplicarea unei proceduri de auditare sau neinterpretarea uneia din probele de audit obtinute.

Aceste aspecte ale riscului de nedetectare pot fi reduse (atenuate) printr-o planificare adecvata, o supervizare atenta, precum si prin respectarea standardelor de control a calitatii auditului.

Nivelul planificat al riscului de nedetectare poate fi revizuit (atunci când este necesar), pe baza probelor de audit obtinute (schimbări în evaluarile riscului inherent si de control pe parcursul efectuării actiunii de audit).

Utilizarea modelului riscului de audit

În cazul în care folosesc modelul riscului de audit, auditorii trebuie să parcurgă următorii pași:

- a) stabilirea nivelului planificat al riscului de audit;
- b) evaluarea riscului inerent și a riscului de control;
- c) rezolvarea ecuației riscului de audit pentru stabilirea unui nivel corespunzător al riscului de nedetectare.

Modelul riscului de audit este exprimat prin ecuația:

$$\text{Riscul de audit} = \text{Riscul inerent} \times \text{Riscul de control} \times \text{Riscul de nedetectare}$$

sau

$$RA = RI \times RC \times RN$$

Atât riscul inerent, cât și riscul de control nu pot fi niciodată stăpânite de auditor, spre deosebire de riscul de nedetectare care poate fi influențat de către auditor.

Să ne reamintim

-
1. Definiți riscul de audit.
 2. Care sunt componentele riscului de audit?

4.5. Rezumat

Riscul de audit (RA) reprezintă riscul pe care auditorul îl atribuie unei opinii de audit neadecvate, atunci când situațiile financiare conțin informații eronate material.

Riscul de audit are trei componente principale: riscul inerent, riscul de control și riscul de nedetectare.

Riscul inerent (RI) reprezintă susceptibilitatea unui sold al unui cont sau al unei categorii de tranzacții, la informații eronate care ar putea fi materiale individual, sau atunci când sunt cumulate cu informații eronate din alte solduri sau tranzacții, presupunând că nu au existat controale interne corespunzătoare.

Riscul de control (RC) reprezintă riscul ca o declarație eronată, ce ar putea apărea în soldul unui cont sau într-o categorie de tranzacții și care ar putea fi materială individual sau atunci când este cumulată cu alte informații eronate din alte solduri sau categorii de tranzacții, să nu poată fi prevenită sau detectată și corectată în timp util de către sistemul contabil și sistemul de control intern.

Riscul de nedetectare (RN) reprezintă riscul ca o procedură de fond utilizată de auditor să nu detecteze o informație eronată ce există în soldul unui cont sau categorii de tranzacții care poate fi materială, în mod individual sau când este cumulată cu informații eronate din alte solduri sau categorii. Riscul de nedetectare mai este definit ca fiind riscul ca un auditor să nu descopere acele erori materiale care nu au fost depistate de sistemul de control intern.

4.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Riscul de audit cuprinde:

- a. riscul fiscal, riscul de control și riscul de management;
- b. riscul inerent și riscul de detectare;
- c. riscul inerent și riscul de control;
- d. riscul inerent, riscul de control și riscul de nedetectare;
- e. riscul de management, riscul contabil și riscul fiscal.

2) Riscul de nedetectare este determinat:

- a. înainte de stabilirea riscului inerent și riscului de control;
- b. după stabilirea riscului inerent și riscului de control;
- c. după stabilirea riscului inerent și înaintea stabilirii riscului de control;
- d. după stabilirea gradului de îndatorare al entității auditate;
- e. doar în cazul în care entitatea auditată are datorii fiscale.

4.7. Bibliografie recomandată

Ciprian ALEXANDRU (2017), Audit financiar, Suport de curs, eBiblioteca, Google Classroom
Munteanu V. (2016), Audit financiar-contabil. Concepte, metodologie, reglementări, cazuri practice, Editura Universitară, București

4.8. Teme de control

Tema 1 – Unitatea de învățare 4: „Realizați un proiect de aproximativ 5 pagini în care să evaluați riscul de audit”.

Unitatea de învățare 5.

PRAGUL DE SEMNIFICAȚIE

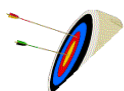
Cuprinsul unității de învățare 5:

- 5.1. Introducere
- 5.2. Obiectivele unității de învățare 5
- 5.3. Durata medie de autoinstruire
- 5.4. Conținut
- 5.5. Rezumat
- 5.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor
- 5.7. Bibliografie recomandată

5.1. Introducere

În cuprinsul acestei unități de învățare sunt prezentate cunoștințele generale referitoare la pragul de semnificație.

5.2. Obiectivele unității de învățare 5

După parcurgerea unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- *să înțeleagă definiția, esența și caracteristicile pragului de semnificație;*
- *să delimiteze elementele constitutive ale pragului de semnificație;*
- *să indice rolul și importanța pragului de semnificație în amplitudinea lucrărilor misiunii de audit.*

5.3. Durata medie de autoinstruire

Durata medie de parcurgere a acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

5.4. Conținut

5.4.1. Noțiuni și definiții

Prin prag de semnificație se înțelege „nivelul, mărimea unei sume, peste care auditorul consideră că o eroare, o inexactitate sau o omisiune poate afecta atât regularitatea și sinceritatea conturilor anuale, cât și imaginea fidelă a rezultatului, a situației financiare și a patrimoniului întreprinderii“.

Există o corelație strânsă între pragul de semnificație și riscul de audit.

Pragul de semnificație a fost definit în „Cadrul general pentru întocmirea și prezentarea situațiilor financiare“ al Comitetului pentru Standarde Internaționale de Contabilitate astfel: „Informațiile sunt semnificative dacă omisiunea sau declararea lor eronată ar putea influența deciziile economice ale utilizatorilor, luate pe baza situațiilor financiare. Pragul de semnificație depinde de mărimea elementului sau a erorii judecate în împrejurările specifice ale omisiunii sau declarării eronate. Astfel, pragul de semnificație oferă mai degrabă o limită, decât o caracteristică calitativă primară pe care informația trebuie să o aibă pentru a fi utilă“.

Într-o primă fază a misiunii sale, auditorul trebuie să stabilească un prag global de semnificație pentru o bună orientare și planificare a misiunii.

În cursul misiunii de audit, pragurile de semnificație stabilite evită ca unele lucrări care nu vor avea rol în fundamentarea opiniei asupra conturilor anuale să fie executate.

În încheierea misiunii, o eventuală depășire a pragului global de semnificație îl determină pe auditor să propună corectarea erorilor sau să le menționeze în raport.

Se folosesc drept elemente de referință pentru determinarea pragului de semnificație fie capitalurile proprii, fie rezultatul net sau cifra de afaceri.

Aceste elemente sunt cunoscute drept bază de referință, în raport cu care pragul de semnificație se determină în valori absolute sau relative.

Elementele constatate de auditor ar putea avea două influențe:

1) asupra rezultatului exercițiului;

2) asupra modalităților de prezentare a bilanțului contabil.

1) Se folosește ca bază de referință rezultatul net al exercițiului. Acesta, în cazul în care mărimea sa este puțin importantă, ar putea fi schimbat cu altă bază de referință, cum ar fi rezultatul exploatării sau capacitatea de autofinanțare a întreprinderii.

O importanță mare se acordă și elementelor excepționale care se vor regrupa astfel încât să se refere numai la exercițiul financiar curent.

Nu în ultimul timp, auditorul trebuie să se documenteze asupra rezultatelor nete anterioare pentru a nu lua drept bază de referință un rezultat net anormal.

2) Constatările rezultă dintr-o încadrare inexactă a conturilor sau dintr-o compensare nejustificată între soldurile debitoare și cele creditoare. Dacă două conturi de bancă, unul creditor și altul debitor, sunt compensate, importanța compensării se stabilește prin compararea ei cu totalul posturilor respective.

5.4.2. Elementele specifice pragului de semnificație

Următoarele elemente sunt specifice pragului de semnificație:

- 1) Necesitățile utilizatorilor conturilor anuale;
- 2) Caracteristicile întreprinderii;
- 3) Caracteristicile elementelor considerate semnificative.

1) Necesitățile utilizatorilor conturilor anuale

Conturile anuale furnizează informații unor categorii diferite de utilizatori: acționari, asociați, personal, creditori, autoritățile fiscale, syndicate, clienți, statisticieni, economiști, analiști financiari etc. Deci, în funcție de cerințele, de necesitățile utilizatorilor, auditorul va fixa pragul de semnificație, deoarece utilizatorii fixează drept elemente semnificative elemente diferite

2) Caracteristicile întreprinderii

Câteva caracteristici care pot fi semnificative pentru pragul de semnificație sunt:

- sectorul de activitate – în anumite sectoare de activitate rezultatul net al exercițiului (care este baza de referință) este înlocuit de alți indicatori mai reprezentativi. De exemplu, în domeniul comerțului, rezultatul net se înlocuiește cu marja brută;
- dimensiunea întreprinderii determină limitele maxime și minime ale pragului de semnificație;
- evoluția întreprinderii în timp – câteodată pot exista anumite elemente care modifică sensibil evoluția unor indicatori importanți. De aceea, este important ca auditorul să constate aceste elemente care s-au modificat;
- mediul social-economic în care funcționează întreprinderea, care cuprinde legislația, conjunctura economică, situația politică, concurența, climatul social etc.

3) Caracteristicile elementelor considerate semnificative

- a) sensibilitatea – un element este „sensibil” dacă o mică variație a lui antrenează o mare modificare în aprecierea conturilor anuale;
- b) gradul de aproximare – o eroare este mai importantă dacă se referă la un post unde se impune precizie, exactitate, decât dacă se referă la un post determinat prin apreciere (o greșeală la un post de provizioane nu este atât de importantă ca o greșeală la contul din bancă sau la casă).
- c) Evoluția elementului – o analiză a evoluției în timp a elementului poate reflecta o tendință de mărire/micșorare a lui în scopuri necinstite.
- d) Cumulul mai multor elemente – cumulara mai multor elemente fără semnificație prea mare poate conduce la o rezultantă semnificativă.

Natura informațiilor eronate trebuie luate în considerare atât cantitativ, cât și calitativ. Auditorul trebuie să fie atent la posibilitatea informației eronate a valorilor mici care, cumulate, pot avea un efect semnificativ asupra situațiilor financiare.

Spre exemplu, „o eroare depistată în procedura de închidere de lună poate fi un indiciu al unei declarații eronate semnificative potențiale, dacă eroarea se repetă în fiecare lună”.

5.4.3. Relația dintre pragul de semnificație și riscul de audit

În activitatea de planificare a auditului, auditorul consideră acele elemente care conduc la „situații financiare în mod semnificativ eronate”. Evaluarea pragului de semnificație în raport cu tranzacțiile economico financiare, a soldurilor contabile, ajută auditorul să decidă care anume elemente trebuie validate utilizând proceduri analitice și eşantioane. Toate acestea permit auditorului să aplice anumite proceduri de audit care, cumulate, conduc la reducerea riscului de audit la un nivel acceptabil.

Așa cum se precizează în Standardul de Audit nr. 320, „pragul de semnificații”, relația între acesta și riscul de audit este invers proporțională. Cu cât este mai înalt nivelul pragului de semnificații, cu atât este mai scăzut riscul de audit și invers.

Această relație este invers proporțională atunci când auditorul determină natura, durata și întinderea procedurilor de audit. Dacă auditorul determină, după planificarea procedurilor specifice de audit, că nivelul acceptabil al “pragului de semnificații este scăzut”, atunci riscul de audit este crescut.

În asemenea situații, auditorul va proceda astfel:

- a) reduce nivelul evaluat al riscului de control dacă este posibil sau susține nivelul redus prin utilizarea unor teste suplimentare de control
- b) reduce riscul de nedetectare de fond¹ în faza de planificare a auditului.

Riscul de audit și evaluarea pragului de semnificație inițial în etape de planificare a angajamentului se pot schimba față de momentul evaluării rezultatelor curente ale operațiunilor și poziției financiare, care diferă în mod semnificativ față de etapa inițială a planificării auditului.

Cu cât totalul informațiilor eronate necorectate se apropie de nivelul pragului de semnificații, auditorul consideră reducerea riscului prin aplicarea unor proceduri adiționale sau solicită conducerii să facă corecțiile în situațiile financiare aferente informațiilor eronate depistate.

5.4.4. Consecințele pragului de semnificație

La sfârșitul mandatului său, auditorul elaborează o listă cuprinzând constatările sale. Dacă conducerea întreprinderii acceptă rectificările auditorului, atunci el acordă o certificare fără rezerve. Dacă nu, atunci raportul de audit poate fi:

- a) fără rezerve
- b) cu rezerve – auditorul trebuie să specifice în ce constau rezervele sale (posturile anuale la care se referă), cum trebuie corijate aceste posturi și, dacă se poate, ce influență aduce corijarea posturilor bilanțiere. Dacă auditorul are prea multe rezerve, el va refuza certificarea conturilor anuale;
- c) refuzat – este atunci când regularitatea și sinceritatea conturilor anuale nu prezintă o imagine fidelă, clară și completă a patrimoniului, a situației financiare și a rezultatelor;
- d) imposibil – dacă auditorul consideră că nu are destule elemente date de întreprindere ca să stabilească o opinie.

Se poate spune că, deși stabilirea elementelor semnificative și a pragului de semnificație este importantă, metoda de determinare a lor este pur subiectivă.

Normele de audit nu stabilesc un nivel absolut sau procentual și nici o formulă matematică universal aplicabilă.

Stabilirea lor se face la aprecierea auditorului, din cauza numeroșilor factori care trebuie luați în considerare și a importanței lor relative. Sunt mult mai importante deci experiența auditorului, pregătirea lui profesională și judecata lui.

Să ne reamintim

-
1. Ce reprezintă pragul de semnificație?
 2. Care sunt elementele specifice pragului de semnificație?

5.5. Rezumat

Prin prag de semnificație se înțelege „nivelul, mărimea unei sume, peste care auditorul consideră că o eroare, o inexactitate sau o omisiune poate afecta atât regularitatea și sinceritatea conturilor anuale, cât și imaginea fidelă a rezultatului, a situației financiare și a patrimoniului întreprinderii“.

Următoarele elemente sunt specifice pragului de semnificație:

- 1) Necesitățile utilizatorilor conturilor anuale;
- 2) Caracteristicile întreprinderii;
- 3) Caracteristicile elementelor considerate semnificative.

Așa cum se precizează în Standardul de Audit nr. 320, „pragul de semnificații”, relația între acesta și riscul de audit este invers proporțională. Cu cât este mai înalt nivelul pragului de semnificații, cu atât este mai scăzut riscul de audit și invers.

5.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Prin prag de semnificație se înțelege:

- a. nivelul, mărimea entității auditate, peste care auditorul consideră că o eroare, o inexactitate sau o omisiune poate afecta atât regularitatea și sinceritatea conturilor anuale, cât și imaginea fidelă a rezultatului, a situației financiare și a patrimoniului acesteia;
- b. nivelul, mărimea unei sume, peste care auditorul consideră că o fraudă poate afecta imaginea fidelă a situațiilor financiare, dar nu și a patrimoniului întreprinderii;
- c. nivelul, mărimea unei sume, peste care auditorul consideră că o fraudă poate afecta patrimoniul întreprinderii, dar nu și imaginea fidelă a situațiilor financiare;
- d. nivelul, mărimea unei sume, peste care auditorul consideră că o eroare, o inexactitate sau o omisiune poate afecta atât regularitatea și sinceritatea conturilor anuale, cât și imaginea fidelă a rezultatului, a situației financiare și a patrimoniului întreprinderii;
- e. nici un răspuns nu este corect.

5.7. Bibliografie recomandată

Ciprian ALEXANDRU (2017), Audit financiar, Suport de curs, eBiblioteca, Google Classroom

Munteanu V. (2016), Audit financiar-contabil. Concepte, metodologie, reglementări, cazuri practice, Editura Universitară, București

5.8. Teme de control

Tema 2 – Unitatea de învățare 5: „Realizați un proiect de aproximativ 5 pagini în care să evaluați pragul de semnificație”.

Unitatea de învățare 6.

PROBELE DE AUDIT

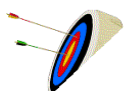
Cuprinsul unității de învățare 6:

- 6.1. Introducere
- 6.2. Obiectivele unității de învățare 6
- 6.3. Durata medie de autoinstruire
- 6.4. Conținut
- 6.5. Rezumat
- 6.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor
- 6.7. Bibliografie recomandată

6.1. Introducere

În cuprinsul acestei unități de învățare sunt prezentate cunoștințele generale referitoare la probele de audit.

6.2. Obiectivele unității de învățare 6

După parcurgerea unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- să înțeleagă definiția, esența și caracteristicile probelor de audit;
- să delimiteze probele de audit;
- să indice rolul și importanța probelor de audit în fundamentarea opiniei de audit.

6.3. Durata medie de autoinstruire

Durata medie de parcurgere a acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

6.4. Conținut

6.4.1. Noțiuni și definiții

Probele reprezintă orice informații utilizate de auditor pentru a determina dacă informațiile auditate sunt prezentate în conformitate cu criteriile prestabilite. Probele pot lua numeroase forme, printre care se numără: mărturiile verbale ale persoanei auditate (clientului), comunicările scrise cu terți din afara entității precum și observațiile personale ale auditorului. Este important să se obțină probe de calitate și cantitate suficiente pentru a se atinge scopul auditului.

Probele de audit reprezintă informații competente, relevante și rezonabile privind entitatea auditată, care susțin concluziile și credibilitatea opiniei și a raportului de audit.

În cadrul auditului financiar, probele de audit confirmă și susțin opiniile și recomandările din rapoartele de audit, furnizează răspunsuri la solicitările entității auditate și a utilizatorilor rapoartelor de audit, dovedesc faptul că auditorii au aplicat și respectat standardele de audit. În același timp creează condițiile pentru exercitarea unui audit eficient și eficace.

6.4.2. Tipuri de probe de audit

Pe parcursul activității sale, auditorul este confruntat cu necesitatea de a alege și utiliza diverse tipuri de probe de audit, care pot fi clasificate în funcție de natura sau sursa de obținere a acestora.

a) Din punct de vedere al sursei, probele de audit pot fi:

- obținute de auditor;
- obținute de terțe parti;
- obținute de la entitatea auditată.

În funcție de sursa de proveniență a probelor de audit, se fac următoarele precizări:

- proba obținută în mod direct de auditor este mai sigură decât cea obținută din alte surse;
- proba de audit provenită de la terți, dacă este completă și obținută în mod independent, este mai sigură decât cea provenită de la entitatea auditată;
- proba de audit obținută din surse interne ale entității auditate este credibilă, în cazul în care sistemul contabil și sistemul de control intern sunt corecte, legal organizate și funcționează într-un mod corespunzător.

b) Din punct de vedere al naturii, probele de audit pot fi:

- documentare;

- vizuale;
- verbale.

Proba de audit documentara este cea mai sigura si se prezinta, de regula sub forma documentelor justificative furnizate de entitate, dar si sub forma documentelor obtinute în mod direct de catre auditor sau de catre terti.

Proba de audit vizuala este foarte sigura în cazul necesitatii de confirmare a existentei bunurilor si mai putin sigura, în cazul necesitatii de a stabili sursa de provenienta a proprietatii sau a valorii acestora.

Proba de audit verbala este considerata cea mai putin sigura, fiind necesara confirmarea sa prin documente.

6.4.3. Cerințele probelor de audit

Auditorul are în vedere ca probele de audit pe baza carora își fundamenteaza opinia sa îndeplineasca urmatoarele cerinte:

- **competenta**

Proba de audit este competenta când este suficienta din punct de vedere cantitativ si adecvata din punct de vedere calitativ.

Pentru determinarea suficientei, auditorul trebuie sa ia în considerare:

- materialitatea si riscul de audit;
- evaluarea controlului intern si a testelor de control;
- metodele de esantionare;
- rezultatele aplicarii procedurilor analitice.

Proba de audit adecvata se refera la calitatea informatiilor obtinute, adica la caracterul lor impartial, la credibilitatea si la siguranta acesteia.

Calitatea unei probe de audit depinde de natura, sursa si procedeele folosite pentru obtinerea sa.

Aprecierea probelor de audit ca suficiente si adecvate tine de rationamentul auditorului, care este influentat de:

- evaluarea naturii si marimii riscului inerent, atât la nivelul situatiilor financiare, cât si nivelul soldurilor unor conturi sau categorii de tranzactii (operatiuni);
- nivelul de organizare si modul de functionare al sistemului de control intern, precum si marimea nivelului riscului de control;
- nivelul materialitatii;

- rezultatele aplicării procedurilor de audit;
- sursa și credibilitatea probelor de audit;
- experiența proprie a auditorului.

Prin urmare, auditorul trebuie să-și fundamenteze concluziile pe probe de audit, care pot fi de natură diferite sau care provin din mai multe surse, astfel încât să-i permită argumentarea solidă a opiniei de audit.

Această abordare este necesară cu atât mai mult, cu cât în activitatea entității auditate există puncte slabe sau controversate.

Credibilitatea sursei și tipul probei de audit influențează atât cantitatea necesară de probe de audit, cât și gradul de argumentare al opiniei auditorului.

De asemenea, cantitatea și tipul probelor de audit sunt determinate în mod hotărâtor de evaluarea riscurilor și constatarilor pe parcursul acțiunii de audit.

• **caracterul relevant**

Proba de audit relevantă este acea informație caracterizată prin pertinentă, în sensul că susține elocvent constatările auditului.

De aceea, încă din faza de planificare, auditorul trebuie să definească clar obiectivele auditului și să decidă asupra unei abordări adecvate.

• **caracterul rezonabil**

Proba de audit rezonabilă reprezintă informația care din punct de vedere al costului obținerii, comparat cu relevanța ei se dovedește a fi economică, eficientă și efecă.

Economicitatea probei de audit solicită auditorului realizarea obiectivelor auditului cu cel mai mic cost posibil. Aceasta se realizează prin evaluarea și alegerea, încă din etapa inițială, a celei mai potrivite abordări a auditului.

Proba de audit este eficientă atunci când metodele aplicate pentru obținerea ei au fost rentabile și este efecă, când scopurile pentru care a fost produsă susțin constatările. Auditorul trebuie să dețină probe de audit suficiente și relevante care să-și susțină constatările, în cazul în care conducerea entității auditate pune la îndoială constatările sau nu este convinsă de realitatea acestora.

6.4.4. Criterii de evaluare a probelor de audit

Cantitatea și calitatea probelor de audit depind și de criteriile de evaluare folosite de auditor.

Criteriile de evaluare reprezintă principii sau standarde pe care auditorul le aplică în evaluarea probelor de audit.

În activitatea practică auditorul poate utiliza unul sau mai multe criterii de evaluare, în funcție de specificul domeniului și obiectivele auditului, precum și de legislația care guvernează activitatea entității auditate.

De asemenea, auditorul poate stabili criterii de evaluare proprii, pe care le consideră relevante și importante (mai ales în cazul auditării calității gestiunii economico-financiare).

Spre exemplu, dacă auditorul are ca obiectiv exprimarea opiniei privind respectarea de către conducerea entității a normelor și standardelor care reglementează întocmirea și prezentarea situațiilor financiare și concomitent a opiniei privind respectarea principiilor economicității, eficienței și eficacității în domeniul achizițiilor, buna practică în domeniu recomandă ca obiectivul auditului să fie împărțit între cele două elemente stabilindu-se criterii de evaluare pentru fiecare element în parte, și criterii de evaluare comune, care să permită formularea de concluzii și recomandări asupra celor două obiective ale auditului.

Auditorul trebuie să aibă în vedere că o probă de audit poate fi utilă, în cazul aplicării unui criteriu de evaluare a unui element, dar ea poate să nu fie pertinentă, în cazul unui alt criteriu de evaluare.

Exemplu: Listele de inventar ale bunurilor unei entități furnizează probe solide privind existența stocurilor, dar nu oferă o certitudine asupra exactității evaluării lor, conform normelor legale în domeniu.

6.4.5. Nivelul de încredere al probelor de audit

Buna practică recomandă ca la determinarea nivelului de încredere a diferitelor tipuri de probe de audit, să se țină seama de circumstanțele obținerii lor, astfel:

- certitudinea sursei unei probe de audit crește atunci când ea este coroborată cu o altă sursă. Aceasta impune auditorului ca în formularea unei concluzii să se sprijine pe probe din diverse surse sau de naturi diferite;
- proba de audit obținută din surse externe independente și competente este mai credibilă, decât cea obținută din interiorul entității auditate;
- probele de audit documentare sunt mai credibile decât probele verbale;
- originalul unui document este mai credibil decât copia sa;
- proba obținută direct de auditor de la fața locului, prin tehnici ca: examinarea, observația, calculul și analiza este mai credibilă, decât cea obținută indirect;
- credibilitatea probelor furnizate din interiorul entității auditate crește în funcție de calitatea sistemului de control intern;

- probele verbale obtinute au o credibilitate mai mare daca sunt confirmate în scris.

Scopul principal al auditorului este sa formuleze concluzii coerente bazându-se pe probe de audit obtinute prin procedee diferite. Daca o proba de audit obtinuta dintr-o sursa nu concorda cu aceea obtinuta dintr-o alta sursa, auditorul trebuie sa puna în dubiu credibilitatea acelei probe, pâna la obtinerea unei informatii care va elimina acea neîncredere.

Utilizarea în bloc a probelor de audit furnizate de diverse surse permite obtinerea unui nivel de încredere mai mare decât în cazul utilizarii individuale a fiecărei probe de audit.

Tehnici de obtinere a probelor de audit

Procedurile de fond (testele detaliilor tranzactiilor) iau forma unor metode (tehnici) specifice de obtinere a probelor de audit, cum ar fi : inspectia, observarea, investigarea, confirmarea si calculul.

Inspectia consta în examinarea înregistrarilor, a documentelor sau a imobilizarilor corporale. Inspectia înregistrarilor si a documentelor furnizeaza probe de audit al caror grad de încredere difera în functie de natura si sursa lor, precum si de eficacitatea controalelor interne asupra procesarii acestora.

Observarea consta în urmarirea unui proces sau a unei proceduri realizate de catre altii, ca de exemplu, urmarirea modului în care sunt numarate articolele cu ocazia efectuării inventarului de catre personalul entitatii auditate.

Intervievarea consta în obtinerea informatiilor de la persoanele care le detin, fie din interiorul entitatii, fie din afara acesteia. Intervievarea poate lua forma unor întrebări adresate în scris tertilor sau a unor întrebări adresate verbal persoanelor din interiorul entitatii. În urma intervievarii, auditorul poate obtine informatii pe care nu le detinea anterior sau informatii care se coroboreaza cu probele de audit.

Confirmarea consta în raspunsul la o interviu pentru a corobora informatiile continute în înregistrările contabile. De exemplu, auditorul obtine confirmarea directa a sumelor de încasat prin consultarea debitorilor.

Calculul consta în verificarea acuratetei matematice a documentelor primare si a înregistrarilor contabile sau a altor calcule.

Să ne reamintim

1. Care sunt tipurile de probe în funcție de sursa acesteia?
2. Care sunt tipurile de probe în funcție de natura acesteia?
3. Care sunt cerințele probelor de audit?

6.5. Rezumat

Probele reprezintă orice informații utilizate de auditor pentru a determina dacă informațiile auditate sunt prezentate în conformitate cu criteriile prestabilite.

Din punct de vedere al sursei, probele de audit pot fi:

- obtinute de auditor;
- obtinute de terte parti;
- obtinute de la entitatea auditata.

Din punct de vedere al naturii, probele de audit pot fi:

- documentare;
- vizuale;
- verbale.

Proba de audit adecvata se refera la calitatea informatiilor obtinute, adica la caracterul lor impartial, la credibilitatea si la siguranta acesteia.

Proba de audit relevanta este acea informatie caracterizata prin pertinenta, în sensul ca sustine elocvent constatările auditului.

Proba de audit rezonabila reprezinta informatia care din punct de vedere al costului obtinerii, comparat cu relevanta ei se dovedeste a fi economica, eficienta si eficace.

Cantitatea si calitatea probelor de audit depind si de criteriile de evaluare folosite de auditor.

Criteriile de evaluare reprezinta principii sau standarde pe care auditorul le aplica în evaluarea probelor de audit.

În activitatea practica auditorul poate utiliza unul sau mai multe criterii de evaluare, în functie de specificul domeniului si obiectivele auditului, precum si de legislatia care guverneaza activitatea entitatii auditate.

6.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Probele de audit reprezintă:

- a. informatii din presa oficiala;
- b. informatii competente, relevante si rezonabile privind entitatea auditata, care sustin concluziile si credibilitatea opiniei si a raportului de audit;
- c. documente obtinute de auditor de la institutiile publice cu care se afla in relatii contractuale entitatea auditata;

- d. informatii consistente si relevante privind membrii consiliului de administratie/managerilor entitatii auditate;
- e. orice document, indiferent de relevanta acestuia, care se anexeaza obligatoriu raportului de audit.

2) Probele de audit:

- a. dovedesc faptul ca auditorii au aplicat si respectat standardele de audit;
- b. dovedesc faptul ca auditorii respecta codul etic al profesiei;
- c. reprezinta documente obtinute in mod exclusiv de la companii private;
- d. reprezinta toate documentele realizate de auditor;
- e. sunt obtinute de auditor doar de la autoritatile publice.

3) De regula, probele de audit sunt clasificate de la sigure la mai putin sigure, astfel::

- a. obtinute de la terte parti, de la entitatea auditata si de auditor;
- b. obtinute de la entitatea auditata, de auditor si de la terte parti;
- c. obtinute de la entitatea auditata, de la terte parti si de auditor;
- d. obtinute de auditor, de la terte parti si de la entitatea auditata;
- e. obtinute de auditor, de la terte parti si de la autoritati publice.

4) In functie de natura probelor, acestea sunt clasificate de la sigure la mai putin sigure, astfel:

- a. documentare, vizuale, auditive;
- b. verbale, vizuale, documentare;
- c. vizuale, documentare, verbale;
- d. documentare, verbale, vizuale;
- e. documentare, vizuale, verbale.

5) Proba de audit adecvata se refera la calitatea informatiilor obtinute, adica la caracterul lor:

- a. impartial, de credibilitate si de siguranta;
- b. privind legalitatea intocmirii documentelor;
- c. impartial si etic;
- d. confidential;
- e. secret.

6) Auditorul trebuie sa-si fundamenteze concluziile pe:

- a. documentele întocmite de entitatea auditată, în mod exclusiv;
- b. rapoartele Curții de Conturi;
- c. rapoartele întocmite de administratorii entității auditate;
- d. probele de audit;
- e. misiunile de audit desfășurate în anii anteriori.

7) Credibilitatea sursei și tipul probei de audit influențează:

- a. cantitatea necesară de probe de audit și gradul de argumentare al opiniei auditorului;
- b. doar cantitatea necesară de probe de audit;
- c. timpul de elaborare al planului de audit;
- d. opinia de audit;
- e. data raportului de audit.

8) Metodele/tehnicele de obținere a probelor de audit sunt:

- a. inspectia fiscală, observarea, recalcularea;
- b. inspectia, observarea, interviuarea, recalcularea;
- c. inspectia, observarea, interviuarea, confirmarea, calculul;
- d. observarea, interviuarea, controlul;
- e. monitorizarea, observarea, controlul, verificarea, refacerea calculelor.

6.7. Bibliografie recomandată

Ciprian ALEXANDRU (2017), Audit financiar, Suport de curs, eBiblioteca, Google Classroom
 Munteanu V. (2016), Audit financiar-contabil. Concepte, metodologie, reglementări, cazuri practice,
 Editura Universitară, București

Unitatea de învățare 7.

PROCEDURI DE FOND ȘI PROCEDURI ANALITICE

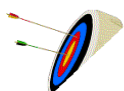
Cuprinsul unității de învățare 7:

- 7.1. Introducere
- 7.2. Obiectivele unității de învățare 7
- 7.3. Durata medie de autoinstruire
- 7.4. Conținut
- 7.5. Rezumat
- 7.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor
- 7.7. Bibliografie recomandată

7.1. Introducere

În cuprinsul acestei unități de învățare sunt prezentate cunoștințele generale referitoare la proceduri de fond și proceduri analitice.

7.2. Obiectivele unității de învățare 7

După parcurgerea unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- să înțeleagă noțiunile *procedurilor de fond și a celor analitice*;
- să delimiteze *procedurile de fond de cele analitice*;
- să indice *rolul și importanța procedurilor de fond și a celor analitice*.

7.3. Durata medie de autoinstruire

Durata medie de parcurgere a acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

7.4. Procedurile de fond

7.4.1. Noțiuni și definiții

La auditarea situațiilor financiare auditorii vor efectua întotdeauna proceduri de fond.

Procedurile de fond sunt acele proceduri de audit aplicate pentru obținerea de probe de audit care să ateste că situațiile financiare nu conțin informații eronate materiale (semnificative).

Prin contrast cu testele de control, al căror scop este să verifice controalele interne ale entității auditate, pentru a evalua în ce măsură se pot baza pe rezultatele acestora, procedurile de fond constituie verificări directe ale operațiunilor/tranzacțiilor și ale informațiilor contabile.

Prin procedurile de fond se verifică, de asemenea, dacă operațiunile din situațiile financiare sunt în conformitate cu legislația și reglementările în vigoare.

Scopul procedurilor de fond este acela de a reduce riscul de nedetectare la minim, pentru a determina un nivel acceptabil al riscului de audit.

În practică se întâlnesc două tipuri de proceduri de fond:

- a) Teste ale detaliilor tranzacțiilor și soldurilor conturilor;
- b) Proceduri analitice.

7.4.2. Testele detaliilor tranzacțiilor și soldurilor conturilor

Această categorie de teste constă în aplicarea unor proceduri de audit, cum ar fi: inspectia documentelor și a activelor, observația asupra proceselor și procedurilor, controlul calculelor, investigarea și confirmarea.

Testele detaliilor tranzacțiilor și soldurilor conturilor constituie verificarea esanțioanelor extrase din tranzacțiile sau soldurile conturilor.

Testarea detaliilor tranzacțiilor

Prin testarea detaliilor tranzacțiilor, obiectivul auditorului este de a obține probe de audit, pentru a formula concluzii privind caracterul real, exact și complet al acestora.

Caracterul real (autentic)

Testele cu privire la realitatea (autenticitatea) tranzacțiilor sunt efectuate pentru a pune în evidență realizarea efectivă a acestora. Auditorul verifică dacă operațiunile înregistrate în evidențele financiar – contabile au la bază documente justificative întocmite în conformitate cu prevederile legale.

Exemplu 1: În domeniul prestarilor de servicii privind transporturile se pot întâlni situații în care acestea au fost efectuate sau au fost înregistrate ca prestări, care ulterior s-au dovedit ca nu au fost efectuate.

Exemplu 2: De asemenea, autenticitatea documentelor poate fi verificată urmărind dacă soldurile conturilor analitice corespund cu rezultatele inventarierilor.

Caracterul exact

Verificarea exactității tranzacțiilor presupune refacerea calculelor tranzacțiilor selectate, confruntarea acestora cu datele înscrise în documentele justificative și compararea lor cu înregistrările din evidența financiar-contabilă.

Un al doilea obiectiv al testării exactității se referă la înregistrarea în evidența contabilă a tranzacțiilor, conform planului de conturi general aplicabil.

Caracterul complet

Prin testarea tranzacțiilor privind caracterul complet al acestora, auditorul verifică operațiunile economice începând cu documentele primare, până la înregistrarea lor în evidențele financiar-contabile.

Exemplu: observarea bunurilor recepționate, verificarea facilităților folosite la primirea și depozitarea bunurilor, interviuarea personalului și furnizorilor externi, verificarea aprobării documentelor și urmărirea realizării unui control intern complet, de la efectuarea tranzacțiilor până la înregistrarea acestora în registrele contabile. Auditorul poate avea încredere în caracterul complet al înregistrării tranzacțiilor, numai dacă comenzile, documentele de recepție și certificatele de garanție sunt îndosariate și periodic înregistrate de către o persoană neimplicată în procesul de aprovizionare și dacă departamentului de contabilitate îi sunt transmise copii după comandă și documentele de recepție, pentru a fi atasate la facturi.

Testarea soldurilor conturilor

Constituite în fapt verificarea balanțelor sintetice și balanțelor analitice ale conturilor, bilanțurilor contabile, contului anual de execuție bugetară, precum și a contului de profit și pierdere.

Chiar dacă după testarea tranzacțiilor se vor obține probe de audit privind credibilitatea înregistrărilor contabile, auditorul trebuie să efectueze și proceduri de fond asupra soldurilor conturilor, pentru a susține concluziile din raportul de audit. De menționat că, exactitatea soldurilor este esențială în prezentarea corectă a situațiilor financiare, iar verificarea balanțelor sintetice și analitice este necesară în detectarea erorilor existente.

Când se efectuează verificarea balanțelor sintetice și analitice, auditorul trebuie să țină cont de asertiunile conducerii prezentate în situațiile financiare cu privire la existența proprietății (drepturi și obligații), exhaustivitatea, integralitatea, evaluarea, prezentarea și aducerea la cunoștință a soldurilor relevante.

Obiectivele specifice auditului stabilite pentru testarea soldurilor conturilor au o legătură directă cu strângerea probelor privind verificarea asertiunilor conducerii.

Întrucât procedurile de audit folosite în testarea detaliată a soldurilor conturilor sunt proiectate să îndeplinească aceste obiective și să testeze asertiunile conducerii, auditorul poate stabili sursele de obținere a probelor de audit și care sunt cele mai bune proceduri de colectare a acestora.

7.4.3. Procedurile analitice

Procedurile analitice completează testele de fond ale detaliilor tranzacțiilor și soldurile conturilor. Când decide să efectueze proceduri analitice, auditorul trebuie să ia în considerare următorii factori:

- disponibilitatea informațiilor pe baza cărora se efectuează proceduri analitice;
- credibilitatea informațiilor disponibile;
- relevanța informațiilor disponibile;
- sursele informațiilor disponibile.

Acestea sunt proceduri care utilizează comparații ale indicatorilor sintetici și alte tehnici similare pentru a evalua caracterul rezonabil al informațiilor contabile și a identifica potențiale zone de risc.

Procedurile analitice orientează auditorul către posibile erori materiale (semnificative) în informațiile contabile. Deviațiile mari față de evoluția obișnuită a cifrelor nu sunt însă suficiente, pentru a indica un risc de audit ridicat. Ca urmare, acestea trebuie combinate cu teste ale detaliilor tranzacțiilor și soldurilor conturilor.

Aplicarea procedurilor analitice se bazează pe prezumția că există relații între date și că aceste relații vor continua să existe.

De menționat că, auditorii trebuie să aibă în vedere atingerea unui nivel de asigurare rezonabil prin utilizarea unei combinații de teste de control și proceduri de fond, în vederea obținerii unor probe de audit relevante, pe baza cărora să stabilească concluziile auditului.

Setul de proceduri de fond stabilit de auditori constituie în fapt partea cea mai importantă a programului de audit.

Auditorii trebuie sa atinga un nivel de asigurare rezonabil în cel mai eficient mod posibil. În acest scop, auditorii trebuie sa utilizeze o combinatie de teste de control si proceduri de fond pentru a obtine probe de audit relevante pe baza carora sa stabileasca concluziile auditului.

Lista procedurilor stabilite de auditori pentru efectuarea auditului constituie în fapt programul de audit.

Etapă de executie a auditului consta în aplicarea procedurilor cuprinse în programul de audit.

Efectuarea procedurilor analitice

În termeni generali, procedurile analitice pot fi descrise ca fiind procesul de analiza a cifrelor, pentru a stabili corespondenta acestora cu nivelul de cunostinte detinute de catre auditor privind entitatea auditata si functionarea acesteia.

Acest termen este asociat tehnicilor folosite de auditor pentru a studia legaturile dintre informatiile obtinute (financiare si non-financiare) si pentru a testa veridicitatea acestora.

Folosirea procedurilor analitice se bazeaza pe presupunerea ca exista legaturi între diferitele pozitii ale conturilor de executie anuale si între pozitiiile din conturile de executie anuale si alte informatii non-financiare.

Aceasta presupune, de asemenea, ca aceste legaturi sunt de asteptat sa continue, sau ca auditorul va fi în masura sa detecteze orice schimbare în cadrul lor.

Tehnicile specifice utilizate ca proceduri analitice includ:

- studierea schimbarilor ce intervin într-o balanta sintetica si analitica data, a elementelor din perioade contabile anterioare celei de raportare, care fac posibila verificarea veridicitatii unei cifre din anul curent;
- compararea unor informatii financiare cu rezultatele anticipate (de exemplu bugete aprobate sau previzionari);
- studierea legaturilor dintre soldurile conturilor de-a lungul unei perioade date;
- calcule simple sau serii de calcule care duc la estimarea valorilor unei balante sintetice sau analitice sau ale unui post de activ sau pasiv din cadrul bilantului contabil;
- studiul legaturilor dintre informatiile financiare si cele non-financiare, care pot confirma cunostintele pe care auditorul le-a dobândit deja, sau îi pot atrage atentia asupra unor cifre neobisnuite sau neprevazute, referitoare la operatiuni subordonate.

În fiecare dintre cazuri exista un element contabil care trebuie sa fie auditat. Esenta unei proceduri analitice consta în folosirea unei informatii aditionale pentru a stabili o valoare „de asteptat” pentru acel element contabil. Stabilirea acestei valori trebuie sa fie fundamentata pe un criteriu de aproximare, iar diferitele modalitati de actiune vor fi elaborate în concordanta cu gradul de îndeplinire

a acestui criteriu. Gradul de obligativitate cu care acesti pasi sunt executati depinde de scopul propus al procedurii analitice executate si este, în mare masura, o problema care tine de rationamentele auditorilor.

Masura în care auditorii pot utiliza procedurile analitice depinde de un anumit numar de factori, dintre care exemplificam:

- specificul activitatilor entitatii auditate;
- masura în care soldurile contabile si operatiunile pot fi previzionate cu un grad rezonabil de exactitate;
- cunostintele despre entitate acumulate în cursul auditarilor precedente;
- informatiile disponibile, atât financiare cât si non-financiare;
- nivelul de încredere în informatiile disponibile;
- compatibilitatea si independenta informatiilor provenind din surse diferite.

Procedurile analitice utilizate în faza de planificare a auditului

Auditorii pot folosi, în faza de planificare a auditului, proceduri analitice, în scopul:

- îmbunatatirii cunoasterii activitatilor entitatii auditate;
- identificarii domeniilor care prezinta un risc de audit potential;
- identificarii tuturor operatiunilor sau soldurilor conturilor importante care prezinta anomalii sau valori neobisnuite;
- determinarii naturii, graficului de utilizare si întinderii procedurilor de fond ce urmeaza a fi folosite în desfasurarea auditului;

Cunostintele pe care auditorii le pot obtine prin proceduri analitice pot fi utilizate pentru sustinerea procedurilor planificate si a elaborarii unui mod de abordare a examinarii soldurilor conturilor specifice. Pe masura ce procedurile analitice utilizate în aceasta faza scot în evidenta diferente importante fata de previziunile auditorilor, acestia vor stabili proceduri specifice care sa permita dezvaluirea cauzelor acestor fluctuatii.

În mod obisnuit, în faza de planificare, auditorii examineaza informatii provenind din urmatoarele surse:

- situatiile financiare ale exercitiilor anterioare;
- rapoarte externe pertinente, cum ar fi rapoartele de performanta sau rapoarte statistice;
- situatiile financiare periodice, rapoartele si alte analize provenind de la conducerea entitatii si care ofera o comparatie a rezultatelor exercitiului în curs cu cele ale exercitiilor precedente si cu bugetele si previziunile exercitiului în curs;

- informatiile furnizate de indicatorii rezultatelor obtinute de entiate prin raportare la obiectivele de performanta.

Cel mai adesea, auditorii ar trebui sa fie în masura sa obtina esentialul din informatiile provenite de la conducerea entitatii.

Masura în care auditorii vor utiliza procedurile analitice în faza de planificare a auditului depinde atât de specificul entitatii si de complexitatea activitatilor acesteia, cât si de existenta surselor de informare.

Procedurile analitice utilizate de auditor în procesul de planificare al auditului constau în examinarea:

- soldurilor conturilor si a categoriilor de operatiuni importante evidentiata în situatiile financiare;
- bugetelor de venituri si cheltuieli aprobate ale entitatii;
- previziunilor rezultate pe baza interviurilor cu serviciul financiar si serviciile operationale;
- statisticilor si altor informatii legate de activitatea entitatii, precum si rezultatele obtinute prin raportarea acestora la bugetul aprobat si la obiectivele de performanta pe care entitatea si le-a propus.

Aceste proceduri ajuta auditorul sa identifice modificarile intervenite în activitatile si operatiunile entitatii care pot afecta situatiile financiare. Ele trebuie, în acelasi timp, sa atraga atentia auditorului asupra aspectelor specifice care necesita o examinare deosebita.

Auditorul trebuie sa evalueze procedurile de stabilire a bugetului entitatii, înainte de a se încrede în ele. El trebuie, mai ales, sa ia în considerare presiunile ce pot fi exercitate asupra anumitor servicii pentru respectarea bugetului aprobat si riscul ca rezultatele sa fie manipulate (de exemplu prin deducerea într-o maniera eronata a cheltuielilor între diferite linii bugetare, pentru a face în asa fel ca acestea sa nu fie depasite).

Exista si alte proceduri analitice pe care auditorul le poate aplica în faza de planificare, spre exemplu: stabilirea de profiluri si analiza indicilor. Stabilirea de profiluri consta în desenarea curbei rezultatelor, plecând de la balanta sintetica lunara, pentru a identifica operatiunile anormale si fluctuatiile neasteptate, care necesita o explicatie. Analiza indicilor poate, în egala masura, sa evidentieze tendinte nelinistitoare. Cu titlu de exemplu, putem cita urmatoarele proceduri :

- stabilirea procentajului de plati efectuate prin raportarea la totalul proiectelor autorizate la plata, pentru a verifica nivelul de executie a bugetului Programului (analiza indicilor);
- compararea platilor efective pentru fiecare trimestru, cu cifrele din conturile de executie (stabilirea de profiluri – specifica auditarii fondurilor Uniunii Europene).

Procedurile analitice utilizate ca proceduri de fond

Atunci când se folosesc proceduri analitice în vederea obținerii de probe de audit, auditorul trebuie să țină cont de obiectivul de audit pentru care aceste proceduri sunt aplicate, de natura soldurilor conturilor și operațiunilor contabile auditate și de calitatea informațiilor disponibile.

Auditorul trebuie să țină cont de faptul că procedurile analitice prezintă un grad ridicat de încredere într-un mediu de control intern puternic (caracterizat prin eficacitatea controalelor interne și calitatea informațiilor externe).

Procedurile analitice nu oferă, în mod normal, decât dovezi cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor sau la dreptul de proprietate al activelor și pasivelor incluse în bilanț; ele au însă – în aceeași măsură – șansa de a fi eficace pentru furnizarea de probe de audit cu privire la caracterul exhaustiv și la dimensiunea cifrelor contabile.

Sunt acceptate ca surse de probe de audit pentru efectuarea testelor de control, testele care presupun previzionarea unei sume susceptibile de a fi folosită în vederea unei comparații prin raportarea la un sold contabil real. Gama de teste de previzionare se poate întinde de la un simplu calcul al soldului unui cont, la o analiză complexă de regresie. În momentul efectuării unui test de previzionare, în vederea obținerii de probe de audit, auditorul va trebui să:

- determine diferența maximă acceptabilă prin fixarea unui nivel de precizie acceptabil;
- înțeleagă relația dintre soldul contabil și variabilele utilizate în previzionare;
- confirme fiabilitatea informațiilor utilizate;
- calculeze suma prevăzută;
- identifice toate diferențele semnificative între soldul contului și suma previzionată;
- examineze toate diferențele și să obțină probe de audit;
- evalueze rezultatele.

Acestea constituie etape care trebuie parcurse luând în considerare următoarele aspecte:

Fixarea unui nivel de precizie

Auditorul trebuie să fixeze un nivel de precizie pentru procedurile analitice. Aceasta precizie este diferența maximă între previziunile auditorului și suma care figurează în conturi, diferența care rămâne acceptabilă pentru necesitățile testului. Câmpul în care se poate situa soldul contului se numește zonă de asemanare.

Auditorul trebuie să definească o diferență tolerabilă (și prin aceasta, zonă de asemanare) pentru o procedură analitică înainte de a stabili o previziune cu privire la soldul contului. Diferența tolerabilă reprezintă punctul de referință în raport cu care rezultatele procedurilor analitice trebuie să fie evaluate. Metoda de calcul a acestei diferențe tolerabile ia în considerare importanța soldului contului auditat. Cu cât importanța acestuia este mai ridicată, cu atât diferența tolerabilă trebuie să fie mai mică, ca procent față de cifra verificată.

Întelegerea relatiei

Întelegerea de către auditor a relației între soldul contului previzionat și alte variabile este elementul decisiv pentru eficiența procedurilor analitice. Relația poate fi înțeleasă luând în considerare următoarele caracteristici:

- plauzibilitate – Auditorul trebuie să se asigure că relația prezumată este plauzibilă. De exemplu, este rezonabil să se presupună că există o relație între numărul de angajați și costul total al remunerațiilor.

Dimpotriva, nu este rezonabil să se presupună o relație între numărul de angajați și celelalte costuri de funcționare;

- pertinentă – O anumită variabilă poate fi supusă mai multor influențe. Auditorul trebuie să se asigure că toate aceste influențe, sau cel puțin cele principale, sunt integrate într-un model utilizat pentru previziune. Un simplu calcul al costurilor remunerațiilor, bazat pe cifrele auditate în exercitiile precedente și modificarea numărului de angajați, precum și creșterile medii ale salariilor nu vor fi relevante, atâta vreme cât au avut loc schimbări importante în repartizarea angajaților în funcție de nivelurile de salarizare, de la un exercitiu la altul;

- coerentă – Auditorul nu poate pleca de la principiul perenității relațiilor observate în trecut. Astfel, relațiile între soldurile conturilor care au fost relativ stabile în timpul exercitiilor precedente se pot modifica în urma unor schimbări la nivelul activităților. Auditorul trebuie să examineze posibilitatea de modificare a relațiilor, pentru a pune la punct procedurile analitice;

- frecvența măsurilor – Cu cât sunt mai frecvente măsurile asupra unui ansamblu de variabile cu atât crește calitatea informațiilor cu privire la relația dintre variabile;

- independența surselor de date – Probele de audit provenite din procedurile analitice sunt foarte limitate, dacă sunt comparate două variabile, provenind amândouă din aceeași sursă. Procedura este eficientă doar dacă sunt utilizate informații obținute din surse diferite.

Fiabilitatea informațiilor utilizate

Înainte de a acorda încredere rezultatelor procedurilor analitice utilizate, auditorul trebuie să obțină probe pertinente și rezonabile asupra fiabilității informațiilor utilizate. El trebuie să stabilească dacă:

- informația a fost verificată în cadrul procedurilor de control;
- informația a fost generată în afara serviciului financiar - contabil (de exemplu, de o sursă externă);
- sistemul utilizat pentru generarea informației a fost supus unor controale interne eficiente.

Identificarea diferențelor semnificative

Diferenta dintre suma prevazuta si suma contabilizata este semnificativa daca depaseste diferenta acceptabila (altfel spus, previziunea se situeaza în afara limitelor zonei de asemanare). O diferenta inferioara celei acceptabile poate fi semnificativa daca se aplica una din urmatoarele conditii:

- diferenta este inferioara diferentei acceptabile (de maniera exclusiv marginala);
- diferenta poate schimba un excedent în deficit, si viceversa;
- diferenta poate antrena o depasire a creditelor alocate prin buget;
- diferenta este importanta daca performanta se masoara prin raportare la un anumit obiectiv.

Analiza diferentelor si obtinerea probelor de audit

Pe masura ce procedurile analitice pun în evidenta diferente semnificative între sumele prevazute si cele contabilizate, este esential ca auditorul sa identifice cauzele acestora si sa analizeze explicatiile obtinute. Toate aceste explicatii vor fi documentate si sustinute de probele de audit. Este important sa nu se acorde nici o încredere procedurilor analitice, daca diferentele importante nu pot fi justificate prin explicatii credibile si probe de audit.

Auditorul trebuie sa fie constient de faptul ca diferentele importante pot apare din urmatoarele motive:

- erori la nivelul sumei contabilizate;
- simplificari sau erori în supozitiile auditorului;
- variabile importante neintegrate în modelul de previziune.

Auditorul trebuie întotdeauna sa analizeze în ce masura sunt explicate diferentele semnificative prin erori la nivelul supozitiilor sau al variabilelor pe care se fundamenteaza previziunea.

Daca auditorul identifica erori sau omisiuni la nivelul modelului de previziune, poate considera necesar sa revizuiasca acest model.

În activitatea de cercetare a cauzelor diferentelor semnificative puse în evidenta de procedurile analitice, auditorul trebuie sa solicite explicatii conducerii entitatii auditate, explicatii ce trebuie sa fie cuantificate si documentate. Auditorul trebuie sa faca în asa fel încât toate diferentele între sumele previzionate si cele reflectate în evidenta contabila sa faca obiectul unor investigatii si sa fie explicate.

Auditorul utilizeaza rationamentul profesional pentru a decide daca explicatiile conducerii sunt acceptabile ca probe, ce probe de audit sunt necesare si de la cine se pot obtine. Auditorul trebuie, în egala masura, sa se asigure ca explicatiile si probele de audit obtinute sunt rezonabile si suficiente, în functie de cunostintele pe care le-a obtinut referitoare la entitatea auditata.

Evaluarea rezultatelor

Daca diferenta nu poate fi explicata sau confirmata de o maniera satisfacatoare, auditorul trebuie în mod normal sa efectueze verificari prin sondaje asupra operatiunilor, pentru a obtine asigurarea necesara. Un astfel de caz poate indica prezenta unei erori semnificative în soldul unui cont sau al unei categorii de operatiuni.

Tipuri de proceduri analitice

Exista trei mari categorii de proceduri analitice: “analiza tendintelor”, ” analiza indicilor” si “analiza predictiva”.

“Analiza tendintelor”

Reprezinta analiza schimbarilor intervenite în pozitia unui cont sau a unei linii a situatiilor financiare date, în cursul exercitiilor financiare luate în considerare. Este posibil sa se utilizeze, în stadiul programarii sau în cel al verificarii finale, o abordare de diagnostic, prin care auditorul face o simpla comparare a valorii constatate pentru anul în curs cu tendinta anterioara, în scopul de a determina daca acesta valoare se diferentiaza, ca manifestare a tendintei.

În vederea confirmarii poate fi utilizata o abordare predictiva, auditorul cautând astfel sa previzioneze, bazându-se pe tendinta, o valoare pentru anul în curs.

Exista un anumit numar de tehnici de analiza a tendintelor, dupa cum urmeaza:

- metode grafice;
- comparatii de la un exercitiu la altul;
- mijloace de ponderare;
- mijloace mobile;
- analiza cronologica;
- tehnici cu variabile multiple, cum ar fi analiza de regresie.

Metodele grafice si analizele de la un exercitiu la altul sunt convenabile mai ales pentru stadiile de pregatire si de verificare finala a actiunii de audit.

“Analiza indicilor”

Este metoda care consta în compararea relatiilor pertinente între cifrele din situatiile financiare.

Aceasta metoda are ca rezultat izolarea relatiilor normale sau stabile (pe o anumita perioada) care exista între soldurile conturilor. Analiza indicilor se dovedeste utila în special daca acestia pot fi calculati pentru un numar suficient de ani care sa permita astfel reperarea si evaluarea corecta a tendintelor.

Metodele de analiza a indicilor cele mai frecvent utilizate sunt urmatoarele:

- indexarea la o baza comuna si
- analiza indicilor financiari.

Indexarea la o baza comuna consta în compararea posturilor de intrari si de iesiri cu totalul posturilor de intrari, sau a posturilor din bilant cu totalul activelor. Spre exemplu: compararea dobânzilor percepute sau varsate cu împrumuturile. Aceasta metoda este utila în special, daca se doreste compararea de la un exercitiu la altul a conturilor de încasari si de cheltuieli la total încasari.

Analiza indicilor financiari consta în compararea soldurilor conturilor din situatiile financiare, în scopul de a sesiza corelatiile existente între aceste solduri si de a contribui la identificarea schimbarilor intervenite în aceste corelatii într-o anumita perioada. Cercetarea relatiilor existente între soldurile conturilor poate ajuta auditorii sa înțeleaga informatiile continute în situatiile financiare.

Auditorul poate utiliza o gama larga de indici, în functie de natura entitatii auditate si de situatiile ei financiare. Marja beneficiului brut (rezultat raportat la vânzari), rotatia stocurilor (costul vanzarilor raportat la valoarea stocurilor) si întârzierea medie de recuperare a creantelor (creante raportate la totalul vânzarilor pe credit) constituie trei indici importanti examinati în mod obisnuit într-o societate comerciala. Anumiti indici financiari care constau în masurarea activelor pe termen scurt ai unei entitati, raportata la pasivele pe termen scurt ale aceleasi entitati pot constitui o masura utila a capacitatii sale de acoperire a obligatiilor pe termen scurt si pot atrage atentia asupra problemelor de lichiditate.

Analiza indicilor poate fi o tehnica eficienta daca sunt îndeplinite urmatoarele conditii:

- indicii care se compara sunt calculati folosind aceeasi metodologie;
- cifrele diferitelor operatiuni sau ale diferitelor solduri care intra în componenta indicilor ce se compara, sunt calculate folosind aceleasi practici contabile;
- indicele se presupune a fi relativ stabil de la un exercitiu la altul.

“Analiza predictiva”

Reprezinta o procedura analitica care, utilizeaza calcule sau serii de calcule ce permit, prin utilizarea unor informatii financiare si de exploatare pertinente, elaborarea unei previziuni de valoare, fundamentata pe înțelegerea relatiilor plauzibile existente.

Analiza predictiva este în mod obisnuit procedura analitica cea mai eficienta. Cu toate acestea, eficienta ei depinde de urmatorii factori:

- caracterul plauzibil al relatiilor identificate;
- luarea în considerare a unor indicatori previzionali pertinenti;
- omiterea indicatorilor previzionali non-pertinenti;

- utilizarea unor informatii de exploatare non-financiare pertinente, alaturi de informatii externe sau de informatii financiare pertinente.

Auditorul poate folosi tehnici simple de modelare sau metode statistice mai complexe pentru a elabora o previziune, în functie de natura si calitatea informatiilor disponibile.

Exista avantaje semnificative pentru folosirea procedurilor analitice în faza de planificare a actiunii de audit, ca sursa de asigurare concreta si ca parte a verificarii finale a situatiilor financiare.

Utilizarea procedurilor analitice în faza de programare a actiunii de audit ajuta auditorul sa determine propria abordare, prin identificarea problemelor semnificative ce trebuie sa fie luate în considerare în timpul auditului, cum ar fi: sumele cu valori semnificative, cresteri sau descresteri în conturile bilantiere si schimbari în relatiile dintre datele din situatiile financiare. În aceasta faza, procedurile analitice ajuta auditorul pentru directionarea atentiei acestuia catre zonele cu risc potential.

Procedurile analitice sunt eficiente daca se bazeaza pe o buna cunoastere a activitatii entitatii.

Ele sunt deseori capabile sa puna la dispozitie probe de audit concrete într-o maniera mai eficienta decât o fac testele de detaliu. Exista anumite situatii (cum ar fi auditarea prezumtiei de exhaustivitate) în care testele de detaliu sunt incapabile sa ofere asigurarea necesara, dar în care procedurile analitice pot fi eficiente.

Mai mult, utilizarea procedurilor analitice dau posibilitatea auditorului sa ofere entitatii auditate recomandari asupra activitatii acestuia, iar informatiile obtinute pot fi utile si în planificarea auditarilor pentru anii urmatori.

Utilizarea procedurilor analitice în faza de raportare ofera auditorului posibilitatea de a constata daca situatiile financiare corespund cunostintelor obtinute despre activitatea entitatii auditate.

Procedurile analitice includ consideratii din compararea informatiilor financiare ale entitatii, cum ar fi:

- informatii comparabile din perioadele precedente;
- rezultate anticipate ale entitatii, din bugetele aprobate si previzionari;
- estimari predictive pregatite de catre auditori, cum ar fi cele referitoare la deprecierea costurilor pentru anul în curs;
- informatii din domenii economice similare

Procedurile analitice includ, de asemenea luarea în considerare a urmatoarelor relatii:

- între elemente ale informatiilor financiare care sunt de asteptat sa se conformeze unui model previzionat, bazat pe experienta entitatii;
- între informatiile financiare si informatii non-financiare relevante.

Pentru aplicarea procedurilor de mai sus pot fi folosite diferite metode care variaza de la simple comparatii la analize complexe si care folosesc tehnici statistice avansate. Procedurile analitice pot fi aplicate situatiilor financiare consolidate ale entitatii, situatiilor financiare ale componentelor (divizii sau filiale) si elementelor individuale ale informatiilor financiare. Alegerea de catre auditori a procedurilor analitice, metodelor si nivelului de aplicare al acestora constituie o problema de rationament profesional.

Auditorul poate considera ca este necesar sa efectueze mai multe proceduri analitice, pentru a colecta probe de audit necesare, în cadrul fiecărei etape a auditului. De exemplu, în faza de planificare, o cifra de cheltuieli poate fi subiectul unei comparari separate cu prevederile bugetului aprobat si cu cifrele anilor anteriori.

În scopul pregătirii sau planificării activității de audit este suficient sa se foloseasca o procedura analitica comparativa. În situatiile în care se urmareste obtinerea unei asigurari concrete, în care sistemul de control intern a fost testat si a fost stabilit ca eficient, o procedura analitica comparativa poate sa ofere un nivel acceptabil de probe de audit. În cadrul unui sistem contabil de dimensiuni mici, o procedura analitica comparativa poate oferi siguranta necesara, chiar si în absenta unei testari a sistemului de control.

Pe de alta parte, acolo unde procedura analitica reprezinta sursa principala de obtinere a probelor de audit concrete, este necesara utilizarea unei proceduri analitice de modelare.

Alaturat sunt prezentate schematic circumstantele în care utilizarea celor doua tipuri de proceduri analitice (comparative si de modelare) au sanse sa ofere o asigurare concreta pentru auditori.

Este de remarcat faptul ca, în mod normal, procedurile analitice nu sunt utilizate ca unic suport pentru obtinerea sigurantei în audit; este preferabil ca auditorul sa obtina, în paralel, o siguranta concreta asupra functionarii controlului intern, sau sa fie în masura sa ia în considerare un risc foarte scazut de eroare semnificativa.

Să ne reamintim

-
1. Definiți procedurile de fond.
 2. Ce reprezintă testele detaliilor tranzacțiilor și soldurilor conturilor?
 3. Care este scopul procedurilor analitice?

7.5. Rezumat

Procedurile de fond sunt acele proceduri de audit aplicate pentru obtinerea de probe de audit care sa ateste ca situatiile financiare nu contin informatii eronate materiale (semnificative).

Prin procedurile de fond se verifica, de asemenea, daca operatiunile din situatiile financiare sunt în conformitate cu legislatia si reglementarile în vigoare.

Testele detaliilor tranzactiilor si soldurilor conturilor constituite verificarea esantioanelor extrase din tranzactiile sau soldurile conturilor.

Prin testarea detaliilor tranzactiilor, obiectivul auditorului este de a obtine probe de audit, pentru a formula concluzii privind caracterul real, exact si complet al acestora.

Procedurile analitice completeaza testele de fond ale detaliilor tranzactiilor si soldurile conturilor.

Procedurile analitice orienteaza auditorul catre posibile erori materiale (semnificative) în informatiile contabile. Deviatii mari fata de evolutia obisnuita a cifrelor nu sunt însa suficiente, pentru a indica un risc de audit ridicat. Ca urmare, acestea trebuie combinate cu teste ale detaliilor tranzactiilor si soldurilor conturilor.

Exista trei mari categorii de proceduri analitice: “analiza tendintelor”, “analiza indicilor” si “analiza predictiva”.

7.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Prin testarea detaliilor tranzactiilor, obiectivul auditorului este de a obtine probe de audit, pentru a formula concluzii privind caracterul:

- a. moral al acestora;
- b. legal si etic al tranzactiilor;
- c. real si legal al acestora;
- d. real, exact si complet al acestora;
- e. legal, exact si complet al documentelor.

2) Cand decide sa efectueze proceduri analitice, auditorul trebuie sa ia in considerare urmatorii factori privind informatiile:

- a. disponibilitatea, legalitatea, sursele;
- b. disponibilitatea, legalitatea, relevanta, sursele;

- c. disponibilitatea, credibilitatea, relevanta, sursele;
- d. cantitatea, disponibilitatea;
- e. creatorii si furnizorii acestora.

7.7. Bibliografie recomandată

Ciprian ALEXANDRU (2017), Audit financiar, Suport de curs, eBiblioteca, Google Classroom

Munteanu V. (2016), Audit financiar-contabil. Concepte, metodologie, reglementări, cazuri practice, Editura Universitară, București

Unitatea de învățare 8.

OPINIA DE AUDIT

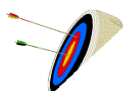
Cuprinsul unității de învățare 8:

- 8.1. Introducere
- 8.2. Obiectivele unității de învățare 8
- 8.3. Durata medie de autoinstruire
- 8.4. Conținut
- 8.5. Rezumat
- 8.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor
- 8.7. Bibliografie recomandată

8.1. Introducere

În cuprinsul acestei unități de învățare sunt prezentate cunoștințele generale referitoare la tipurile opiniei de audit.

8.2. Obiectivele unității de învățare 8

După parcurgerea unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- *să înțeleagă noțiunile, esența și caracteristicile opiniilor de audit;*
- *să delimiteze opiniile de audit;*
- *să indice rolul și importanța opiniilor de audit pentru beneficiarii auditului.*

8.3. Durata medie de autoinstruire

Durata medie de parcurgere a acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

8.4. Conținut

8.4.1. Noțiuni și definiții

Opinia de audit trebuie să stabilească dacă situațiile financiare oferă o imagine fidelă, sunt întocmite sub toate aspectele semnificative în conformitate cu reglementările în vigoare. Conform standardelor internaționale, opinia auditorului este prezentată în format standard. Termenii folosiți pentru exprimarea opiniei auditorului sunt: „oferă o imagine fidelă” sau „prezintă în mod corect, sub toate aspectele semnificative”.

Auditorii își vor exprima opinia, bazată pe probe de audit, cu privire la:

- existența de erori materiale în situațiile financiare auditate;
- respectarea standardelor contabile de raportare financiară;
- respectarea legalității și regularității tranzacțiilor/operatiunilor financiare.

Conform standardelor internaționale, opinia auditorului este prezentată în format standard.

Opinia are în vedere situațiile financiare în ansamblul lor, ceea ce conduce la evitarea unei detalieri excesive. Opinia oferă utilizatorului raportului o apreciere de ansamblu asupra domeniului auditat.

8.4.2. Tipurile de opinie

Termenii utilizați depind de cadrul juridic specific domeniului auditat, dar conținutul opiniei va trebui să indice, fără ambiguitate, dacă sunt sau nu rezerve.

Principalele tipuri de opinie:

- opinie necalificată/favorabilă/fără rezerve;
- opinie necalificată cu paragraf explicativ/favorabilă cu paragraf explicativ;
- opinie calificată/opinie cu rezerve;
- opinia adversă;
- refuzul de a formula o opinie.

Opinia necalificată/favorabilă/fără rezerve

Auditorul emite o opinie necalificată când pe baza probelor obținute a ajuns la concluzia că:

- a) situațiile financiare au fost întocmite cu respectarea principiilor și politicilor contabile aplicabile;
- b) operațiunile financiare respectă prevederile legale și reglementările în vigoare;

- c) situatiile financiare reflecta cu fidelitate pozitia financiara a entitatii auditate;
- d) toate informatiile de importanta semnificativa cu privire la situatiile financiare sunt corect mentionate.

În aceasta situatie, auditorii vor propune în raportul de audit acordarea descarcarii de gestiune fie acordarea certificatului de conformitate.

Opinia necalificata cu paragraf explicativ/favorabila cu paragraf explicativ

În anumite circumstante, auditorii pot considera ca utilizatorul raportului nu poate obtine o înțelegere corespunzatoare asupra situatiilor financiare fara a i se atrage atentia asupra unor aspecte neobisnuite sau importante care însa, nu afecteaza opinia de audit. Conform unui principiu general, auditorul care exprima o opinie fara rezerve nu trebuie sa faca referire la anumite aspecte din situatiile financiare, deoarece acest lucru ar putea genera confuzie si s-ar putea interpreta ca o rezerva. Pentru a evita o astfel de interpretare aspectele considerate importante din punctul de vedere al înțelegerii pozitiei financiare a entitatii, se vor prezenta într-un paragraf distinct intitulat „paragraf explicativ”.

Un auditor poate sa nu fie în masura sa exprime o opinie necalificata sau fara rezerve când exista una din urmatoarele circumstante si când, dupa parerea auditorului, efectele lor asupra situatiilor financiare au sau pot avea o importanta semnificativa dupa cum urmeaza:

- a) aria de cuprindere a auditului a fost limitata;
- b) auditorul apreciaza ca situatiile financiare sunt incomplete sau induc în eroare sau exista abateri nejustificate de la principiile si politicile contabile aplicabile;
- c) exista suspiciuni ca situatiile financiare nu ofera o imagine fidela, clara si completa.

Opinia calificata/opinia cu rezerve

Când auditorul are îndoieli sau nu este de acord cu unul sau mai multe elemente ale situatiilor financiare care sunt materiale (au importanta semnificativa) dar nu sunt fundamentale pentru buna înțelegere a situatiilor financiare, acesta exprima o opinie calificata sau o opinie cu rezerve. Opinia se exprima în termeni care indica un rezultat satisfactor al auditului, specificând clar si concis, elementele cu care auditorul nu este de acord sau pe care le considera îndoielnice si care l-au determinat sa exprime rezerve în opinia sa.

Opinia adversa

Când auditorul nu poate exprima o opinie asupra ansamblului situatiilor financiare din cauza dezacordului profund care-l împiedica sa formuleze o opinie cu rezerve, acesta refuza exprimarea

unei opinii asupra situatiilor financiare. Declaratia auditorului va exprima ca situatiile financiare nu sunt corect întocmite si va specifica clar si fara echivoc toate elementele de dezacord.

Refuzul de a formula o opinie

Acest tip de opinie este utilizat când auditorul se afla în imposibilitatea de a formula o opinie asupra ansamblului situatiilor financiare deoarece exista inexactitati în situatia financiara sau limitarea ariei de cuprindere a auditului îl împiedica sa obtina suficiente probe pentru a sustine o opinie cu rezerve. Auditorul trage concluzia ca efectele potentiale care decurg din lipsa probelor sunt atât de materiale (semnificative) încât situatiile financiare în ansamblul lor ar putea prezenta eronat pozitia financiara a entitatii auditate. În acest caz, auditorul renunta sa exprime o opinie. În raportul sau acesta va specifica clar ca se afla în imposibilitatea de a exprima o opinie si va preciza clar toate elementele de incertitudine.

Atunci când exista o limitare a ariei de aplicabilitate a activitatii auditorului ce necesita exprimarea unei opinii cu rezerve sau imposibilitatea/refuzul exprimarii unei opinii, raportul de audit trebuie sa prezinte limitarea si sa indice posibilele ajustari ale situatiilor financiare ce ar fi putea fi determinate ca fiind necesare, daca nu ar fi existat limitarea.

Să ne reamintim

-
1. Care sunt principalele tipuri de opinie a auditorului?

8.5. Rezumat

Opinia de audit trebuie sa stabileasca daca situatiile financiare ofera o imagine fidela, sunt întocmite sub toate aspectele semnificative în conformitate cu reglementarile în vigoare. Conform standardelor internationale, opinia auditorului este prezentata în format standard. Termenii folositi pentru exprimarea opiniei auditorului sunt: „ofera o imagine fidela” sau „prezinta în mod corect, sub toate aspectele semnificative”.

Principalele tipuri de opinie:

- opinie necalificata/favorabila/fara rezerve;
- opinie necalificata cu paragraf explicativ/favorabila cu paragraf explicativ;
- opinie calificata/opinie cu rezerve;
- opinia adversa;
- refuzul de a formula o opinie.

8.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Principalele tipuri de opinie de audit sunt:

- a. fara rezerve, cu rezerve, opinie adversa/contrara, refuzul de a formula o opinie;
- b. fara rezerve, cu rezerve, opinie adversa/contrara;
- c. fara rezerve, cu rezerve, cu multe rezerve;
- d. favorabila, contrara;
- e. de conformitate, de legalitate.

2) Printre elementele de baza ale raportului de audit se regasesc urmatoarele:

- a. titlul raportului, semnatura digitala a auditorului;
- b. titlul raportului, introducerea generala, concluzii generale, adresa entitatii auditate, semnatura auditorilor;
- c. titlul raportului, introducerea generala, concluzii generale, data raportului, adresa auditorului, semnatura auditorilor;
- d. titlul raportului, introducerea generala, concluzii generale, adresa auditorului, semnatura administratorilor;
- e. titlul raportului, introducerea generala, concluzii generale, semnatura auditorilor, viza de control preventiv.

8.7. Bibliografie recomandată

Ciprian ALEXANDRU (2017), Audit financiar, Suport de curs, eBiblioteca, Google Classroom
Munteanu V. (2016), Audit financiar-contabil. Concepte, metodologie, reglementări, cazuri practice, Editura Universitară, București

Unitatea de învățare 9.

RAPORTUL DE AUDIT

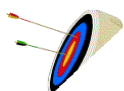
Cuprinsul unității de învățare 9:

- 9.1. Introducere
- 9.2. Obiectivele unității de învățare 9
- 9.3. Durata medie de autoinstruire
- 9.4. Conținut
- 9.5. Rezumat
- 9.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor
- 9.7. Bibliografie recomandată

9.1. Introducere

În cuprinsul acestei unități de învățare sunt prezentate cunoștințele generale referitoare la raportul audit.

9.2. Obiectivele unității de învățare 9

După parcurgerea unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- să înțeleagă noțiunile, esența și caracteristicile raportul de audit;
- să delimiteze secțiunile raportului de audit;
- să indice rolul și importanța raportului de audit pentru beneficiarii auditului.

9.3. Durata medie de autoinstruire

Durata medie de parcurgere a acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

9.4. Conținut

9.4.1. Noțiuni și definiții

Raportul de audit este un raport realizat de un auditor extern, deci este rezultatul auditului financiar/statutar. Auditorul analizează și își exprimă opinia cu privire la conturile anuale sau la situațiile financiare prezentate de o companie.

9.4.2. Cadrul legal național

Legea nr. 162 din 6 iulie 2017 *privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate și de modificare a unor acte normative*, reprezintă norma națională care definește Raportul de audit statutar.

Art. 34: Raportul de audit statutar

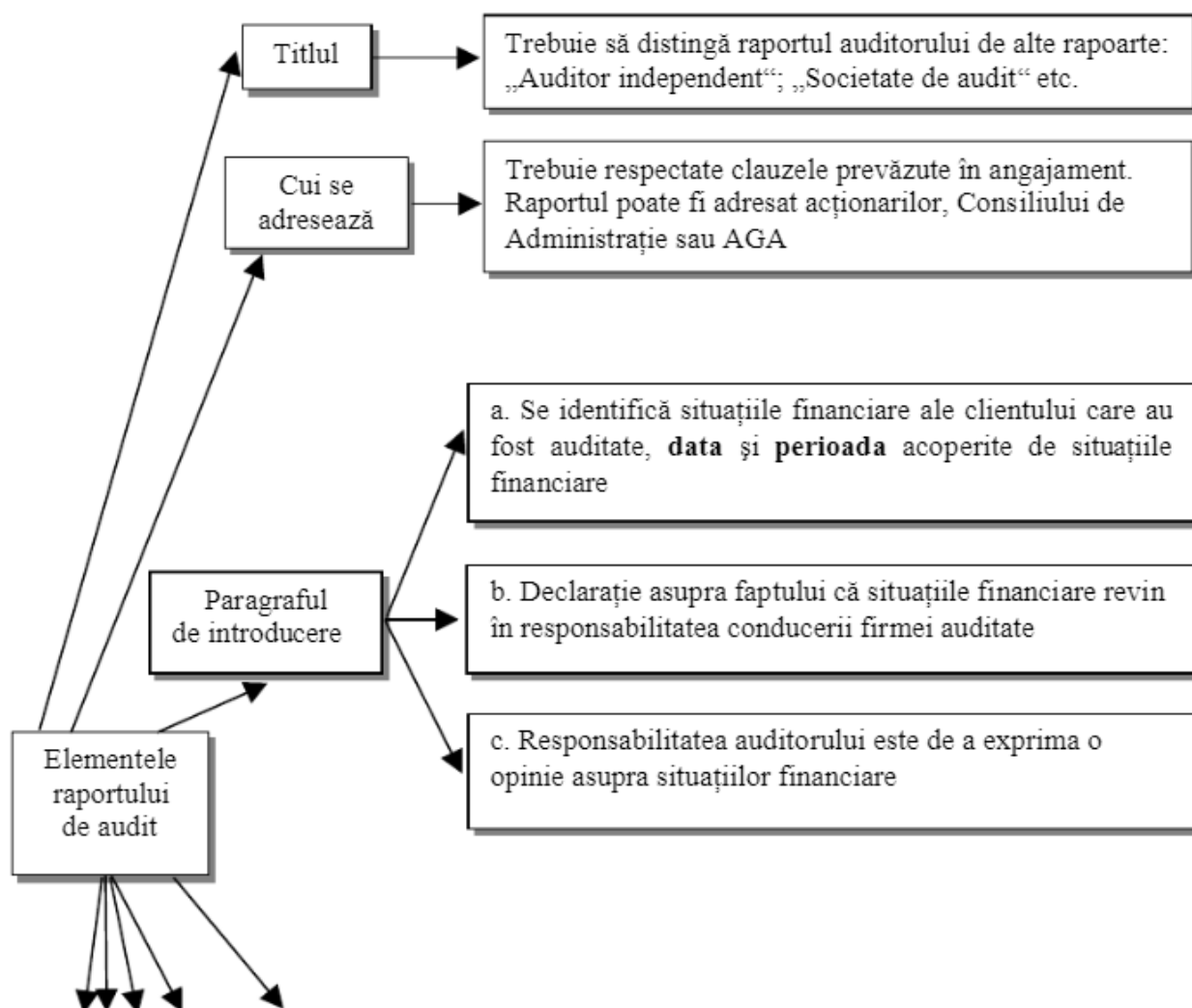
- (1) Auditorul financiar sau firma de audit trebuie să prezinte rezultatele auditului statutar într-un raport de audit. Raportul se elaborează în conformitate cu cerințele standardelor de audit adoptate de Uniunea Europeană sau de ASPAAS, după caz, conform art. 32.
- (2) Raportul de audit se întocmește în scris și trebuie să cuprindă:
 - a) identificarea entității ale cărei situații financiare anuale sau consolidate fac obiectul auditului statutar prin denumirea, sediul social și codul unic de identificare; identificarea situațiilor financiare anuale sau consolidate și data sau perioada pentru care au fost întocmite și identificarea cadrului de raportare financiară aplicat la întocmirea acestora;
 - b) descrierea ariei de aplicare a auditului statutar care identifică cel puțin standardele de audit în conformitate cu care a fost efectuat auditul statutar;
 - c) opinia auditorului, care este fie fără rezerve, fie cu rezerve, fie contrară și exprimă clar punctul de vedere al auditorului sau al firmei de audit cu privire la următoarele: dacă situațiile financiare anuale oferă o imagine fidelă, în conformitate cu cadrul relevant de raportare financiară; și, după caz, dacă situațiile financiare anuale sunt conforme cerințelor legale aplicabile. Dacă auditorul sau firma de audit nu este în măsură să emită o opinie de audit, raportul menționează imposibilitatea emiterii acestei opinii;
 - d) orice alt aspect asupra căruia auditorul financiar sau firma de audit atrage atenția în mod special, fără ca opinia de audit să fie modificată;

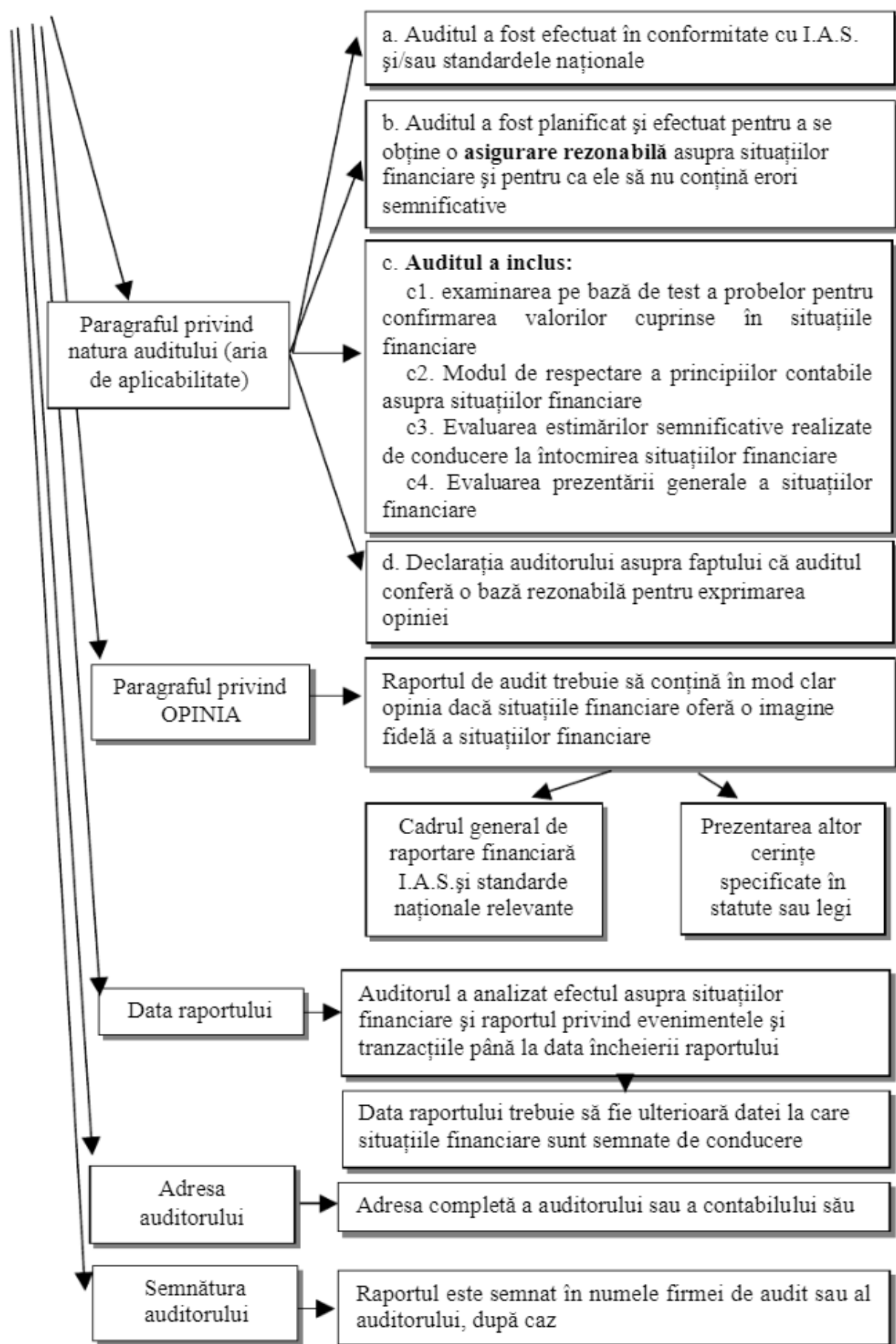
- e) opinia auditorului referitoare la: coerența raportului administratorilor cu situațiile financiare pentru același exercițiu financiar; și pregătirea raportului administratorilor în conformitate cu prevederile legale aplicabile;
 - f) o declarație privind identificarea de informații eronate semnificative prezentate în raportul administratorilor, indicând natura acestor informații eronate;
 - g) o declarație privind orice incertitudine semnificativă asociată evenimentelor sau condițiilor care pot pune în mod semnificativ la îndoială capacitatea entității de a-și continua activitatea;
 - h) o mențiune privind sediul auditorului financiar sau al firmei de audit.
- (3) În cazul în care auditul statutar a fost efectuat de mai mulți auditori financiari sau mai multe firme de audit, aceștia convin asupra rezultatelor auditului statutar și transmit un raport și o opinie comune. În caz de dezacord, fiecare auditor financiar sau firmă de audit își transmite opinia într-un paragraf separat al raportului de audit și indică motivul dezacordului.
- (4) Raportul de audit se semnează și se datează de către auditorul financiar. În cazul în care auditul statutar este derulat de o firmă de audit, raportul de audit este semnat cel puțin de auditorul financiar care a efectuat auditul statutar în numele firmei de audit. În cazul în care mai mulți auditori financiari sau mai multe firme de audit au executat în comun auditul unei entități, raportul de audit se semnează de către toți auditorii financiari sau cel puțin de către auditorii financiari care efectuează auditul statutar în numele fiecărei firme de audit.
- (5) Auditorul financiar care semnează raportul de audit statutar în nume propriu sau în numele unei firme de audit trebuie să aibă statutul de auditor financiar activ.
- (6) În împrejurări excepționale, prin reglementări emise de ASPAAS, aprobate prin ordin al președintelui, se stabilesc condițiile în care semnătura să nu fie divulgată publicului, în cazul în care această divulgare ar putea duce la o amenințare iminentă și semnificativă la adresa securității personale a oricărui individ în orice caz, numele persoanei implicate este adus la cunoștința autorității de supraveghere sau judiciare competente.
- (7) Raportul auditorului financiar sau al firmei de audit privind situațiile financiare anuale consolidate trebuie să respecte cerințele prevăzute la alin. (1)-(6). În situația în care raportează asupra coerenței raportului administratorilor cu situațiile financiare, potrivit prevederilor alin. (2) lit. e), auditorul financiar sau firma de audit trebuie să aibă în vedere situațiile financiare anuale consolidate și raportul consolidat al administratorilor. Se poate prezenta un singur raport de audit dacă situațiile financiare anuale ale entității-mamă sunt anexate la situațiile financiare anuale consolidate.

9.4.3. Cadrul normativ al Standardelor Internaționale de Audit

Potrivit Standardului de audit nr. 700, „Raportul de audit“, acesta „trebuie să conțină în scris o exprimare clară a opiniei asupra situațiilor financiare considerate un tot unitar”.

Elementele componente ale raportului de audit pot fi sintetizate în figura următoare:

9.4.4. Conținutul raportului de audit

Elementele de bază ale Raportului de audit sunt: titlul raportului, paragraful introductiv, paragraful privind întinderea și natura lucrărilor de audit, paragraful de opinii, data raportului, adresa și semnătura auditorului.

a) Titlul raportului

Din punct de vedere al dimensiunilor auditului, se deosebesc:

1. Raportul de audit și certificare globală a bilanțului contabil;
2. Raportul de audit și certificare limitată a bilanțului contabil. Se întocmește atunci când contractarea lucrării s-a făcut cu întârziere și, ca urmare, auditorul nu a avut posibilitatea să parcurgă toate etapele auditului.
3. Rapoarte de audit speciale. Se referă doar la unele posturi din bilanț, la unele operațiuni sau situații cerute de beneficiari

b) Paragraful introductiv cuprinde:

1. Identificarea situațiilor financiare și a perioadei pentru care au fost întocmite.
2. Identificarea relației pe baza căreia s-a făcut auditarea: mandat pentru auditori interni, contract pentru auditori externi.
4. Precizarea răspunderii întreprinderii de a întocmi situațiile financiare, auditorul având doar sarcina de a exprima o opinie asupra documentelor anuale de sinteză.
5. Precizarea naturii și a întinderii lucrării, a Standardelor Internaționale de Audit IFAC și a Normelor de Audit Interne sau Internaționale pe baza cărora s-a desfășurat aceste lucrări. Normele de Audit Interne sau Internaționale pe baza cărora s-au desfășurat aceste lucrări. Normele legate în acest sens sunt: Legea societăților comerciale nr. 31/1990, Legea contabilității nr. 82/1991, Hotărârea Guvernului privind prestarea serviciilor în domeniul contabilității, verificării și certificării bilanțului contabil nr. 483/1996, Normele de audit și certificare a bilanțului contabil, H.G. nr. 519/2000 privind Auditul financiar.
6. Descrierea lucrărilor efectuate de către auditor pe etape ale angajamentului. De asemenea, se descriu principiile și metodele contabile folosite de întreprindere.

În **raportul administratorilor** (raportul de gestiune) care însoțește bilanțul contabil supus aprobării Adunării Generale, se vor face referiri concrete cu privire la:

- Realizarea obligațiilor prevăzute de lege privind organizarea și conducerea corectă și la zi a contabilității;
- Respectarea principiilor contabilității (prudenței, permanenței metodelor, continuității activității, independenței exercițiului, intangibilității bilanțului de deschidere, necompensării);
- Respectarea regulilor și a metodelor contabile prevăzute de reglementărilor în vigoare;- Respectarea regulilor de întocmire a bilanțului contabil;
- Întocmirea bilanțului contabil pe baza balanței de verificare a conturilor sintetice și respectarea normelor metodologice cu privire la întocmirea acestuia și a notelor sale;
- Valorificarea rezultatelor inventarierii și reflectării acestora în bilanțul contabil la 31 decembrie;
- Situațiile care au condus la prezentarea de solduri la unele conturi care, potrivit reglementărilor contabile, trebuiau regularizate până la data de 31 decembrie;
- Dacă contul de profit și pierdere reflectă fidel veniturile, cheltuielile și rezultatele financiare ale perioadei de raportare;
- Propunerile privind destinațiile profitului net și dacă acestea sunt în conformitate cu dispozițiile legale,
- Cauzele care au condus la înregistrarea de pierderi (acolo unde este cazul);
- Sursele pentru activitatea de producție și pentru investiții;
- Concluziile rezultate din analiza creanțelor și obligațiilor unității;
- Situația creditelor și a altor împrumuturi ale societății, garanția acestora, posibilitatea de rambursare și efectele asupra activității analizate, cât și asupra celei viitoare;
- Obligațiile față de bugetul de stat și bugetele locale, față de fondurile speciale, dacă acestea au fost corect stabilite și vărsate;
- Organizarea controlului financiar propriu;
- Măsurile propuse pentru bunul mers al unității;
- Alte elemente care prezintă importanță asupra activității economico-financiare a unității respective.

Din **rapoartele auditorilor** nu pot lipsi referirile concrete cu privire la:

- Operațiunile legate de înregistrarea sau modificarea capitalului social;- Inventarierea patrimoniului și modul de valorificare a rezultatelor acestora;
- Organizarea gestiunilor de valori materiale, precum și a evidențelor analitice și sintetice a elementelor patrimoniale;
- Ținerea corectă și la zi a contabilității atât la nivelul unității, cât și al subunităților;
- Prelucrarea corectă în balanța de verificare a datelor din conturile sintetice și concordanța dintre contabilitatea sintetică și cea analitică;

- Întocmirea bilanțului contabil;
- Dacă evaluarea patrimoniului s-a făcut conform reglementărilor legale învigoare;
- Dacă contul de profit și pierdere este întocmit pe baza datelor din contabilitate privind perioada de raportare;
- Stabilirea în conformitate cu dispozițiile legale a profitului net și punctul de vedere referitor la destinațiile acestuia, propuse de Consiliul de Administrație;
- Situația împrumuturilor contractate de către societate;
- Propuneri de măsuri pentru a fi avute în vedere de Consiliul de Administrație sau de Adunarea Generală a Acționarilor, după caz;
- Organizarea și exercitarea controlului financiar preventiv și a controlului financiar de gestiune;
- Legalitatea și eficiența participărilor la capitalul societăților comerciale și ale asocierilor în vederea participării la profit;
- Modul de decontare și derulare a subvențiilor primite;
- Corectitudinea reflectării în contabilitate a cheltuielilor de capital (pentru regii autonome, societăți cu capital de stat sau majoritar de stat);
- Măsurile legate de regia autonomă pentru creșterea cifrei de afaceri; reducerea costurilor, creșterea eficienței, încasarea creanțelor și plata obligațiilor, etc.
- Modul de calcul și înregistrare în contabilitate a amortizărilor și provizioanelor, precum și modul de constituire și utilizare a fondurilor;
- Organizarea și conducerea contabilității de gestiune și respectarea reglementărilor legale referitoare la calculația costurilor;
- Corectitudinea procedurilor cuprinse în programele informatice.

c) **Paragraful pentru opinii**

Raportul trebuie să prezinte clar opinia auditorului asupra reflectării în conturile anuale a imaginii fidele, clare și complete asupra patrimoniului, rezultatelor și situației financiare.

d) **Adresa auditorului, data întocmirii raportului, semnătura și parafa auditorului.**

Să ne reamintim

-
1. Care sunt principalele secțiuni ale raportului de audit?

8.5. Rezumat

Un raport de audit financiar este un document emis de un auditor independent care analizează și evaluează situațiile financiare ale unei organizații sau ale unei entități și își exprimă opinia asupra corectitudinii, acurateței și integrității acestora.

9.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Care dintre următoarele secțiuni nu este specifică raportul de audit:

- a. titlul raportului;
- b. paragraf introductiv;
- c. detalii privind calculul pragului de semnificație;
- d. paragraf pentru opinie;
- e. adresa auditorului, data întocmirii raportului, semnătura și parafa auditorului..

9.7. Bibliografie recomandată

Ciprian ALEXANDRU (2017), Audit financiar, Suport de curs, eBiblioteca, Google Classroom

Munteanu V. (2016), Audit financiar-contabil. Concepte, metodologie, reglementări, cazuri practice, Editura Universitară, București

Exemplu de Raport de Audit, <https://www.cafr.ro/uploads/Raport%20de%20audit%20non%20PIE-dbcc.docx>

Unitatea de învățare 10.

CONCLUZIILE AUDITULUI ȘI RAPORTAREA

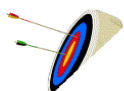
Cuprinsul unității de învățare 10:

- 10.1. Introducere
- 10.2. Obiectivele unității de învățare 10
- 10.3. Durata medie de autoinstruire
- 10.4. Conținut
- 10.5. Rezumat
- 10.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor
- 10.7. Bibliografie recomandată

10.1. Introducere

În cuprinsul acestei unități de învățare sunt prezentate cunoștințele generale referitoare la concluziile misiunii de audit.

10.2. Obiectivele unității de învățare 10

După parcurgerea unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- să înțeleagă noțiunile, esența și caracteristicile concluziilor misiunii de audit;
- să delimiteze concluziile de audit de prezentarea misiunii și a părților implicate;
- să indice rolul și importanța concluziilor de audit pentru beneficiarii auditului.

10.3. Durata medie de autoinstruire

Durata medie de parcurgere a acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

10.4. Conținut

10.4.1. Noțiuni și definiții

Rezumatul concluziilor auditului este o secțiune importantă a raportului de audit financiar în care sunt prezentate într-o manieră concisă concluziile obținute în urma procesului de audit. Acest rezumat oferă o privire de ansamblu asupra rezultatelor cheie și permite cititorilor să înțeleagă pe scurt evaluarea auditorului cu privire la situațiile financiare examinate. Iată câteva elemente care pot fi incluse într-un rezumat al concluziilor auditului:

- **Opinia auditorului:** Rezumatul poate începe prin prezentarea opiniei auditorului referitoare la situațiile financiare. Se poate menționa dacă opinia este exprimată fără rezerve, exprimată cu rezerve sau dacă nu se poate emite o opinie. Aceasta oferă o indicație generală cu privire la credibilitatea și integritatea informațiilor financiare analizate.
- **Aspecte semnificative:** Rezumatul poate evidenția aspectele semnificative identificate în timpul auditului. Acestea pot include erori contabile importante, deficiențe în controlul intern, nereguli sau probleme în conformitatea cu regulamentele sau politicile aplicabile. Este important să se menționeze aceste aspecte și să li se acorde o atenție specială, deoarece pot influența în mod semnificativ înțelegerea și interpretarea situațiilor financiare.
- **Calitatea informațiilor financiare:** Rezumatul poate discuta, de asemenea, calitatea informațiilor financiare analizate în cadrul auditului. Se pot evidenția aspecte precum prezentarea corectă și adecvată a situațiilor financiare, respectarea standardelor contabile relevante și relevanța și suficiența informațiilor prezentate. Acest aspect este important pentru a evalua încrederea în informațiile financiare furnizate de organizație.
- **Concluzii privind controlul intern:** Dacă auditorul a evaluat controlul intern al organizației, rezumatul poate include concluzii referitoare la eficacitatea acestuia. Se pot menționa aspecte de îmbunătățire a controlului intern și deficiențe semnificative care pot afecta gestionarea adecvată a riscurilor financiare.

- Aspecte nerezolvate sau litigii: Dacă există aspecte nerezolvate sau litigii semnificative, acestea pot fi menționate în rezumat. Auditorul poate oferi o perspectivă asupra impactului acestor aspecte și poate sugera acțiuni recomandate sau soluții.

Opinia de audit trebuie să stabilească dacă situațiile financiare oferă o imagine fidelă, sunt întocmite sub toate aspectele semnificative în conformitate cu reglementările în vigoare. Conform standardelor internaționale, opinia auditorului este prezentată în format standard. Termenii folosiți pentru exprimarea opiniei auditorului sunt: „oferă o imagine fidelă” sau „prezintă în mod corect, sub toate aspectele semnificative”.

Auditorii își vor exprima opinia, bazată pe probe de audit, cu privire la:

- existența de erori materiale în situațiile financiare auditate;
- respectarea standardelor contabile de raportare financiară;
- respectarea legalității și regularității tranzacțiilor/operățiunilor financiare.

Conform standardelor internaționale, opinia auditorului este prezentată în format standard.

Opinia are în vedere situațiile financiare în ansamblul lor, ceea ce conduce la evitarea unei detalieri excesive. Opinia oferă utilizatorului raportului o apreciere de ansamblu asupra domeniului auditat.

10.4.2. Aspecte semnificative

Când se abordează aspectele semnificative în rezumatul concluziilor auditului, este important să se evidențieze acele probleme sau descoperiri care au un impact semnificativ asupra situațiilor financiare examinate. Aceste aspecte pot varia în funcție de natura și complexitatea organizației auditate, dar pot include următoarele:

- Erori contabile semnificative: Dacă s-au identificat erori contabile importante în timpul auditului, acestea ar trebui menționate în rezumat. Aceste erori pot fi legate de înregistrări incorecte, estimări contabile eronate sau inobservanțe ale politicilor și procedurilor contabile. Menționarea acestor erori evidențiază riscurile și impactul asupra corectitudinii situațiilor financiare.
- Deficiențe în controlul intern: Dacă auditorul a identificat deficiențe semnificative în controlul intern al organizației, acestea ar trebui evidențiate. Aceste deficiențe pot afecta gestionarea adecvată a riscurilor financiare și pot include lipsa segregării adecvate a atribuțiilor, accesul neautorizat la active sau ineficiențe în procedurile de raportare financiară. Menționarea

acestor deficiențe relevante subliniază necesitatea de a îmbunătăți controlul intern și de a remedia aspectele vulnerabile.

- **Nereguli și neconformități:** Dacă auditorul a identificat practici nereglementare, neconformități cu legislația sau politicile interne, acestea ar trebui evidențiate în rezumat. Aceste nereguli pot include fraude, încălcări ale reglementărilor legale sau inobservanțe ale politicilor de conformitate. Menționarea acestor aspecte relevante pune în lumină riscurile asociate și necesitatea de a adopta măsuri adecvate.
- **Impactul asupra situațiilor financiare:** În rezumat, se poate evidenția impactul acestor aspecte semnificative asupra situațiilor financiare. Se poate discuta despre influența acestor aspecte asupra corectitudinii, prezentării și relevanței informațiilor financiare. Acest aspect ajută cititorii să înțeleagă mai bine

10.4.3. Aspecte nerezolvate sau litigii

Aspectele nerezolvate sau litigiile semnificative identificate în timpul auditului financiar pot include:

- a) **Aspecte nerezolvate:** Auditorul poate identifica anumite probleme sau situații care rămân nerezolvate la momentul auditului. Aceste aspecte pot include neclarități privind tranzacțiile sau evenimentele, informații insuficiente disponibile sau probleme ce necesită o investigație mai detaliată. Menționarea acestor aspecte subliniază faptul că există incertitudini sau lacune în ceea ce privește informațiile financiare și că acestea pot necesita ulterior investigații sau clarificări suplimentare.
- b) **Litigii sau dispute juridice:** Dacă organizația auditată este implicată în litigii sau dispute juridice semnificative, acestea ar trebui menționate în rezumatul concluziilor auditului. Litigiile pot implica procese judiciare, reclamații, arbitraje sau alte forme de dispute legale. Este important să se menționeze aceste aspecte pentru a evidenția riscurile financiare și potențialele impacturi asupra situațiilor financiare.
- c) **Controverse fiscale:** Dacă există controverse sau litigii fiscale semnificative în care organizația auditată este implicată, acestea pot fi incluse în rezumat. Aceste controverse pot fi legate de interpretarea legilor fiscale, ajustări ale impozitelor sau alte aspecte fiscale contestate. Menționarea acestor controverse subliniază riscurile și incertitudinile asociate cu obligațiile fiscale ale organizației.

Este important să se ofere o prezentare concisă a aspectelor nerezolvate sau litigiilor semnificative, menționând impactul acestora asupra situațiilor financiare și potențialele consecințe. Totodată, este necesară menționarea faptului că rezolvarea sau evoluția acestor aspecte poate necesita investigații ulterioare, clarificări legale sau decizii ulterioare din partea managementului sau autorităților competente.

Să ne reamintim

-
1. Care sunt principalele tipuri de concluzii într-un raport de audit financiar?

10.5. Rezumat

Concluziile auditului și raportarea joacă un rol esențial în comunicarea rezultatelor auditului financiar către managementul organizației, părțile interesate și alte entități relevante. Acesta trebuie să fie clar, concis și bine structurat pentru a asigura o înțelegere adecvată a rezultatelor și a implicațiilor acestora.

10.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Care dintre următoarele opțiuni nu se găsesc printre principalele tipuri de concluzii:

- a. opinia auditorului
- b. aspecte semnificative
- c. titlul raportului
- d. calitatea informațiilor financiare
- e. concluzii privind controlul intern

10.7. Bibliografie recomandată

Ciprian ALEXANDRU (2017), Audit financiar, Suport de curs, eBiblioteca, Google Classroom
Munteanu V. (2016), Audit financiar-contabil. Concepte, metodologie, reglementări, cazuri practice, Editura Universitară, București

Unitatea de învățare 11.

MISIUNI SPECIALE ȘI MISIUNI CONEXE DE AUDIT

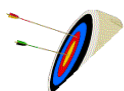
Cuprinsul unității de învățare 11:

- 11.1. Introducere
- 11.2. Obiectivele unității de învățare 11
- 11.3. Durata medie de autoinstruire
- 11.4. Conținut
- 11.5. Rezumat
- 11.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor
- 11.7. Bibliografie recomandată

11.1. Introducere

În cuprinsul acestei unități de învățare sunt prezentate cunoștințele generale referitoare la misiunile speciale și a celor conexe auditului financiar.

11.2. Obiectivele unității de învățare 11

După parcurgerea unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- *să înțeleagă noțiunile, esența și caracteristicile misiunilor speciale și a misiunilor conexe;*
- *să delimiteze misiunile speciale de audit de cele conexe;*
- *să indice rolul și importanța misiunilor speciale de audit și a celor conexe.*

11.3. Durata medie de autoinstruire

Durata medie de parcurgere a acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

11.4. Conținut

11.4.1. Noțiuni și definiții

Misiunile speciale și misiunile conexe de audit reprezintă servicii de audit care depășesc scopul auditului financiar tradițional și se concentrează pe aspecte specifice, circumstanțe sau obiective ale organizației. Aceste misiuni pot fi solicitate de organizații pentru a obține asigurări sau evaluări independente asupra unor aspecte sau situații particulare. Iată câteva informații despre misiunile speciale și misiunile conexe de audit:

1. Definiție: Misiunile speciale și misiunile conexe de audit se referă la servicii de audit care depășesc obiectivele și responsabilitățile auditului financiar clasic. Acestea includ evaluarea și raportarea asupra unor aspecte specifice sau situații particulare, cum ar fi controlul intern, fraudă, conformitatea cu reglementările speciale, evaluarea performanței financiare sau alte obiective definite de organizație sau de părți interesate.
2. Exemple de misiuni speciale: Unele exemple comune de misiuni speciale includ:
 - a) Auditul conformității: Aceasta implică evaluarea dacă organizația respectă reglementările, legislația sau standardele specifice aplicabile. De exemplu, auditul de conformitate poate evalua dacă organizația respectă regulile privind protecția datelor, reglementările privind mediu sau alte standarde sectoriale.
 - b) Auditul controlului intern: Acesta implică evaluarea și raportarea asupra eficacității controlului intern al organizației în ceea ce privește identificarea, evaluarea și gestionarea riscurilor operaționale și financiare.
 - c) Auditul performanței: Aceasta implică evaluarea și raportarea asupra eficienței și eficacității operaționale a organizației. Acest tip de audit se concentrează adesea pe evaluarea proceselor și a performanței organizației în atingerea obiectivelor sale.
 - d) Investigarea fraudei și a neregulilor: Aceasta implică investigarea suspiciunilor de fraudă, corupție sau nereguli în organizație și raportarea rezultatelor către managementul sau părțile interesate relevante.

3. Importanța misiunilor speciale: Misiunile speciale și misiunile conexe de audit sunt importante pentru a oferi organizației și părților interesate informații suplimentare și detaliate despre aspectele specifice evaluare, riscuri sau probleme identificate. Aceste misiuni adaugă valoare prin identificarea punctelor slabe, furnizarea de recomandări pentru îmbunătățirea operațională și financiară și ajută organizația să își îndeplinească obiectivele într-un mod mai eficient și eficace.
4. Standarde de audit: În timpul desfășurării misiunilor speciale și misiunilor conexe de audit, auditorii urmează standardele profesionale relevante, cum ar fi Standardele Internaționale de Audit (ISA) emise de Federația Internațională a Contabililor (IFAC) și reglementările sau directivele specifice din jurisdicția în care se desfășoară auditul.

11.4.2. Auditul conformității

Auditul conformității este o misiune specială de audit în care auditorii evaluează dacă organizația respectă reglementările, legislația sau standardele specifice aplicabile în activitatea sa. Scopul auditului conformității este de a verifica dacă organizația se conformează cu cerințele legale și reglementările relevante, asigurându-se că operațiunile sale sunt în concordanță cu acestea.

Iată câteva aspecte importante despre auditul conformității:

1. Obiectivele auditului conformității: Auditul conformității are ca obiectiv principal evaluarea respectării de către organizație a cerințelor legale, reglementărilor sau standardelor aplicabile. Acesta vizează identificarea și evaluarea eventualelor neconformități și furnizarea de asigurări cu privire la conformitatea activității organizației.
2. Reglementări și standarde aplicabile: Auditul conformității se bazează pe cerințele legale, reglementările și standardele specifice aplicabile în domeniul de activitate al organizației. Acestea pot include reglementări privind protecția datelor, securitatea informațiilor, etica în afaceri, mediul înconjurător, sănătatea și securitatea ocupatională sau alte reglementări specifice industriilor.
3. Procesul de audit al conformității: Auditul conformității implică următoarele etape:
 - a) Planificarea auditului: Auditorul stabilește obiectivele specifice ale auditului conformității, identifică reglementările și standardele aplicabile și dezvoltă un plan de audit adecvat.
 - b) Colectarea de dovezi: Auditorul colectează dovezi și informații pentru a evalua conformitatea organizației cu cerințele specifice. Aceasta implică revizuirea documentelor, interviuri cu personalul cheie, inspectarea activelor și observarea proceselor și procedurilor organizației.

- c) Evaluarea conformității: Auditorul evaluează dacă organizația respectă cerințele reglementărilor și standardelor specifice. Se identifică eventualele neconformități și se evaluează impactul acestora asupra activității organizației.
 - d) Raportarea rezultatelor: Auditorul prezintă rezultatele auditului conformității într-un raport, care include constatări, recomandări și eventualele deficiențe identificate. Raportul oferă informații relevante organizației pentru a remedia neconformitățile și a îmbunătăți procesele și procedurile.
4. Beneficiile auditului conformității: Auditul conformității aduce mai multe beneficii organizației, cum ar fi:
- e) Asigurarea conformității legale: Auditul conformității oferă organizației certitudinea că respectă reglementările și standardele specifice, minimizând riscul de sancțiuni legale sau de consecințe negative.
 - f) Identificarea neconformităților: Prin evaluarea conformității, auditorul poate identifica neconformități și deficiențe în activitatea organizației, oferind oportunitatea de a le remedia și a îmbunătăți procesele.
 - g) Creșterea încrederii părților interesate: Auditul conformității furnizează asigurare independentă părților interesate, precum acționarilor, clienților și autorităților, că organizația respectă reglementările și standardelor relevante.
 - h) Îmbunătățirea performanței: Auditul conformității poate contribui la îmbunătățirea performanței organizației prin identificarea neconformităților și oferirea de recomandări pentru optimizarea proceselor și procedurilor.

Auditul conformității este un instrument valoros pentru organizații în asigurarea respectării cerințelor legale și reglementărilor, consolidarea transparenței și obținerea încrederii părților interesate.

11.4.3. Auditul controlului intern

Auditul controlului intern este o misiune specială de audit în care auditorii evaluează și raportează asupra eficacității și eficienței controlului intern al unei organizații. Controlul intern se referă la procesele, procedurile și politici implementate de organizație pentru a asigura gestionarea adecvată a riscurilor și protejarea activelor.

Iată câteva informații relevante despre auditul controlului intern:

1. Scopul auditului controlului intern: Auditul controlului intern are ca scop principal evaluarea și raportarea asupra sistemului de control intern al organizației. Acesta vizează identificarea punctelor slabe sau a deficiențelor în controlul intern și furnizarea de recomandări pentru îmbunătățirea acestuia. Auditul se concentrează pe asigurarea că activitățile organizației sunt gestionate într-un mod eficient, eficace și în conformitate cu politicile și reglementările aplicabile.
2. Componentele controlului intern: Auditul controlului intern se bazează pe evaluarea componentelor-cheie ale controlului intern, care includ:
 - a) Controlul intern managerial: Acesta se referă la angajamentul și etica managementului, politici și proceduri, delegarea responsabilităților și monitorizarea performanței organizației.
 - b) Controlul intern operațional: Acesta se referă la procesele și procedurile de afaceri utilizate pentru gestionarea activităților zilnice, cum ar fi achizițiile, vânzările, stocurile, producția și ciclurile financiare.
 - c) Controlul intern al informațiilor financiare: Acesta implică procedurile și politici implementate pentru a asigura acuratețea, integritatea și confidențialitatea informațiilor financiare ale organizației.
 - d) Monitorizarea controlului intern: Acesta implică evaluarea și monitorizarea continuă a eficacității controlului intern și a implementării măsurilor corective necesare.
3. Metode și tehnici de audit ale controlului intern: Auditul controlului intern implică utilizarea diferitelor metode și tehnici pentru a evalua sistemul de control intern, inclusiv:
 - a) Interviuri cu personalul cheie: Auditorul intervievează personalul cheie din organizație pentru a înțelege procesele, procedurile și politica internă.
 - b) Revizuirea documentelor și a politicilor: Auditorul analizează documentele organizației, cum ar fi manualele de proceduri, politici, fluxuri de lucru și alte documente relevante pentru controlul intern.
 - c) Testarea procedurilor de control: Auditorul efectuează teste și proceduri de audit pentru a evalua dacă procedurile de control sunt aplicate și funcționează în practică.

d) Evaluarea riscurilor și a deficiențelor: Auditorul evaluează riscurile organizației și identifică eventualele deficiențe în controlul intern, inclusiv lacune în politicile, procedurile sau aplicarea acestora.

4. Beneficiile auditului controlului intern: Auditul controlului intern aduce mai multe beneficii organizației, cum ar fi:

a) Identificarea și gestionarea riscurilor: Auditul controlului intern ajută la identificarea și evaluarea riscurilor operaționale și financiare ale organizației, permițându-le să fie gestionate în mod eficient.

b) Îmbunătățirea eficienței și eficacității: Evaluarea controlului intern permite identificarea ineficiențelor și implementarea măsurilor corective pentru a îmbunătăți eficiența și eficacitatea proceselor organizației.

c) Protejarea activelor și prevenirea fraudei: Auditul controlului intern contribuie la protejarea activelor organizației și la identificarea și prevenirea fraudelor sau utilizării neautorizate a acestora.

d) Îndeplinirea cerințelor reglementărilor: Auditul controlului intern ajută organizația să se asigure că respectă reglementările și standardele relevante și că implementează politici și proceduri adecvate pentru conformitate.

Auditul controlului intern este un instrument esențial pentru organizații în asigurarea gestionării adecvate a riscurilor și protejarea activelor, contribuind la îmbunătățirea eficienței și eficacității operaționale.

11.4.4. Auditul performanței

Auditul performanței, cunoscut și sub numele de audit operațional sau audit de eficiență, este o misiune specială de audit care se concentrează pe evaluarea și raportarea asupra performanței organizației în atingerea obiectivelor și îndeplinirea sarcinilor sale. Scopul auditului performanței este de a identifica și evalua eficiența, eficacitatea și economia în utilizarea resurselor organizației și de a oferi recomandări pentru îmbunătățirea performanței și proceselor.

Iată câteva aspecte importante despre auditul performanței:

1. Obiectivele auditului performanței: Auditul performanței urmărește evaluarea și raportarea asupra următoarelor aspecte:

- a) **Eficiența:** Auditul evaluează utilizarea eficientă a resurselor organizației, cum ar fi resursele umane, financiare și materiale, în raport cu rezultatele obținute.
- b) **Eficacitatea:** Auditul evaluează în ce măsură organizația își atinge obiectivele și îndeplinește sarcinile sale, comparativ cu standardele și indicatorii de performanță stabiliți.
- c) **Economia:** Auditul analizează cheltuielile și costurile organizației pentru a identifica posibilități de economisire și utilizare eficientă a resurselor.
- d) **Impactul:** Auditul examinează impactul activităților organizației asupra mediului înconjurător, comunității și altor părți interesate.

2. Procesul de audit al performanței: Auditul performanței implică următoarele etape:

- a) **Planificarea auditului:** Auditorul stabilește obiectivele specifice ale auditului performanței, identifică criteriile de performanță și dezvoltă un plan de audit adecvat.
- b) **Colectarea de dovezi:** Auditorul colectează dovezi și informații pentru a evalua performanța organizației, utilizând metode precum interviuri, analiza documentelor, observarea activităților și analiza datelor financiare.
- c) **Evaluarea performanței:** Auditorul evaluează eficiența, eficacitatea și economia în utilizarea resurselor organizației, comparând rezultatele cu criteriile de performanță stabilite.
- d) **Raportarea rezultatelor:** Auditorul prezintă rezultatele auditului performanței într-un raport, care include constatări, recomandări și posibile îmbunătățiri pentru a spori performanța organizației.

3. Beneficiile auditului performanței: Auditul performanței aduce mai multe beneficii organizației, cum ar fi:

- a) **Identificarea oportunităților de îmbunătățire:** Auditul performanței furnizează informații și recomandări pentru îmbunătățirea proceselor, procedurilor și utilizării resurselor organizației.
- b) **Optimizarea eficienței și eficacității:** Auditul permite identificarea și eliminarea ineficiențelor și a activităților care nu aduc rezultate dorite, contribuind la optimizarea eficienței și eficacității organizației.
- c) **Sporirea responsabilității și transparenței:** Auditul performanței încurajează responsabilitatea și transparența în ceea ce privește utilizarea resurselor și atingerea obiectivelor organizației.

d) Îmbunătățirea raportării și luării deciziilor: Auditul performanței oferă informații obiective și relevante pentru procesul de raportare și luare a deciziilor, facilitând o abordare bazată pe date și dovezi.

Auditul performanței este un instrument esențial pentru organizații în evaluarea și îmbunătățirea performanței lor, asigurându-se că resursele sunt utilizate în mod eficient și că obiectivele sunt atinse.

11.4.5. Investigarea fraudei și a neregulilor

Investigarea fraudei și a neregulilor reprezintă o misiune specială de audit în care auditorii se angajează să identifice și să investigheze activități frauduloase, acte de corupție sau nereguli în cadrul unei organizații. Scopul acestui tip de audit este de a descoperi și de a aduce la lumină practici ilegale sau neetice, cu implicarea intenționată a fraudelor, și de a furniza recomandări pentru prevenirea și combaterea acestora.

Iată câteva aspecte importante despre investigarea fraudei și a neregulilor:

1. Identificarea semnelor de fraudă și nereguli: Auditorul utilizează diferite tehnici și instrumente pentru a identifica semnele posibile ale fraudelor și neregulilor, cum ar fi discrepanțe inexplicabile în documente financiare, anomalii în fluxurile de numerar sau descoperiri neașteptate în ceea ce privește activele sau pasivele organizației.
2. Colectarea de dovezi și analiza: Auditorul colectează dovezi relevante, inclusiv documente financiare, e-mailuri, contracte și alte informații relevante pentru a investiga activitățile frauduloase și neregulile. Aceste dovezi sunt analizate și evaluate în detaliu pentru a forma o înțelegere completă a situației și pentru a identifica persoanele implicate și metodele utilizate.
3. Interviu și interogatorii: Auditorul poate efectua interviuri și interogatorii cu angajații și alte persoane relevante pentru a obține informații suplimentare și pentru a verifica sau clarifica anumite aspecte legate de fraude sau nereguli.
4. Colaborarea cu autoritățile competente: În cazurile de fraudă sau nereguli semnificative, auditorul poate colabora cu autoritățile competente, cum ar fi poliția sau organele de aplicare a legii, pentru a investiga în profunzime și a urmări în instanță persoanele implicate în practicile ilegale.
5. Raportarea rezultatelor: Auditorul prezintă rezultatele investigației într-un raport detaliat, care include constatările și concluziile obținute în urma investigației. Raportul poate conține recomandări pentru măsuri corective, îmbunătățiri ale sistemelor de control intern și

implementarea unor politici și proceduri mai eficiente pentru prevenirea și detectarea fraudelor și neregulilor.

Investigarea fraudei și a neregulilor este o parte esențială a auditului financiar, având scopul de a proteja interesele organizației și de a asigura conformitatea cu regulile și reglementările aplicabile. Aceasta ajută la identificarea și combaterea practicilor frauduloase, protejarea activelor organizației și menținerea integrității și transparenței în afaceri.

Să ne reamintim

1. Care sunt principalele tipuri de opinie a auditorului?

11.5. Rezumat

Auditul conformității: Auditul conformității constă în evaluarea dacă organizația respectă reglementările, politicile și standardele aplicabile, asigurându-se că procesele și operațiunile sunt conforme cu cerințele legale și normative.

Auditul controlului intern: Auditul controlului intern implică evaluarea sistemelor, politicilor și procedurilor organizației pentru a asigura eficiența, eficacitatea și conformitatea acestora. Scopul este de a identifica deficiențe și de a oferi recomandări pentru îmbunătățirea controlului intern și prevenirea riscurilor.

Auditul performanței: Auditul performanței constă în evaluarea eficienței, eficacității și economiei organizației în atingerea obiectivelor și îndeplinirea sarcinilor sale. Scopul este de a identifica oportunități de îmbunătățire și de a optimiza procesele și utilizarea resurselor organizației.

Investigarea fraudei și a neregulilor: Investigarea fraudei și a neregulilor implică identificarea și investigarea activităților frauduloase, actelor de corupție sau neregulilor în cadrul organizației. Scopul este de a descoperi și aduce la lumină practici ilegale sau neetice, precum și de a furniza recomandări pentru prevenirea și combaterea acestora.

11.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Care dintre următoarele reprezintă o misiune specială de audit?

- a. auditul conformității
- b. auditul fluxurilor de numerar
- c. auditul datoriilor pe termen lung
- d. auditul inventarului fizic
- e. auditul vânzărilor zilnice fara rezerve, cu rezerve, opinie adversa/contrara

11.7. Bibliografie recomandată

Ciprian ALEXANDRU (2017), Audit financiar, Suport de curs, eBiblioteca, Google Classroom
Munteanu V. (2016), Audit financiar-contabil. Concepte, metodologie, reglementări, cazuri practice,
Editura Universitară, București

Unitatea de învățare 12.

NORMELE ETICE ÎN AUDIT. ASIGURAREA CALITĂȚII

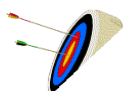
Cuprinsul unității de învățare 12:

- 12.1. Introducere
- 12.2. Obiectivele unității de învățare 12
- 12.3. Durata medie de autoinstruire
- 12.4. Conținut
- 12.5. Rezumat
- 12.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor
- 12.7. Bibliografie recomandată

12.1. Introducere

În cuprinsul acestei unități de învățare sunt prezentate cunoștințele generale referitoare la normele etice.

12.2. Obiectivele unității de învățare 12

După parcurgerea unității de învățare, studenții vor fi capabili:

- *să înțeleagă noțiunile, esența și caracteristicile opiniilor de audit;*
- *să delimiteze opiniile de audit;*
- *să indice rolul și importanța opiniilor de audit pentru beneficiarii auditului.*

12.3. Durata medie de autoinstruire

Durata medie de parcurgere a acestei unități de învățare este de aproximativ 2 ore.

12.4. Conținut

12.4.1. Introducere

Normele etice și asigurarea calității reprezintă aspecte fundamentale ale profesiei de audit. În acest capitol, ne vom concentra asupra importanței normelor etice în practica auditului și a procesului de asigurare a calității în cadrul organizațiilor de audit. Vom explora principiile etice fundamentale și standardele de calitate care trebuie respectate pentru a asigura profesionalismul, integritatea și responsabilitatea în activitatea de audit.

12.4.2. Normele etice în audit

Normele etice în audit reprezintă un set de principii și reguli de conduită care guvernează comportamentul auditorului în exercitarea profesiei. Aceste norme etice au rolul de a asigura independența, obiectivitatea și confidențialitatea în raport cu clienții și terții interesați. Printre principiile etice fundamentale în audit se numără integritatea, obiectivitatea, competența profesională și comportamentul profesional.

12.4.3. Standardele de calitate în audit

Asigurarea calității reprezintă un proces care vizează evaluarea și monitorizarea serviciilor de audit pentru a asigura că acestea sunt livrate într-o manieră profesională și conformă cu standardele profesionale. Standardele de calitate în audit se referă la criteriile și procedurile utilizate pentru a evalua și controla calitatea serviciilor de audit. Aceste standarde includ, de exemplu, standardele internaționale de audit emise de organizații precum IFAC (Federația Internațională a Contabililor), precum și standardele locale sau regionale.

12.4.4. Implementarea normelor etice și asigurarea calității

Pentru a implementa normele etice și a asigura calitatea serviciilor de audit, organizațiile de audit adoptă politici și proceduri specifice. Acestea pot include: politici privind independența și conflictul de interese, programe de formare și dezvoltare profesională continuă, procese de monitorizare și evaluare a calității, precum și implementarea unor sisteme robuste de control intern.

Auditorii sunt responsabili de respectarea și aplicarea acestor politici și proceduri în activitatea lor zilnică.

12.4.5. Beneficiile normelor etice și asigurării calității

Respectarea normelor etice și asigurarea calității aduce numeroase beneficii atât organizațiilor de audit, cât și clienților și societății în general. Acestea includ: menținerea încrederii și reputației în profesia de audit, asigurarea obiectivității și independenței în procesul de audit, furnizarea unor servicii de înaltă calitate și relevante pentru nevoile clienților, precum și prevenirea sau identificarea timpurie a erorilor și fraudei în informațiile financiare.

Să ne reamintim

1. Care sunt principalele principii etice?

12.5. Rezumat

Normele etice în audit și asigurarea calității sunt elemente esențiale pentru profesia de audit. Respectarea acestor norme și standarde contribuie la menținerea integrității și profesionalismului în practica auditului și asigură furnizarea serviciilor de înaltă calitate. Auditorii au responsabilitatea de a se conforma normelor etice și de a implementa practici de asigurare a calității pentru a spori încrederea și valoarea adusă de activitatea lor în cadrul organizațiilor și societății în general.

12.6. Test de autoevaluare a cunoștințelor

1) Care dintre următoarele reprezintă un principiu etic fundamental în audit?

- a. confidențialitatea
- b. maximizează profitul
- c. ignorarea conflictelor de interese
- d. competența legală
- e. afișarea informațiilor financiare selective

12.7. Bibliografie recomandată

Ciprian ALEXANDRU (2017), Audit financiar, Suport de curs, eBiblioteca, Google Classroom
Munteanu V. (2016), Audit financiar-contabil. Concepte, metodologie, reglementări, cazuri practice,
Editura Universitară, București

Răspunsuri la testele de autoevaluare a cunoștințelor

Unitatea de învățare 1.

1) e	4) d
2) b	5) c
3) e	6) a

Unitatea de învățare 2.

- 1) c
- 2) e

Unitatea de învățare 3.

- 1) a

Unitatea de învățare 4.

- 1) d
- 2) b

Unitatea de învățare 5.

- 1) d

Unitatea de învățare 6.

1) b	5) a
2) a	6) d
3) d	7) a
4) e	8) c

Unitatea de învățare 7.

- 1) c
- 2) c

Unitatea de învățare 8.

- 1) a
- 2) c

Unitatea de învățare 9.

- 1) c

Unitatea de învățare 10.

1) c

Unitatea de învățare 11.

1) a

Unitatea de învățare 12.

1) a